SYNODI-
CAE CONSTITVTIONES

cùm generales tum prouinciales, ua-
rijs de rebus, quæ Concilium Chri-
ſtianum attinent, Cyrillo A-
lexandrino, Theodori
to &c. autori-
bus.

Quæ hic continentur, ſequens pagella poſt Epiſtolam, ſubindicabit.

Iam primum natæ & editæ.

BIBLIOTECA VITTORIO EMANUELE ROMA

BASILEAE

ROBERTVS VVINTER Lectori. S. D.

INcidimus forte fortuna in hos D. Cyrilli, doctiſſimi Epiſcopi, nec non aliorum ſanctiſſimorum uirorum libellos, inter tineas & blattas ferè abſumptos, hactenusq́; à nemine editos, qui doctrina & eruditione multiiuga ſcatent, ad ſeculi noſtri, in quo omnia corruptiſſima ſunt, mores corrigendos appoſitiſſimi, quos in lucem nō dare in hoc prouētu librorum feraci alioqui, ingens eſſet piaculum. Fateri autem ingenuè cogimur, quædam hic non aptè cohærere ob uetuſta & arroſa exemplaria, quibus uſi ſumus, quæ partim deprauata adeò & ſemilacera, ut non ſemel diuinandum fuerit, quæ nam eſſet genuina uerbor ſententia: partim etiam adeò deprauatè ſcripta, ut quinq; aut ſex uerba continuo ordine conglutinata eſſent. Verum nihil temere mutare; ducti religione quadā, uetuſtati multū tribuentes, uoluimus: immò nullo labori pepercimus, ut id qualecunque ſit, non dubitamus in ædificationem exulceratæ Eccleſiæ ceſſurum, diuulgaremus, non curantes quorundam maledicētiam: dent illi caſtigatiora; ſi in Græca exemplaria

inciderint: aut ſi meliora & terſiora domi habent incluſa, alijs communicent, nos non repugnabimus: Quicquid enim in CHRISTI gloriã & magnificentiam uergere, & in Eccleſiæ Catholicæ commodum et ædificationẽ ſpectare nouimus, id ſtrenuè curabimus in lucẽ proferri. Damus igitur nunc Synodalia hæc, ſumma diligentia prælo noſtro excepta, & diuino quodam numine uſque ad noſtra tempora, adſeruata: in quibus modus Synodalis præſcriptus, et quid nam in Synodis ſanctorum Epiſcoporum tractatum & tractandũ, & à quo indicendæ & celebrandæ: ſuffragia etiam in conferendo fidei negotio à quibus collecta, liquidè cernimus. Deinde depoſitio Epiſcoporum, ſacerdotum & Diaconorũ, quorum ſit, itidem palàm erit. Similiter & excommunicationis fulmen, quomodo in ſacerdotes ab articulis fidei deſciſcentes ſtringendum, non more quorundam, qui ob leuiculam rem Sathanæ multa millia hominum tradidêre, & quid nam cum populo ſimplici blandiloquentia & uafricie hæreticorum à uia ſynceræ doctrinæ abducto, fieri debeat, luciſsimè apparebit. Officium denique Cæſarum

rum,Regum, Principum, Papæ, Cardinalium, Epiſcopornm ,&c. in religionis negotio aut proponendo, aut tractando, hic exactè depingi uideas, Eam utinam, huius mundi præſides, doctrinæ regulam expenderent, ſeruarent, ſuis'que in iudicendis pertractandis'que rebus Eccleſiaſticis præſcriberent. Præterea non opus multis uerbis, autores, qui per ſe magnæ dignitatis, ſanctitatis & nominis fuerunt huc uſque in Eccleſia, noſtro præconio extollere. Ligna in ſyluam ferrem, ſi illorum doctrinam & uitæ ſanctimoniam uel digitulo attingerem. Illius etiam te admonitum uolumus, Librum de Incarnatione uerbi unigeniti ferè ex Libro de recta fide THEODOSIO IMP. intitulato, deſumptum eſſe, etſi copioſiori ſtilo ea quæ diuinitatis & humanitatis ſunt in CHRISTO, hic exponantur, expendantur'que, ſcripturæ locis aſcitis. Liber autem Anathematiſmorum, quem nos damus in lucem, è Græco exemplari per ſtudioſum Theologiæ recens translatus eſt, bis per omnia, cum eo qui anno XXVI excuſus eſt, diſcordãs

Si contuleris exemplaria, dices nos uera dixiſſe. Vale Baſileæ, 1542

QVAE HIC LIBELLVS in ſe habeat ſequuntur.

1 Nicæni Symboli expoſitio. fol. 1
2 Relatio Synodi Orientalium ad Collimorē Regem docens denuò factam depoſitionē Cyrilli & Memnonis. fol. 44
3 Definitio ſanctæ & Oecomenicæ Synodi in Epheſo contra impios Meſſalianitas, hoc eſt Euchitas, ſiue Enthuſiaſtas. fol. 94
4 Exemplar libelli ſanctæ Synodo oblati ab Eupre pio Epiſcopo Boyzes & Arcadiopolis, & Cyrillo Epiſcopo Cœlen. fol. 53
5 Exemplar epiſtolæ ſanctæ Synodi, ad ſynodum Pamphiliæ de Euſtathio facto Metropolitano. fol. 56
6 Exemplar ſuggeſtionū de Cypri Epiſcopis. 62
7 Cyrilli Epiſcopi Alexandrini ſcholia de incarnatione unigeniti. fol. 73
8 Cyrilli Alexandrini Archiepiſcopi Liber Apologeticus pro duodecim capitulis ad Orienta les Epiſcopos, qui illius ſcripta taxarūt fol. 167
9 Exemplar Epiſtolæ Ioannis Comitis Sacrenſis, ſcripta ab Epheſo, ad Reges qua docet quid egerit, ubi Synodum cōuenit. fol. 248

Exem-

Exemplar relationis Orietalium ad reges de his quæ Ioannes Comes egerat. fol. 253 10
Mandatum quod Synodus dedit Legatis Conſtātinopolim proficiſcentibus ut Orientales iudicarent. fol. 260 11
Relatio ſynodi miſſa cum prædictis Epiſcopis, et locum tenente Papæ ad Reges. fol. 266 12
Mandatum quod Orientales legatis ſuis in Conſtantinopolim Epiſcopis dederunt ut iudicentur cum legatis uniuerſæ Synodi Orthodoxis Epiſcopis in Conſtantinopoli. fol. 272 13
Expoſitio fidei quam dederunt Orientales Epiſcopi Legatis ſuis in Conſtantinopolim. fol. 275 14
Petitio prima Septem Orientalium Epiſcoporū, miſſa Regibus ex Chalcedone, eo quod nō permittebatur eis ingredi in Conſtantinopolim. fol. 279 15
Petitio eorundem ſecunda miſſa Regi à Chalcedone. fol. 286 16
Petitio tertia eorundem ſimiliter à Chalcedone miſſa. fol. 293 17
Epiſtola eorundem ad ſuos in Epheſo. fol. 298 18
Alia Epiſtola eorundem ad eoſdem. fol. 299 19

Excm-

20 Exemplaria Orientalium ad eos qui Conſtanti-
nopoli ſunt fratribus. fol.302
21 Relatio Orientalium in Epheſo ad Regē fol.305
22 Epiſtola Theodoriti Epiſcopi Cyri ad Alexandrum Hieropolitanum ſcripta à Chalcedone. fol.308
23 Epiſtola Legatorum Orientalium ex Conſtantinopoli ad ſuos in Epheſo. fol. 313
24 Pars Homiliæ Theodoriti Epiſcopi Cyri dictæ in Chalcedone quum eſſent abituri. fol.317
25 Homilia Ioannis Antiocheni Epiſcopi in Chalcedone dicta, poſt Homiliam Theodoriti. fol. 323

EXPOSITIO SYMboli Nicæni.

DILECTIS & *amantiſsimis, Anaſtaſio, Alexandro, Martiniano, Ioanni, Paregorio, preſbyteris, & Maximino diacono, cæteriſq; orthodoxæ fidei patribus, monachis, uobiſcumq; monaſticam uitam agentibus ac in fide Dei ſolidatis, Cyrillus in Domino ſalutem.*

Ioanne Theophilo interprete.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

CHARITATEM ueſtram, eruditionis ſimul ac uirtutis amantem, nunc quoq; haud mediocriter commendare poſſum, atque adeò omni encomio dignam eſſe dico. Etenim diuinas doctrinas deſiderare, & ut ſacrorum dogmatum rectitudinem aſſequamini, omnem operam impendere, quo pacto quis nõ ualde admiraretur? Hoc enim opus uitam ſine termino ac beatam conciliat, neq; irremuneratum erit tale ſtudium. Dicit enim alicubi

ad cœleſtem patrem & Deum domi-
Ioan.17 nus noſter IESVS CHRISTVS. Hęc au
tē eſt ęterna uita, ut cognoſcāt te ſolū
uerum Deum, & quem miſiſti Ieſum
CHRISTVS. Recta ſane & irreprehen
ſibilis fides, quam fulgor ex bonis o-
peribus comitatur, omni bono uos
implet, & decoram nactos gloriam o
Compara- ſtendit. At operum fulgor, ſi expers
tio uideatur eſſe rectorū dogmatū, incul
pataeq; fidei humanæ animæ nullo
modo mea ſententia utilis fuerit. Nā
ſicut fides abſque operibus mortua
eſt, ita ſi uertas & dicas opera abſq; fi
de mortua, uerum eſſe fatemur. Igi-
tur ſimul fulgeat cum honeſtæ uitæ
gloria, etiam immaculatæ fidei can-
dor. Integri enim ita erimus ac perfe
Deut.18 cti, iuxta ſapientiſsimi Moſæ legem:
Perfectus enim, inquit, eris coram
domino Deo tuo. At qui contempſe
rint rectam habere fidem, diſcereq;
uoluerunt: quamuis honeſta uita ſeſe
ornent, comparatur nimirum uiris,
inge-

ingenua quidem faciei forma, oculis uero diſtortis, & hinc inde errantibus, atq; adeò competit in eos quod à domino per Hieremiæ uocem ad Hieruſalem Iudæorũ matrẽ dictum eſt: Ecce non ſunt oculi tui, neq; cor tuum rectũ. Oportet igitur ut † ante alia ſanam in uobis mentem poſſideatis, & ſanctæ ſcripturæ memores ſitis alloquentis & dicentis, Oculi tui recte uiderunt. Viſus autem rectus internorum & abſconditorum oculorum eſt, poſſe ſermones qualeſcunq; de Deo fiant, pro ſuo uirili uidere limpide & exacte. Videmus enim in ſpeculo & ænigmate, & cognoſcimus ex parte: Quippe reuelans tenebrarum profunda, lumen ueritatis infundit, his qui ipſius cognitionem rectã capere uolunt. Operæpreciũ autem ut coram Deo procumbentes dicamus: Illuſtra oculos meos ne unquã obdormiam in morte. Quandoquidem à ſacrorum dogmatũ rectitudi-

Hier. 22 *† inter* *Eſa. 30* *1. Cor. 3* *Pſal. 12*

ne excidero, nihil aliud fuerit quàm manifeſte in morte obdormire. à qua rectitudine excidimus, quando ſcripturas diuinitus inſpiratas nō ſequimur, ſed uel minime laudatis opinionibus uel exhortationibus circa fidē non recte incedentium capti, inclinationem mentis eorum tollimus, & noſtras imprimis animas incommodamus. Eundem igitur rectā fidem pa-

alιὰς πυτὺν ἀν

rare ſibi ſtudentibus, ad id quod ſacris prædicationibus uidetur, quæ &

Lu.1 per ſpiritum ſanctum tradiderunt nobis, qui ab initio ſpectatores & miniſtri fuere uerbi, quorum ueſtigia ſequi ſtuduere etiam celeberrimi patres noſtri, qui uenerabile & uniuerſale fidei decreuerunt ſymbolum in Nicæa olim congregati. Quibus ſanè & ipſe Chriſtus aſſedit, qui dixit:

Matth.18 Vbi fuerint duo uel tres in nomine meo congregati, illic ſum in medio eorum. Nam quod præſederit inuiſibiliter ſanctæ & magnæ illi ſynodo, quo

quomodo ambigeretur? Baſis etenim quædam & fundamentum immotum, & inconcuſſum per uniuerſum orbem iactum eſt, ſinceræ irreprę henſibilisq́ fidei confeſſio. Ad hæc quo pacto abfuiſſet CHRISTVS, quandoquidem ipſe eſt iuxta ſapientiſſimi Pauli uocē fundamentū. Fundamen 1. Cor. 3.
tum enim aliud nemo ponere poterit, præter id quod poſitū eſt quod eſt IESVS CHRISTVS. Ea propter expoſitam ab illis & determinatā fidē ſeruarunt, inculpati etiā hi qui ſequuti ſunt eos ſancti patres, populorumq́ paſtores, & eccleſiarū luminaria, ac opportuni ſacrorum doctores. Nihil autem omnino prætermiſſum uel contemptum, ex his quæ utilia & neceſſaria uiderit quis in Patrū confeſſionibus, hoc eſt, expoſitionibus, quas de recta et inadulterata fide fecerunt ad deprę hendendum & ſubuertendum uniuerſos hæreſes, ac impias blaſphemias, et ad ſolidandum ac confirmandū

eos,qui in fide recte incedunt,& quibus fulgidus illuxit lucifer, diesq́ue, ut ſcripturæ dicunt,infulſit, ſanctiq́ue ſpiritus gratia ueritatis lumen immiſit.

Quoniam autem ueſtra pietas ſcripſit, quod nonnulli pro ſua libidine torqueant uerborum ſymboli uirtutem,uel non intelligentes recte,uel etiã quorundam ſcriptis dediti in ſenſum reprobum elati, & quod etiam ego debeam ſuper illis ſermonem uobis parare, manifeſteq́ue expoſitionis uirtutem interpretari, cenſui ea quæ nunc animo occurrunt curſim dicenda,ſequentes autem modis omnibus ſanctorum patrum confeſſionem & opinionem, recte & citra ullam deflexionem quæ ab illis dicta ſunt, examinabimus.

Porrò nunc & ſancta ſynodus EPHESINA iſta,quæ iuxta uoluntatem Dei congregata , aduerſus Neſtorij peruerſam opinionem ſententiam tulit & ſanctam & diligentem ſimulq́ue

pari ſententia condemnauit aliorum uaniloquentiam, quotquot uel poſt illum, uel ante illum fuere, qui eadem cũ illo ſaperent, dicereq́ uel cõponere auderent. Etenim conſentaneum erat, condemnato ſemel ob tam prophanam uaniloquentiam uiro, ut nõ unus duntaxat ferirẽt, ſed ut ſic dicã, uniuerſa illorum hæreſis atq́ calumnia, quam contra ſua pia eccleſiæ dogmata fingentes, duos introducunt filios, & impartibilem diuidunt, cœlumq́ ac terram anthropolatriæ, hoc eſt, hominis cultus ſugillant. Vnicũ enim dominum Noſtrum IESVM CHRISTVM & ſuperiorum ſpirituum ſancta multitudo uobiſcum adorat.

Vltra, ne ignoretur à quibuſdam uis ſymboli, quod in omnibus eccleſijs Dei authoritatem obtinet, & prædicatum eſt, ſanctorum patrum ſententias, hoc eſt, expoſitiones, in commentarios illic factos referri iuſſit: ut

eos, qui in fide recte incedunt, & quibus fulgidus illuxit lucifer, diesq́, ut ſcripturæ dicunt, infulſit, ſanctiq́ ſpiritus gratia ueritatis lumen immiſit.

Quoniam autem ueſtra pietas ſcripſit, quod nonnulli pro ſua libidine torqueant uerborum ſymboli uirtutem, uel non intelligentes recte, uel etiã quorundam ſcriptis dediti in ſenſum reprobum elati, & quod etiam ego debeam ſuper illis ſermonem uobis parare, manifeſteq́ expoſitionis uirtutem interpretari, cenſui ea quæ nunc animo occurrunt curſim dicenda. ſequentes autem modis omnibus ſanctorum patrum confeſſionem & opinionem, recte & citra ullam deflexionem quæ ab illis dicta ſunt, examinabimus.

Porrò nunc & ſancta ſynodus EPHESINA iſta, quæ iuxta uoluntatem Dei congregata, aduerſus Neſtorij peruerſam opinionem ſententiam tulit & ſanctam & diligentem ſimulq́

pari

pari ſententia condemnauit aliorum uaniloquentiam, quotquot uel poſt illum, uel ante illum fuere, qui eadem cũ illo ſaperent, dicereq́ꝫ uel cõpone re auderent. Etenim conſentaneum erat, condemnato ſemel ob tam prophanam uaniloquentiam uiro, ut nõ unus duntaxat feriret, ſed ut ſic dicã, uniuerſa illorum hæreſis atq́ꝫ calumnia, quam contra ſua pia eccleſiæ dogmata fingentes, duos introducunt filios, & impartibilem diuidunt, cœlumq́ꝫ ac terram anthropolatriæ, hoc eſt, hominis cultus ſugillant. Vnicũ enim dominum Noſtrum IESVM CHRISTVM & ſuperiorum ſpirituum ſancta multitudo uobiſcum adorat.

Vltra, ne ignoretur à quibuſdam uis ſymboli, quod in omnibus eccleſijs Dei authoritatem obtinet, & prædicatum eſt, ſanctorum patrum ſententias, hoc eſt, expoſitiones, in commentarios illic factos referri iuſſit: ut

ſcirent hi qui eos legunt, quomodo ſanctorum patrum expoſitionem, hoc eſt, ſyncerum rectæ fidei ſymbolum, intelligi conueniat. Opinor autẽ et ueſtrę charitati eum libellũ obueniſſe quem de hiſce rebus conſcripſimus, illum et nunc tractabo, & ubi iuxta uerba ſua ſymbolum propoſuero, ſingula quę in eo traduntur, manifeſte uti decet interpretabor. Scio e-
1. Pet. 3 nim Petrũ maxime uenerabilem ſcripſiſſe, Parati ſitis ſemper omnibus qui petunt ad reddendam eius quæ in uobis eſt fidei rationem.

» Credimus, in unũ Deum patrem » omnipotentem, omnium uiſibilium » et inuiſibilium factorem. Et in unum » dominum IESVM CHRISTVM filium » Dei, genitum ex Deo patre unigeni- » tum, hoc eſt ex ſubſtãtia eius. Deum » de Deo, lumen de lumine, Deum ue- » rum de Deo uero, genitum non fa- » ctum, conſubſtantialem patri. Per » quē omnia facta ſunt, tam ea quæ in

cœlo

cœlo, quàm quæ in terra. Qui prop- "
ter nos homines & propter noſtram "
ſalutem deſcendit, & incarnatus eſt, "
homoq́ factus eſt. Paſſus eſt, & reſur "
rexit tertia die, aſcēdit in cœlos, et uen "
turus eſt ad iudicādum uiuos & mor "
tuos. Et in unum ſpiritum ſanctum. "
Eos autem qui dicunt, Erat aliquan- "
do, quando non erat, & antequā na- "
ſceretur non erat. et quòd ex nihilo fa "
ctus ſit uel ex alia ſubſiſtentia, uel eſ- "
ſentia dicunt eſſe, uel conuertibilem "
uel commutabilem filium Dei, hos "
anathematizat catholica & apoſtoli- "
ca eccleſia.

Credēdum dicentes in unū Deum, fundítus quodam modo gentiliū opi niones amouent, qui quum crede- rent eſſe ſapientes, infatuati ſunt, & mutauerunt gloriam incorruptibilis Dei, in ſimilitudinem imaginis cor- ruptibilis hominis & uolatilium qua drupedumq́ ac reptilium: coluerūt autem & creaturam ſuper creatorē, Rom. 1

elementiſq́ huius mundi ſeruierunt, multos & innumerabiles eſſe Deos ſuſpicantes. Igitur ad ſubuertendum errorem qui multos Deos tradit, unũ Deum nominantes, ſacras ſcripturas omnibus modis imitantur, & ueritatis honeſtatem uniuerſis qui in toto mundo ſunt, indicant. Hæc & ſapientiſsimus Moſe ſtatuens manifeſte dicit, Audi Iſraël, Dominus Deus tuus, dominus unus eſt. Et idem qui omnium natiuitatis autor ac dominus alio loco inquit, Nõ ſint tibi Dij alij præter me. Præterea & per uocem ſanctorum Prophetarum, Ego Deus primus, & Deus poſthac, & nõ eſt extra me. Inſuper celeberrimi patres optimæ fidei fundamentum iacientes ſentiendum & aſſerendum quod unus & ſolus ſit & natura uereq́ Deus, dixerunt credendum in unum Deum.

Deut. 6.

γενεσιουργὸς

Exod. 20

Eſai. 42

PATREM OMNIPOTENTEM.

Eundem & agnominauerunt patrem

trem omnipotentem, ut cum patre ſi mul & filij manifeſtaretur illatio, per quem eſt pater, qui ſimul ſubſiſtit, ſemperq́ coëxiſtit. Neque enim per tempus, factus eſt pater, ſed erat, quod eſt ſemper pater, exiſtens ſuper omne quod factum & in ſummis dig nitatibus: Nam imperare & domina ri omnibus, ſplendidã adeoq́ incorruptibilem ei dat gloriam.

Ab ipſo autem condita eſſe dicũt omnia, quæ in cœlis & quæ in terris, ut & huic nullam ei cum ulla creatura cognationem eſſe cognoſcatur: incomparabile enim diſcrimẽ eſt factoris & facturæ ingeniti & geniti, naturęq́ ſubditæ ac ſeruilis, & dominij dignitatibus ſublimatæ, quæ Deo dignam & ornatiſsimam gloriam ſortita eſt.

Porrò meminerunt & filij, ne uideantur nomen commune ipſi attribuere, id quod forte & nobis quoq́ accommodaretur: Vocati enim ſumus

& nos filij Dei, & ſic ſolertiſsimè adijciunt ea per quæ uidere licet dignitatem naturalis gloriæ, quæ in ipſo eſt ſupra omnem creaturam. Genitū enim & non factum eſſe dicunt. Sanè per hoc quod non eſt factus, intelligunt eum creaturis non eſſe †coordinatum ſubſtantiabiliter: affirmantes autē ipſum eſſe genitum ex ſubſtantia Dei & patris ſine tempore & incōprehenſibiliter. Erat enim Verbum in principio, poſthac & partus ueritas. Humano autem more & hoc dictum ſit, deſignantes admodum conuenienti ſermone, Deum dixerunt Deo natum filium. Hic enim omnino uera natiuitas, illic autem, omnino intelligendum & dicendum genitum ab eius qui genuit ſubſtantia nō eſſe alienum, ſed eius propriam, quia & ex ipſa iuxta rationem illa dignam & aſſimilem. Incorporeum enim nō ut corpus naſcetur, ſed magis ſicut lumen ex lumine, ſicut in fulgurante lumine

† coadunatum

mine

mine quod ex radijs fit lumen intelligitur, & ex illo ſecũdum ineffabilem & indicibilem proceſsionẽ, & in ipſo ſecundum unionem & identitatẽ naturalem. Sic enim eſſe dicimus in patre quidem filium, in filio autem patrem. Nam filius in propria natura & gloria patrem ſuum deſcribit. Proinde aperte dicit ad unum ſanctorũ diſcipulorum, Philippus is erat: Non credis quod ego in patre & pater in me eſt, qui uidet me, uidet patrem: ego & pater unum ſumus. Igitur conſubſtantialis eſt filius patri. Proinde hac ratione Deus uerus ex Deo uero natus eſſe creditur. Et natiuitatis quidem nomen etiam in creaturis poſitũ inueniemus, iuxta id quod de natis ex ſanguine Iſraël à Deo dictum eſt, Filios genui & exaltaui. Porrò appellationem hanc per gratiam illis factam eſſe, lucrum erat, at de naturali filio nihil tale per abuſum uerbi dictum eſt, ſed omnia uere. Et propter hoc

Ioan. 14

Eſa. 1

Ioan.14 hoc ſolus ex omnibus dicit: Ego ſum ueritas. Itaq; certas ac ſecuras reddūt animas noſtras, patrem & filium ubique ac natiuitatem nominantes, & Deum uerum ex Deo uero, lumenq; ex lumine effulſiſſe dicentes, ut natiuitas ſimplex quiddā ac incorporeum ſonet, & exiſtens ex illo & in illo, & alius in propria perſona intelligatur. Pater enim eſt pater, & nō filius, & filius natus & non pater, & in identitate naturæ proprium utrunq; eſſe quod eſt. Cæterum omnium factorem tam uiſibilium quàm inuiſibilium affirmantes patrem, per filiū omnia facta eſſe dicunt. non minorem gloriam quaſi ſorte quadam illo digna ei tribuerunt? Minime. Vbi enim omnino minus uel etiam maius in identitate ſubſtantię uidere poteſt? ſed quod Deus & pater non ſoleat alio modo operari, quod & creare quàm per filium in ſpiritu, ſicut per
Pſal.32 uirtutē ac ſapientiā ſuam? Scriptū eſt,

enim,

enim, Verbo Domini cœli firmati ſunt, & ſpiritu oris eius omnis uirtus eorum. Adhæc & ſapientiſsimus Ioannes inquit, In principio erat uerbũ, & uerbum erat apud Deum, & Deus erat uerbum. Adiecit neceſſario, quod omnia per ipſum facta ſunt, & ſine ipſo factum eſt nihil. Ioan. 1

Igitur quia demonſtrarunt conſubſtantialem eiuſdemq́ gloriæ & operationis cũ patre filiũ, opportune cõmemorant ipſum hominem factum, diſpenſationisq́ cum carne ſacramẽtum declarant, bene nimirum ſcientes hanc eſſe abſolutiſsimã, & in nullo deficientem fidei traditionem. Nõ enim ſufficit ita credere in ipſum, ut ſentias ſolum, quod Deus de Deo patre natus ſit, cõſubſtantialisq́ illi character ſubſtantiæ eius ſit, ſed etiam neceſſarium ut ad hæc ſcias, quod propter ſalutem ac uitam omnium demiſerit ſe in euacuationem, aſſumpta ſerui forma, & proceſsit homo natus ἰσοκλεᾶ καὶ ἰσουργὸν

ſecun-

ſecundum carnem ex muliere, propter hoc quod dicũt, Qui propter nos homines & propter noſtram ſalutem deſcendit, incarnatus eſt, homo factus eſt. Vide quàm appoſitè, & quàm decorè ſermo illorum progreditur. Deſcendere enim dixerunt, ut per hoc ſuper omnia intelligamus eſſe et natura et gloria, qui propter nos humiles, uiſitando uoluit noſtram ſimilitudinem aſſumere, & cum carne apparere mundo. Scriptum eſt enim

Pſal. 49 in libro pſalmorum, Deus manifeſte ueniet, Deus noſter, & nõ ſilebit. Intelligere autem poterit deſcenſus, ſi quid uoluerit etiam alio modo, nem-

Scripturæ mos pe ex cœlo & ſuperne. Solet enim ſancta ſcriptura, ea quæ mentem excedunt, uerbis nobis familiaribus ſignificare. Vnde cum ſanctis diſcipu-

Ioan. 16 lis ſuis loqueretur dicit, Exiui à patre, et ueni in mundum, iterum relin

Ioan. 8 quo mundum, & uado ad patrem. Et iterum: Vos de infernis eſtis, ego

de

de ſupernis ſum. Inſuper et hoc dicit, Ego à patre exiui & uenio. Scribit au- *Ioan.16*
tem ſanctus etiam Ioannes, Qui de *Ioan. 3*
ſurſum uenit, ſupra omnes eſt. Nam quamuis in ſumma celſitudine eſſet, & cum patre ſuo ſecundum ſubſtantiam ſuper omnia, utpote identitatis naturæ cum ipſo coronam ferens, nō eſt tamen arbitratus rapinam ſe eſſe æqualem Deo, ſed ſeipſum exinani- *Philip.2*
uit accepta forma ſerui, in ſimilitudinem hominum factus, & habitu inuentus ut homo, humiliauit ſeipſum. Enimuero quoniam Deus uerbum erat, noſtram quidem carnem indutus eſt, manſit autem & ſic Deus. Et propterea ſacratiſsimus Paulus Deū in ſimilitudinem hominis factum eſſe dicit, inuentumq́ eſſe ut hominem figura. Erat enim Deus in ſpecie humana. Nec aſſumpſit carnem inanimatam (ſicut hæreticis quidam ſentiendum uidetur) ſed animatā anima mentali. Ipſum igitur uerbum, quod

ex ſubſtantia patris progreſſum, & filium unigenitum, Deum uerum de Deo uero, lumen Deum de lumine, ipſum per quam omnia facta ſunt, deſcendiſſe dixerũt Patres. Incarnatũq; eſſe & hominem factũ, hoc eſt, habuiſſe natiuitatẽ ſecundum carnem ex muliere, & proceſsiſſe in ſpecie ſimili nobis. Hoc enim eſt hominem eſſe factum. Igitur unus dominus IESVS CHRISTVS, idem unigenitus, Dei patris uerbum factus eſt homo. Non relinquens autem eſſe quod erat. Manſit enim in humanitate Deus, & in ſerui forma dominus, & in exinanitione ſimili nobis plenitudinem habens diuinitatis, & in infirmitate carnis uirtutum dominus, & in menſuris humanitatis, proprium habens quod ſuper omnem creaturam. Etenim quæ erant ante carnem, irrepudiabiliter habet, ut quod Deus erat, & filius uerus, & unigenitus & lux, uita & uirtus. Quæ uero non erat, ea ab-

abſumpſit, unde propter diſpenſatio nem uidetur: Nam quæ carnis erant propria fecit. non enim erant alterius cuiuſdam, ſed magis eius quæ inenar rabiliter ei erat unita, carnis. Ita & ſapiens Ioannes, Verbum, inquit, carnem factum. Factum autem eſt caro non ſecundum translationem uel cõ uerſionẽ uel commutationem, tranſformatione facta in carnis naturam, neq; habent temperationem uel commixtionem, uel ut à quibusdam prædicatur cõſubſtantiationem. Impoſſibile enim eſſet, quoniam ſecundum naturam incommutabiliter & incon uertibiliter ſe habet. carnem autem ex uirgineo & illibato corpore, ut dixi, anima mentali animatam aſſump ſit, & ſuam propriam fecit. Cæterum mos eſt ſcripturæ diuinitus inſpiratæ ab ſola aliquando carne totum homi nẽ ſignificare. Effundã enim, inquit de ſpiritu meo ſuper omnẽ carnem. Neq; tunc promiſerit Deus gratiam

Ioan. 1
Caro quid
Iohel. 2

ſpiritus carnibus anima mentali non animatis, ſed magis hominibus ex corpore & anima conſtitutis. Itaque uerbum non reliquit eſſe, quod erat factum eſt homo, ſed in ſpecie ſimili nobis apparens, manſit uerbum. Et non prius homo intelligitur CHRISTVS deinde ſic progrediens ita ut eſſet Deus, ſed Deus exiſtens uerbũ factũ eſt homo, ut in eodẽ Deus ſimul & homo intelligatur idem. Qui autẽ ipſum in duos diuidunt filios, & audent dicere, quòd ex ſemine Abrahæ hominem ſibi ipſi adaptarit Deus, & communicauit illi dignitatem gloriæ & honoris ac filiationis, & præparauit illum ut ferret crucem, moreretur & reuiuiſceret, inq; cœlum aſcenderet, & ad dextram ſederet patris, ut ab omni creatura honoretur, & honorem propter Deum in quem reſpicitur, ſortiatur. Primum quidem duos filios introducunt, deinde ſacramenti uirtutẽ imperitè ſubuertunt. Nõ en-

im ex homine Deus factus eſt CHRI
STVS, ut dixi, ſed Deus exiſtens uer-
bum factum eſt caro, hoc eſt homo.
Exinanitus uero eſſe dicitur, eo quod
ante exinanitionem plenitudinem
habuit in propria natura, ſecundum
quam intelligitur Deus. Non enim
ex eo quod inanis quiſpiam ſit ad ple
nitudinem peruenit, ſed magis ex di-
uinis dignitatibus & ineffabili gloria
humiliauit ſemetipſum, non humilis
exiſtens homo exaltatus & glorifica-
tus. Accepit autem formam ſerui ut li
beri, non ſeruus exiſtens ad libertatis
rediijt gloriam. In ſimilitudine homi-
num factus eſt, qui in forma & in pa-
tris æqualitate, non homo exiſtens ut
fieret in ſimilitudine Dei, ſecundum
participium locupletatus eſt. Quid i-
gitur ſubuertunt diſpenſationis ſer-
mones, & ueritatem circunſcribunt?
cõtra omnes diuinitus inſpiratas ſcri
pturas inſurgentes, quæ Deum eſſe
ſciunt, & hominem factum filium, u

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Gen. 32 numq́ꝫ ipſum ubiq́ꝫ nominant, unde & in libro Creationis mundi ſcripſit Moſes, quod tranſmiſit quidem diuinus Iacob flumen Iabec pueros ſuos & manſit ſolus, luctatusq́ꝫ eſt homo cum eo uſq́ꝫ ad mane, & uocauit Iacob nomen loci eius, Species Dei. Vidi enim, inquit, Deum facie ad faciem, & ſaluata eſt anima mea. Ortus eſt autem ei ſol, quando tranſijt ſpecies Dei, Iacob uero claudicauit coxa altera. Nã patriarchæ Deus antea oſtenſus eſt, quod & homo futurus eſſet olim unigenitus eius uerbũ, & quod obluctantem habiturus eſſet Iſraëlem, & quod coram eo non eſſent recte inceſſuri. Claudicant autem quodammodo, ſicut ipſe inquit,
Pſal. 17 per pſallentẽ lyra, Filij alieni mentiti ſunt mihi, filij alieni inueterati ſunt, et claudicauerũt à ſemitis ſuis. Hoc enim opinor ſignificare, quod Iacob altera coxa claudicarit. Veruntamẽ illud conſidera, quod cum homo luctatus

ctatus ſit cum eo, uidiſſe ſe dicit Deũ facie ad faciem, & ſpeciem ipſam nominat Dei. Manſit enim uerbũ Dei & homo factus in forma patris ſecundum ſpiritualem, inquam, imaginem & ſecundum omne quod incommutabiliter habet. Proinde dicebat ad Philippum, characterem ſubſtantiæ patris ſeipſum oſtendens etiam cum carne. Qui uidet me, uidet & Pa- Ioan. 14
trem. Et cum quendam cæcum à natiuitate quem curauerat offendiſſet in templo, Tu credis, inquit, in Fi- Ioan. 6
lium Dei? Illo autem ad hoc dicente, Quis eſt Domine, ut credam in eum? Reſpondit dicens, Et uidiſti eũ, & qui loquitur tecum ille eſt. Vidit autem ipſum cæcus non nudum, uel ſine carne, ſed in ſpecie ſimili nobis, & credidit in eum quem uidit, non tanquam in filium alteri filio unitum ſed tanquam in unum natura & uere qui non abſq; carne hominibus apparuiſſet. Porro Moſe in benedictio- Deutero. 3

nibus inquit, Date Leui manifeſtatio nem eius, & ueritatem eius uiro ſancto, quem tentauerunt tentatione & obiurgati ſunt apud aquam contradictionis. Qui dicit patri & matri non uidi te & fratres ſuos nõ agnouit. Ordinauerat quidem uniuerſorum Deus poderem fieri Aaron uarijs modis contextam, quam ſoli ſummo ſacerdoti geſtare licebat & concedebatur. In pectore autem ſummi ſacerdotis fuere lapides quidam elaborati numero duodecim, in quorum medio figuratum erat Manifeſtatio & Veritas, duo iterum alij lapides. Cæterũ per hos duodecim Apoſtolorum chorus ænigmatice demonſtrabatur, quaſi in circulo Emmanuelem cingens, qui eſt manifeſtatio & ueritas: Manifeſtauit enim nobis ueritatem cultus qui in umbris, & figuris finem imponens. Quoniam autem pontifex factus ſit nobis unigenitus Dei uerbum, quando & homo factus eſt, quo-

quomodo dubitari poteſt, cum diui-
nus Paulus ſcribat, Conſiderate A- Hebræ. 3
poſtolum & pontificem confeſſionis
noſtræ IESVM qui fidelis eſt ei qui fe-
cit ipſum. Enimuero ſacerdotij digni
tas, humanitatis menſuris ut non ab-
ſimilis recte intelligitur, & minor qui
dem ut Dei uerbi naturæ ac gloriæ
competat, non dedecet autem diſpen
ſationem cum carne, facta enim eius
ſunt humana. Igitur date, inquit, Le-
ui, hoc eſt ſacerdoti manifeſtationem
& ueritatem. Quali autem dicit Leui,
hoc eſt ſacerdoti declarauit, dicens ui
ro ſancto. Non enim fecit peccatum
dominus noſter IESVS CHRISTVS.
Vnde Paulus de eo ſcribit, Talis de-
cebat ut eſſet nobis pōtifex ſanctus,
innocēs, impollutus, ſeparatus à pec-
catoribus, & ſublimior cœlis factus.
Illum tentauerunt in tentatione, ob-
iurgati ſunt eum apud aquas contra-
dictionis. O rem admirabilem Virū
dicens eum, Deum ſtatim declarauit.

quem enim exacerbauit & tentauit Iſraël & in eremo, & ad aquam contradictionis, fideliter indicauit pſaltes di-
Pſal. 103 cens : Dirupit petram in eremo, & potauit eos in abyſſo magna, & eduxit aquã de petra, et deduxit quaſi flumina aquas. Et quid poſt hoc? Et tentauerunt, inquit, eum in corde ſuo & locuti ſunt contra Deum & dixerũt: Num poterit Deus præparare menſam in eremo, qui percuſſit petram, & fluxerunt aquæ, & torrentes inundauerunt, num & panem poterit dare, uel parare menſam populo ſuo? Intelligis igitur quomodo obiurgati fuerint mirificum Deum, quem certe & uirum dicit Moſes. Nam & diui-
1. Corin. 10 nus Paulus ſic intelligens ſcribit, Biberunt enim ex ſpirituali ſequente petra. Petra autem erat CHRISTVS. Vir igitur cui obiurgabantur, ipſe erat ille, qui nondum incarnatus tenbatur ab Iſraëlitis. Neq; enim alius erat filus, qui ante carnem, alius autẽ

ab

ab ipſo qui ex ſemine Dauid, ſicut au
dent quidā dicere, ſed unus & idem.
Ante incarnationem quidem nondū
erat uerbum, poſt partum autem qui
ex ſancta Virgine, incarnatum & ho
mo factum ſicut ſcripſerunt Diuini
patres. Alio quoq; ſigno comproba-
uit Moſes. Nam cū interrogaret quiſ
piam & diſcere cuperet, de quonam
uiro mentionem feciſſet, quem & ten
taſſe & obiurgaſſe ei Iſraëlitas dicens,
tantum non protenſa manu IESVM
monſtrat, & inquit, Qui dicit patri et matri non uidi te, & fratres ſuos non *Deutero.33*
agnouit. Meminimus autem unum
ſanctorū Euangeliſtarum ſcripſiſſe
quod docente aliquando & quoſdā
erudiente CHRISTO, aſtiterunt mater
eius et fratres, deinde accurrente quo
dam ex diſcipulis & dicēte, Ecce ma- *Marci.3*
ter tua & fratres tui ſtant foris uolen-
tes te uidere, extenſa manu ſua in diſ-
cipulos ſuos dixit. Mater mea & Fra
tres mei hi ſunt, qui audiunt uerbum

Dei

Dei & faciunt. Qui enim fecerit uolũtatem patris mei in cœlis, hic frater meus, & ſoror & mater eſt. Hoc opinor eſt, id quod Moſes dixit inquiẽs, Qui dicit patri & matri non uidi te
Dan. 7 & fratres ſuos non agnouit. Vltra & ſapientiſsimus Daniel in ſpecie ſimili nobis uiſum eſt inquit, unigenitum Dei uerbum. Vidiſſe enim ſe dicebat antiquum dierum ſedentem ſuper thronum, & mille millia millium aſsiſtentium, & millia millium miniſtrantium. & interſerit inter hæc, quæ addit, Videbam ego in uiſione noctis et ecce cum nubibus cœli, quaſi filius hominis ueniens, & uſq; ad antiquũ dierum peruenit, & coram ipſo adducta ſunt, & ei data honor & regnum & omnis tribus & linguæ ſeruient ei. Ecce enim iterum manifeſte & euidẽter uidit Emmanuelem, aſcẽdentem ad eum qui in cœlis eſt patrem & Deum. Nubes enim ſuſcepit eum, quem & non hominem ſimpliciter, ſed tanquam

quam filium hominis dicit. Deus e-
nim erat uerbum factum in ſimilitu-
dine humana, quomodo & ſapientiſ-
ſimus Paulus intelligens in ſimilitu-
dine hominum eum factum eſſe di-
cit · inuentum autem ut hominem
habitu, et in ſimilitudinē carnis pec-
cati uiſum eſſe his, qui ſuper terram·
Si autem homo fuiſſet & ob copulati-
onem cum Deo tanquam Deus ho-
noratus, dixiſſet propheta quaſi De-
um, uel quaſi filium Dei eum qui cū
nubibus uenit, uiſum eſſe, ſed hoc nō
dicit, ſed illud dicit, Sicut filium homi
nis. Vidit utiq; Deum exiſtentem, &
hominem factum filium, hoc eſt in ſi
militudine hominum factum iuxta
Pauli uocem. Veruntamen quamuis
in carne apparuerit uſq; ad antiquū
dierum peruenit, hoc eſt ad ſempiter-
ni patris redijt thronum. Et ipſi data
ſunt honor & regnum, & omnis tri-
bus & linguæ ſeruient ei. Id nimirum
eſt, quod ab ipſo dictum eſt, Pater glo *Ioan. 17*
rifica

rifica me gloria quam habui, anteꝗ mundus eſſet apud te. Quod autem incarnatum uerbum Dei conſideat, & æqualis gloriæ ſit cum Deo & patre etiam in carne, tanquam unus exiſtens Filius etiam quando factus eſt homo, manifeſtat ſapientiſsimus Pau-
Hebræis 8 lus ſcribens, Talem habemus pontificem, qui ſedet in dextra throni magnitudinis in ſublimibus. Præterea & ipſe dominus noſter IESVS CHRISTVS interrogantibus ipſum Iudæis, nunquid ipſe eſſet uere CHRISTVS? Si dixero uobis, inquit, nō creditis: etſi interrogauero, non reſpondebitis. A-
Lucæ.22 modò erit Filius hominis ſedens à dextris uirtutis Dei. Igitur etiam incarnatum Filium in diuinitatis ſolio ſanctorum prophetarum chorus cōtemplatus eſt. Videamus autem & noui teſtamenti præcones, totius orbis Doctores quibus ipſe CHRISTVS dicebat: Nō uos eſtis qui loquimini,
Matth.10 ſed ſpiritus patris ueſtri, qui loquitur

in

in uobis. Inueniemus igitur dicentem diuinum Baptiſtam, Poſt me uenit uir, qui ante me factus eſt, quia prior me erat. Deinde quomodo qui poſt ipſum erat, prior ipſo fuit? Quia enim CHRISTVS ſecundũ tẽpus carnis, tardius uenit quàm Ioannes, quo modo nõ omnibus manifeſtũ? Quid igitur ad hæc dixerit quis? Soluit nobis ipſe ſaluator, quod quæritur: dicebat enim Iudæos alloquens: Priuſquàm Abraham fieret, ego ſum. Nã erat quidem & ante Abraham Diuino more. Intelligitur autem Poſt ipſum, ſecundum quod homo apparuit: deinde & Patre clamante manifeſte, Gloriam meam alteri non dabo. Deus enim alius prẹter ipſum nullus eſt. Dixit nobis CHRISTVS, Quando autẽ uenerit filius hominis in gloria patris ſui cum ſanctis angelis. Quod autem expectamus filium hominis de cœlis deſcenſurum iterum ſcribit ſapientiſsimus Paulus,

Matth. 3

Ioan. 8

Eſa. 48

Marci. 8

Tito 2

Apparuit

Apparuit enim gratia Dei ſaluatoris omnibus hominibus, ut abnegemus impietatem & mundanas cupiditates, ſobrie & iuſte & pie & placide ui- ἐπιεικῶς
uamus in hoc ſeculo, expectantes beatam ſpem & illuſtrationem gloriæ magni Dei, et ſaluatoris noſtri IESV CHRISTI. Dicebat autem & in alio loco mentionem faciens de carnalibus Iſraëlitis, quod ipſorum ſint pro- Rom.9
miſſiones, & legiſlatio & teſtamentũ & ex ipſis ſecundum carnem CHRISTVS, qui eſt ſuper omnia Deus benedictus in ſecula, amen. Igitur ueſtigia patrũ ſequentes & nõ deflectentes ipſum diximus, ex Deo patre natum unigenitum filium incarnatum eſſe & hominẽ factum, paſſum, mortuum, tertia die reſurrexiſſe ex mortuis. Nam impaſsibilis citra cõtrouerſiam quantum ad ſuam naturam attinet, eſt uerbum Dei. & nullus tam attonitus eſt qui putare poſsit naturam quæ ſuper omnia, paſsionum capacem.

cem. Quia autem factus eſt homo, propriam fecit carnem quæ ex ſancta uirgine. Hoc igitur modo, diſpenſationis uerba ſequentes in carne propria paſſum eſſe humano more eum qui extra omnẽ paſsionẽ eſt, utpote Deum affirmamus. Nam ſi Deus exiſtens factus eſt homo, minime autem ceſſauit eſſe Deus, ſi factus eſt creaturæ portio, et manſit ſuper creaturam, ſi legiſlator exiſtens factus eſt ſub lege, & legiſlator erat adhuc, & dominus exiſtens Diuino modo ſerui formam induit, & minime abijciendam obtinet dominij dignitatem, ſi unigenitus exiſtens factus eſt primogenitus in multis fratribus, & eſt unigenitus. Quid eſt mirabile, ſi carne paſſus humano modo, impaſsibilis & ſic in- ἀνθρωπινῶς
telligitr Diuino modo. Hinc eſt quod θεικῶς
& ſapientiſsimus Paulus eũ qui Ver- Philip. 2
bum quod in forma & æqualitate Dei & patris erat, eundem ſubditum eſſe factum dicit, & uſqꝫ ad mortem,

Heb. 2 mortem autem crucis. In alia autem
epiſtola ſua de eodem dicit: Qui eſt i-
mago Dei inuiſibilis, primogenitus
omnis creaturæ, quia in ipſo condita
ſunt omnia, tam quæ in cœlo, quàm
quæ in terra, & ipſe eſt ante omnia,
& omnia in ipſo condita ſunt, & da-
1 Corin. 15 tum eſt, inquit, caput eccleſię, factum
Coloſ. 1 autem & primitias dormientium &
& drimogenitum ex mortuis, quam
uis uita & uiuificans ſit uerbum ex
Deo & patre, utpote & ex uita natus
eius qui genuit eum. Deinde quomo
do factus eſt primogenitus ex mor-
tuis & primitiæ dormientium? Nam
quia mortis ſuſceptiuum carnem pro
priam fecerat gratia Dei, ſicut dicit ſa
pientiſsimus Paulus, pro omnibus
guſtauit mortem, carne qua ipſe pati
potuit, non abiecto autem eo, quod
ipſe erat uita. Itaq; etiam ſi diceretur
carne paſſus eſſe nō natura Deitatis,
ſuſcipiet paſsionem, ſed ut iam dixi
propria çaro, quæ paſsiones capit.
Vnde

Vnde & beatus propheta Eſaias ho- *Eſa.53*
minem factum Deum carne cogno-
ſcens dicebat de illo, Sicut ouis ad oc
ciſionem ductus eſt, & ſicut agnus co
ram tondente, ſine uoce fuit, ſic non
aperuit os ſuum. In humilitate ipſius
iudicium eius ſublatum eſt, & gene-
rationem eius quis enarrabit? quia
aufertur de terra uita eius. Quãuis au
tem ſiquidem aliquis fuiſſet homo, &
ſpecialiter intelligeretur filius con-
iunctus Deo, ſicut dicunt impiorum
dogmatum introductores, quomo-
do adhuc difficile inuenietur, qui ge-
neratione eius enarrabit? Factus igi-
tur eſt ex ſemine Dauid & Ieſſe. Dei
autẽ uerbi natiuitatẽ, hoc eſt natiuita
tis modũ, quis dicere poterit? Aufert̃
enim à terra uita eius, hoc eſt exiſten- *Exiſtentia*
tia. poſuit enim pro exiſtentia uitam.
Sublime autẽ fertur natatq́ ſuper o-
mnes qui in terra. De ineffabili natu-
ra ſermo, excellit enim omnẽ cogitati
onẽ, humanæq́ mẽti acceſſum nõ cõ

 cedit.

cedit. Adiungam autem & hoc dictũ
Ephe. 4 ſuperioribus, Vnus dominus, una fi-
des, unus baptiſmus, ſicut dicit ſa-
cratiſsimus Paulus. Itaq; cũ unus ſit
dominus, & una fides, & unus bapti
ſmus, quis dominus, & in quem cre
didimus, & baptizati ſumus? Attamẽ
decere dixerit quis, uerbum quod ex
Deo patre eſt, ut dominetur nobis &
credamus in eum, in ipſo autem con-
ſummatum eſſe & ſalutare baptiſma.
Matth. 28 ſic enim ſanctis Apoſtolis pręcepit di
cens, Euntes docete omnes gentes,
baptizantes eos in nomine Patris &
Filij & Spiritus ſancti. Cæterum Di-
uinus Paulus dominationis gloriam
et fidei confeſsionem, & ſancti baptiſ
mi uirtutem manifeſte tradit dicẽs.
Rom. 10 Ne dixeris in corde tuo, quis aſcen-
det in cœlum, hoc eſt CHRISTVM de-
ducere. uel quis deſcẽdet in abyſſum,
hoc eſt CHRISTVM ex mortuis redu-
cere. Sed quid dicit Scriptura? Prope
te uerbũ eſt in ore tuo et in corde tuo,
quòd.

quòd ſi dixeris dominus IESVS, et cre
dideris in corde tuo, quod Deus ipſũ
excitauit ex mortuis, ſaluaberis. ſcri-
bit autẽ iterum, Neſcitis quod quicũ Rom. 6
que baptizati ſumus in CHRISTVM
IESVM, in mortem eius baptizati ſu-
mus. Ecce oro quàm ſolerter & mani
feſte urget ominationis & fidei con-
feſsionẽ, ipſamq; ſancti baptiſmatis
gratiã, in eum qui paſſus eſt mortẽ et
reſurrexit à mortuis. Credimus igi-
tur in duos filios? Igitur prætercurre-
mus uerbum quod ex Deo patre ef-
fulſit, alteri ab illo qui paſſus eſt filio
dominationis gloriam attribuemus?
ipſam quoq; fidei confeſsionem, &
cœleſtem gloriam? Adhæc quomo-
do non ſtolidum eſt, & indubitanter
impium ſic ſapere, uel dicere? Quid i-
gitur dicemus? Vnus dominus uere
unaq; fides, & unum baptiſma. Ete-
nim eſt unus filius & dominus, uer-
bum quod non hominem ſecundum
connexionem ſuſcepit, et participem
 illum

illum ſuarum dignitatum declarauit, communicauitq́ ei filiationem & do minationem, ſicut dicunt quidam de lirantes, ſed ipſum uerbum Deus ex Deo, & lumen de lumine incarnatũ & homo factum eſt. in eius mortem baptizati ſumus, qui paſſus quidem ipſe eſt humano modo in propria car ne, manſit autẽ impaſsibilis Diuino modo, & uiuit ſemper. Vita enim eſt ex uita Deo & Patre. Sic uicta eſt mors quæ in uitale corpus inſultare auſa eſt. Aboletur autem ſic & in no bis corruptio, & infirmatur ſic mor- tis ipſius imperiũ. Proinde dicebat CHRISTVS, Amen dico uobis, niſi mãducaueritis carnẽ filij hominis, & biberitis eius ſanguinem nõ habetis uitam in uobis ipſis. Viuifica igitur ſunt, ſanctũ corpus et ſanguis CHRI STI. Corpus enim ſicut dixi, eſt non hominis cuiuſdã, qui uitæ particeps eſt, ſed potius proprium uitæ ſecun- dum naturam: Perſpicuum autem

quod

quod unigeniti.

Hæc ſentit nobiſcum amantiſsimus CHRISTI, ſanctorum patrum chorus, & Proclus ipſe qui nunc ſanctæ Cõſtantinopolitanę eccleſię thronum adornat religioſiſsimus & pientiſsimus pater & coëpiſcopus. Scripſit enim & ipſe ad Orientales pijſsimos epiſcòpos in hæc uerba, Et incarnatus quidem eſt abſq; conuerſione qui ſpeciei expers, naſcitur autem ſecundum carnem qui principio caret. Proficit uerò ſecundum corpus ætate, qui natura perfectiſsimus eſt, & paſsiones ſuſtinet, qui paſsionibus ſuperior, non quo erat ſuſtinuit contumelias, ſed quo factus eſt, ſuſceptis corporis paſsionibus. Repręhenditur igitur ubique praua fides † illa quàm hæc ſcribentium uel ſentientium, utpote prophanè languida, & ueritatis dogmatibus diuerſa continens. Poſtquam autem beatiſsimi PATRES ſermonem de CHRISTO abſolue-

† *ab ea uel alia*

ſoluerunt, Spiritus ſancti mentionẽ faciunt. credendum enim dixerunt in illum ſimili modo uidelicet ut in patrem & filium. Eſt enim ipſis conſubſtantialis, et profunditur quidem, hoc eſt, egreditur ſicut à fonte Deo & patre, conceditur autem creaturę per filium. Vnde inſpirauit in ſanctos A-
Ioan. 20 poſtolos dicens, Accipite ſpiritũ ſanctum. Igitur ex Deo & Deus ſpiritus eſt, & non alienus à ſubſtantia quæ ſuper omnia eſt, ſed ex ipſa, et in ipſa, & proprius eius.

Ipſa eſt ſanctorum patrum rectiſſima & ab omni errore aliena fides, hoc eſt fidei cõfeſsio. Verum ut Pau-
2. Corin. 4 lus dicit, Deus ſeculi huius excæcauit mentes infidelium, ut non fulgeat illuſtratio euangelij glorię CHRISTI. Itaq; nõnulli relicta ueritatis uia, eunt per petras, non intelligentes neque ea quæ loquuntur, neq; ea de quibus affirmant. Vrgentes enim filiationis gloriã in ſolum uerbũ quod ex

Deo patre natũ, quaſi filium alium, qui ex ſemine Ieſſe & Dauid coadunatum ei dicunt, participemq́ filiationis ac diuinæ gloriæ, & inhabitationis uerbis ipſius, & ab ipſo habuiſſe omnia, propriũ uero omnino nihil. De iſtiuſmodi, ut opinor, ſcripſerunt Saluatoris diſcipuli. Subingreſsi enim ſunt homines quidam impij, de quibus & olim in hoc iudicium antea ſcriptum, qui transferunt Dei gratiam in procacitatẽ. Et unicum horũ & dominum noſtrum IESVM CHRISTVM abnegantes. IESVS autẽ CHRISTVS nominaretur merito uerbum, quod in humana forma apparuit, quia interrogãtibus ſcripſerũt aduerſarij, qui præ multa inſipiẽtia Neſtorij & Theodori opinionem & ſcripta non cauent. Eum qui ex ſancta uirgine nõ finite eſſe Deum, et filium uerũ Dei & patris, illiq́ ſoli tribuite paſsiones, & amouete ipſum uerbum, ut ne dicatur Deus paſsibilis. Hæ ſunt di-

gentiæ illorum adinuentiones & cogitationum confuſio. Igitur ne nomi netur CHRISTVS, uel unctus, ſpecialiter et ſeorſim uerbum, quod ex Deo Patre. quemadmodum enim alienū ab eo eſt pati, quando extra carnem intelligitur: ſic & unctio incongrua & aliena ab eo. IESVM enim à Nazaret unxit Deus Spiritu ſancto, perfectum autem omnibus modis uerbum Dei, & non opus habet unctione, quæ per Spiritū ſanctum eſt. Igitur negate diſpenſationem, ſpoliate unigenitum à ſua erga mundum charitate, ne nominetur CHRISTVS à uobis. An non indignum ipſi, quod in his menſuris ſicut nos factus eſt? Igitur quia & hoc indignum eſt, eo nemo cōfiteatur quod factus ſit homo, ut & ipſis dicit CHRISTVS, Erratis ne que ſcientes Scripturas, neq; uirtutē Dei. Igitur eos qui hanc opinionē delegerūt, ut hoſtes ueritatis habentes, fugiamus ipſorū pernicioſam uaniloquen-

loquentiam, ſequamur autem ſancto rum patrum ſententias & ſanctorum Apoſtolorum Euangeliſtarumq́ tra ditionem. Ipſum enim uerbum, quod caro factum eſt, loquebatur in illis, per quod & cum quo Deo & Patre honor, gloria, imperium cum ſancto Spiritu in ſecula ſe culorum. Amen.

FINIS.

RELATIO SYNODI
ORIENTALIVM AD CALlimorem Regem, docens denuò factam depoſitionem Cyrilli & Memnonis.

PIETAS ueſtra, quæ benefaciendo orbi & eccleſijs Dei, clareſcit, iuſsit nos in Epheſo congregari, ita ut inde lucrũ & pax eccleſiæ accreſceret, non ut omnia confuſione & deordinatione implerentur, & hæc ueſtrę maieſtatis edicta, apertè et maneſeſtè piam ueſtram et pacificam pro eccleſijs Dei indicabãt mentem. Atqui Cyrillus Alexandrinus ad perniciem eccleſiarum ut uidetur & natus & educatus aſſumpta cooperatrice Memnonis Epheſiorum audacia, primum quidem placidum, & pium ueſtrum edictum tranſgreſſus eſt, per omnia ſe illi nõ ſubditum declarans.

Nam

Nam cum ueſtra maieſtas præceperit de fide diligens examen & inquiſitionem haberi, hanc cum concordia & pace omnium Cyrillus de Apollinarij dogmatis accuſatus, imò ipſe ſeipſum redarguēs anatomatiſmis, quos pridem in regiā urbem, cum propria ſubſcriptione miſit, in quibus repræhenditur ſapere cum impio & hæretico Apollinario: Poſthabitis his omnibus quaſi tempora hęc rege deſtituta eſſent, ſuę indulſit licētię, et cum oporteb at rationem reddere dictorū, quibus gloria domini noſtri IESVS CHRISTI cōtaminabatur, aſſumpta ſibi autoritate propria neq; à canonibus, neque ueſtris edictis ſibi conceſſa, contendit ad omne deordinationis & iniquitatis genus. Ad hæc mota ſancta Synodus, quæ nō approbauit peſtiferas fidei eius adinuentiones, ipſum quidē deponit propter prædicta omnia. Memnonem uero ut cooperarium eius & cōmilitonē in omnibus factum

ctum, & innumeras turbas cõtra ſan-
ctiſsimos epiſcopos, qui non aſſentie
bantur hæreticæ illi prauæ opinioni
excitauit, & eccleſias & omnia tẽpla
cõcluſit, quaſi adeſſent pagani & ho-
ſtes Dei, qui & uulgus Epheſiorum
introducit, adeo ut nobis quotidie de
ſumma periclitandum ſit. Spectat au
tem ſancta Synodus nõ uindictam,
ſed recta pietatis dogmata. Hos enim
creuiſſe, nihil aliud eſt quàm rectam
fidem ſtatuere. Poterit autem maie-
ſtas ueſtra, uel ex ipſis illius capitalis
[illegible] eius ſententiam agnoſcere. Sũmum
enim hæreticorum impium Apolli-
narium quaſi ex inferno excitare, &
contra eccleſiam & rectam fidem mi
litare comprobatur & anathematiza
re, ſi uerba eius exponãtur, euangeli
ſtas ſimulac apoſtolos, & poſt illos ec
cleſię progenitores, qui à Spiritu ſan
cto, nõ à ſuis cogitationibus impulſi
piã fidem prędicauerũt, & euangeliũ
annunciarunt. Contraria iſtis ille &
ſapit

& ſapit et loquitur, pręcipiēdoq; uult ubiuis terrarũ ſuam impietatē ualere. id inſtantes ut par erat nō ferebamus, Diuina gratia ueſtræq; pietatis mente fiſi. Scimus enim quòd ſanæ fidei nihil præferatis, in qua ſimul educati uos & beatiſsimi ueſtri progenitores † ſiue extraneo ſucceſſore regni ſceptra ſuſcepiſtis, ſemper eos qui Apoſtolicis doctrinis aduerſarij erãt deprimentes, è quibus eſt Cyrillus prædictus, qui quaſi in tyrannicã arcem ueniens Epheſum cum Memnone cooperario iuſte cũ eo depoſitionē pertulit. Nam † cũ dictis omnes inſidias & omnem temeritatē attentarunt cōtra nos, qui conueneramus relictis urbibus & patrijs & etiã nobis ipſis, ut edictũ ueſtrum ratũ eſſet, & ſumus nunc tyrannidi expoſita pręda, niſi adiuuetur ueſtra pietas alio loco propiore, ut conueniamus edicens, ubi poterimus ex Scripturis & conſcriptis patrum libris redarguere manifeſte Cyrillum

† ſine

† prædicti

παραχυτικῶ-
ματα

rillum, & eos qui ab illo ſunt inducti, quos parcendo excommunicationi ſubijciemus, ſpem ſalutis ſi reſipiſcāt ſubindicantes, qui quaſi in barbarico exercitu materias deordinationis uſque in præſentem horam ſuppeditarunt. Alij autem quidem iam multo tempore depoſiti, & ab illo ſuſcepti, alij uero excommunicati à ſuis metropolitanis, & ab ipſo in communicationem recepti, alij uarijs criminibus impliciti ab ipſo honores conſequuti ſunt et hæc faciebat tentans per multitudinem ſenſum ſuum hæreticum ſtabilire, non expendens quod in religione non numerus, ſed dogmatum rectitudo, & apoſtolicarum doctrinarum ueritas quæritur, & uiri qui illas piè & apoſtolicis demonſtrationibus & teſtimonijs conſtituere ſciant, non ex audacia & poteſtate tyrannica. Proinde obſecramus & oramus, ut ueſtra maieſtas quamprimū religioni quæ impugnatur, ſubſidium

ſidium ferat, & celerem correctionẽ imponat illorum inſaniæ & tyranni di, quæ quaſi turbo ad hereticam perfidiam audatiores corripit. Iuſtũ enim eſt, ut ueſtra pietas Perſidis & earum quę inter Barbaros ſunt eccle ſiarum curam gerens, eccleſias etiam quæ ſub Romanorũ principatu turbantur, non deſpiciat.

DEFINITIO SANCTAE ET OECOMENICAE
ſynodi in Epheſo contra impios Meſſalianitas, hoc eſt, Euchitas, ſiue Enthuſiaſtas.

VENIENTES ad nos pientiſſimi & religioſiſſimi Epiſcopi Valerianus & Amphilochius propoſuerunt in communi conſiderandum, de Meſsalianitis, hoc eſt Euchitis, uel Enthuſiaſtis, qui in Pam-

phylia uerſantur, uel quocũq; nomi
ne contaminatiſsima hæreſis uocatur. At nobis conſiderantibus attulit pientiſsimus & religioſiſsimus Epiſcopus Valerianus ſchedulam ſynodicam de illis compoſitã in magna Conſtantinopoli ſub beatæ memoriæ Siſinnio. Quæ ubi lecta ab omnibus, probata eſt, quod bene ſit condita, recteq; habeat. Et placuit nobis omnibus & pientiſsimis Epiſcopis Valeriano & Amphilochio, et omnibus Pamphyliæ et Lycaonię prouinciarũ pientiſsimis epiſcopis, ut omnia quæ in ſynodica charta cõtenta robur habeant, & nullo modo prætereunda, ut ſolida ſint, & ea quæ in Alexandria acta ſunt, ita ut omnes qui per uniuerſam prouinciã hæretici Meſſaliani uel Enthuſiaſtæ ſunt, uel de eius hæreſeos morbo ſuſpecti, ſiue clerici ſiue laici ſint, conueniantur. & ſiquidem anathematizauerint iuxta ea quæ in prædicto
ſynodo

ſynodo ſcripto pronunciata ſunt, in ſcriptis ſi clerici fuerint, maneant clerici: ſin laici, ad communionem admittantur. Quod ſi renuerint anathematizare, ſi presbyteri uel diaconi fuerint, uel in alio quopiam gradu eccleſiæ, excidant & à clero, & à gradu. & à communione. Laici uero anathematizentur. Conuicti quoque non permittantur habere monaſteria, ut ne zizaniæ diffundantur & creſcant. Hæc ut ſic agantur, omnes uires intendebant pientiſſimi Epiſcopi Valerianus & Amphilochius, cæteri'que reuerendiſſimi totius prouinciæ epiſcopi. Vnde adhęc placuit librum pollutæ illius hæreſeos, qui dicitur Aſceticon anathematizari, quem attulerat religioſiſſimus & pientiſſimus Valerianus, utpote ab hæreticis compoſitum. Similiter ſi quid illorum impietatem ſapiens apud pleroſq; inueniatur, etiam hoc anathema ſit. Præterea dum conue-

niũt, quæ utilia & neceſſaria, ad concordiam & communionem, et diſpoſitionem, manifeſte ſcriptis commendetur. Si autẽ quæſtio oborta de his quæ in hoc negocio ſunt, & ſiquid difficile & ambiguum fuerit, quod pientiſsimis epiſcopis Valeriano & Amphilochio, cæteriſq; per totã prouinciam epiſcopis non probatur, admotis ſcripturis omnia excutere debent. Et ſi relicti fuerint pientiſſimi epiſcopi uel Lyciorum uel Lycaniorum, non relinquatur tamen metropolitanus prouintiæ cuiuscunq; fuerit. In commentarios hæc referenda, ut ſi qui opus habent ĳs, inueniant, quò etiam alĳs ea diligentius exponant

EXEMPLAR LIBELLI

SANCTAE SYNODO OBLA-
ti ab Euprepio Epiſcopo Byzes, & Arcadiopolis & Cyrillo epiſcopo Cœlen.

SANCTAE & uniuerſali ſynodo, graria Dei, & aſſenſus pientiſsimorũ Regum in Epheſiorum metropoli congregatæ ab Eutropio epiſcopo Byzes & Arcadiopolis, & Cyrillo epiſcopo Cœlenſi. Vetus mos uiget in prouincijs Europæ, q̃d ſinguli epiſcopi duos uel tres ſub ſe habeant epiſcopos, unde Heracliæ epiſcopus ſub ſe habet Heracliam et Panion. Epiſcopus autẽ Byzes ſub ſe Byzen & Arcadiopolim. Cœlenſis uero ſimiliter habet Cœlan & Callipolin. Porrò Epiſcopus Sabſadiæ, ſub ſe habet Sabſadiam & Aphrodiſiadem. Itaq; olim & ab initio eccle-

 ſias

ſias illas duo Europæ Epiſcopi admi niſtrabant, & nunquam prædictæ ciuitates proprios acceperunt epiſcopos. Sed aliæ quidem ſub Heraclia fuerunt ab initio. Arcadiopolis, autem fuit Epiſcopi Byzen: Callipolis ſimiliter ſub Epiſcopo Cœlenſi. Verũ quoniam nunc Phriuclas Heracliæ epiſcopus à ſancta ſynodo apoſtata factus, Neſtorio & cum illo ſentientibus ſe addixit. Suſpicamur autem quod nunquam uel ipſe ulciſcens tanquam hoſtes, uel qui cum ipſo Heracliæ epiſcopatum adminiſtrant, ueniant ad ordinandum epiſcopos iuxta ueterem & roboratam conſuetudinẽ in memoratis ciuitatibus, quæ nunquam proprios epiſcopos receperunt. Itaq; priſcos mores & conſuetudinem quæ olim & ab initio uiguit commoueri propter nouitates cogitantes, oramus ueſtrã pietatem definitionem pronuntiari de ea re, à ueſtra ſancta magnaq; ſynodo,

Alias phriuclas

nodo,

do, proprioq́ſignaculo eam robora ri, ita ut neq́ nos eccleſijs noſtris priuemur, in quibus plurimum laborauimus. neq́ mos iam longo tempore confirmatus à quopiam præmemoratarum commoueatur. fiantq́ bella & inordinationes maximè inter Epiſcopos Europæ. Cuius rei ſi compotes facti fuerimus, gratiam habituri ſumus omniū deo, qui hic ueſtram ſanctitatem cōgregauit ad corrigendas eccleſias, orbis.

Sancta & uniuerſalis ſynodus dixit. Honeſta petitio eſt pientíſsimorum Epiſcoporum Euprepij & Cyrilli, quam oſtendunt oblati libelli. Vnde & ſanctis canonibus et externis legibus, quæ ueterē conſuetudinē, nūc uim legis habent, nihil innouandum in Europæ ciuitatibus, ſed iuxta ueterem cōſuetudinem gubernentur ab Epiſcopis, à quibus & olim quum nullus etiamnum metropolitanus, qui alioqui ſuſtuliſſet po-

teſtatem, neq; poſtea futuris temporibus poterit aliquid à ueteri conſuetudine innouari.

EXEMPLAR EPISTOLAE SANCTAE SYNODI

di ad Synodum Pamphyliæ de Euſtathio facto Metropolitano.

SANCTA ſynodus, quę gratia Dei & nutu pientiſs. regum in Epheſo congregata, ſanctæ Synodo in Pamphylia dilectis fratribus in domino ſalutem.

Pro 13 Cum conſilio omnia fac, dicit diuinitus inſpirata ſcriptura. Maximè autem oportet eos qui ſacerdotium nacti ſunt, cum omni diligentia, in omnibus quæ operanda ſunt, agere. Sic enim firmare poterunt res ſuas. Etſi cut rebus ſecundis cōtigit: ut oratio

ratio multũ ualeat, ſed quando acerba & intollerabilis triſtitia mentem ita inumbrat, & ualde conturbat, ut à conſequutione eorum quibus indiget, priuetur, & ſi quid utile uideat perſuadeat eſſe offenſurũ. Tale quiddam paſſum eſſe pientiſsimũ & Dei amantiſsimum Epiſcopum Euſtathium. Nam ordinatus quidem eſt, et teſtimonium habet canonice. Vbi autem à quibuſdã turbatus eſt, & in ſollicitudines inexpectatas incidit: & quum præ multo otio, pondus curarum ſibi impendentium ferre non eſſet aſſuetus, nec ualeret conuitia inſidiantiũ repellere, ceſsionis ſuæ, nc ſcimus quomodo, obtulit libellum, Oportebat enim ſemel concreditam ſacerdotalem curã cum tanto ſpirituali robore geri, ut labores & ſudorem ſponte ferat. Quoniam autem puſillanimẽ ſe declarauit, hoc ex inconſiderantia rei magis quàm ignauia uel torpore paſſus, ordinauit ne

ceſſario noſtra pietas pientiſsimum & Dei amantiſsimum fratrem noſtrum et coëpiſcopum Theodorum, qui eccleſias curet. Indignum enim eſt uiduas eſſe, & abſq; præceptore manere ſaluatoris greges. Quoniam autem acceſsit plorans, non de ciuitate, neq; de eccleſia contendens, prædictum pientiſſimum epiſcopū Theodorum, petens iam epiſcopatus honorem, & nomen, condoluimus omnes preſbytero, & communes eſſe arbitrati eius lachrymas. Feſtinauimus ut addiſceremus num legitimam depoſitionem pertuliſſet, memoratus, hoc eſt, à quibus obtrectatoribus, et de quibus abſurdis rebus redargutus eſſet: didicimus autem nihil tale, ſed magis eueniſſe illi pro crimine, ipſam ceſsionē, unde neq; ueſtrā pietatem repræhendimus, quæ ordinauit in locum eius memoratum pientiſsimum epiſcopum Theodorum. Quoniam autem non ualde conten

dendum

dendum eſt cum uiro ob amorem o-
cij eius, ſed miſerandum potius ſeni
extra natalem ciuitatem, & patrias
conuerſationes longe diſſito. iuſtum
eſſe decreuimus ut abſq; omni con-
tradictione habeat epiſcopi nomen
& honorem ac communionem, ſic
quidem ut neq; ipſe ordinet, neq; in
eccleſiam propria autoritate ordina
turus ueniat, niſi forte coaſſumatur,
ſiue admoneri contingat à fratre &
epiſcopo ſecundum affectionem &
charitatem in Chriſto. Quod ſi me-
lius quiddam de ipſo conſulueritis
uel nunc uel in poſterum, pla
cebit & hoc ſanctæ
ſynodo.

EXEMPLAR SVGGE
ſtionum de Cypri Epiſcopis.

POST conſulatum domi norum noſtrorũ Flauij Theodoſij, decimũ tertium, & Flauij Valentiniani tertium ſemper Auguſtorũ, pridie calendas ſeptembres ſynodo congregata, gratia Dei ex edicto pientiſſimorum Chriſti'que amatorũ regum noſtrorum in Epheſiorũ Metropoli in ſancta eccleſia, quæ dicitur Maria.

Reginus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ apud Conſtantiam Cypri dixit: Quoniam turbant quidã ſanctiſſimas eccleſias noſtras, oro ut libellus quem in manibus gero, ſuſcipiatur & legatur.

Sancta Synodus dixit. Libellus oblatus recipiatur & legatur.

Sanctiſſimæ, glorioſæ & magnæ ſynodo

ſynodo, gratia dei, & nutu pientiſſimorum noſtrorum regum in Epheſiorum Metropoli, dei obſeruantiſſima congregatæ, petitio à Regino & Zenone & Euagrio Cypri Epiſcopis. Olim etiam ſanctus pater noſter & epiſcopus factus Troilus ab Antiocheno clero, multa paſſus eſt, et pientiſſimus Epiſcopus Theodotus uim nō uulgarem pertulit, atq; adeo uſq; ad plagas, quas nec flagriones homines ferre deceat. illicite, abſurde & illegitime. Nam cum propter aliā cauſam abijſſet, illius uero felicem acçepit finem, abuſi abitione, ui cogere uoluerunt, et ſubijcere ſibi ſanctos epiſcopos inſulæ contra apoſtolicos canones & definitiones ſanctiſſimæ Nicenę ſynodi. Et nunc quia cognouerunt quod Beatus ex hac uita migrauit, ſubornarunt magnificentiſſimū ducē Dyoniſiū ſcribere mandata prouinciæ principi, et ſanctiſſimæ Conſtantienſis eccleſiæ clero: literæ publicæ

licæ ſunt, quas & ad manum habemus, & parati ſumus eas ueſtræ ſanctitati oſtendere. Huius gratia rogamus & petimus, ne permittatur hominibus nihil non audentibus ullam nouitatem inuehere. Olim & ab initio uolentibus præter eccleſiaſticos canones & conſtitutiones expoſitas à ſanctiſſimis patribus in Nicæa congregatis imponere magnæ & ſanctæ ſynodo finitionibus ad nihil utilibus. Nam ſicut diximus, non appuliſſet hodie magnificentiſſimus dux Dionyſius eccleſiæ adflictę curā habens, neq; ea quæ ſibi non conueniūt uſurpaſſet, neq; eccleſiaſticis rebus ſe immiſcuiſſet, niſi à ſanctiſſimis qui illic congregati erant epiſcopis, et clero ipſorum deceptus, putaſſet eam canonicam, quod etiam præcepta eius teſtantur, quā abſq; eorū conſilio aduerſus epiſcopum Cōſtantiæ Cypri Motropolis habuit. Oramus autē et has literas magnificentiſſimi ducis legi, &

gi, & pcepta & omnia ſimul quæ in hac tragędia commiſſa et facta, ut ex ipſis cognoſcat ſancta ueſtra & magna ſynodus intollerabilem uim factam. Etenim non uulgaris tumultus in tota metropoli ortus eſt. Præterea ſignificamus ueſtræ ſanctæ ſynodo, quod cum literis glorioſiſſimi ducis etiam diaconus ſanctæ Antiochenæ eccleſiæ miſſus eſt. Ideo obſecramus & ad ueſtra ſancta genua procidimus. Canonica ſententia etiam nunc ſicut initio à temporibus Apoſtolorum & conſtitutionibus & canonibus ſanctiſſimæ & magnæ ſynodi Nicenæ illeſæ, & ſuperior inſidijs & potentia permanſit noſtra Cypriorum Synodus. Ita & nunc per ueſtram incorruptam et iuſtiſſimam ſententiam etiam ueſtra conſtitutione iuſtitiam nobis fieri cupimus.

Reginus epiſcopus Conſtantiæ Cypri ſubſcripſi manu mea. Zenon epiſcopus Curienſis ſanctæ eccleſiæ

dei

dei Cypri ſubſcripſi manu mea. Euagrius minimus epiſcopus Solenſis Cypri ſanctæ dei eccleſiæ ſubſcripſi manu mea.

Reginus epiſcopus, inquit, Quoniam etiam præceptũ offerimus magnificentiſſimi Capitanei Dionyſij, ſcriptum ad illuſtriſſimum principẽ prouinciæ, oro, ut & illius lectio fiat.

Sancta Synodus dixit. Legatur & illius magnificentiſſmi Dionyſij præceptum.

Flauius Dionyſius illuſtriſſimus & magnificentiſſimus utriuſq; exercitus magiſter, Theodoro illuſtriſſimo Cypriorum regionis præſidi. Regia autoritas, m ultas & maxime eccleſiaſticas ob cauſas, pientiſſimos epiſcopos, ut in Epheſo conueniant, diuinis, apertis, ſignatiſq; literis præcepit. Quoniam autẽ cognouimus epiſcopum Conſtantienſis ciuitatis è præſenti uita migraſſe, & prædefinitum ſibi diem impleuiſſe, neceſſariũ

hoc

hoc mandatum tibi tranſmittendum eſſe iudicauimus, ut ne quis abſq; ſcitu, uel ſcripto, pientiſſimæ ſynodi audeat, in locũ defuncti nominare alium. Decet enim expectare formã, quam talium pientiſſimorum epiſcoporum conſenſus præſcribet. Nam ut diximus, harum rerum gratia prędicti pientiſſimi uiri conuenire iuſſi ſunt. Itaq; ſi contentioſi turbas excitarent, partim tua grauitas, partim obtemperans illi exercitus, eas auertere ſtudeat, modisq; omnibus prohibeat, & ne quem, ut dixi, progredi ſinat, antequam pientiſſimi epiſcopi ſua autoritate approbent. Quod ſi haſce literas præuenerit incerti epiſcopi ordinatio, illum iuxta cœleſte reſponſum regum, in Epheſum ut alios, uenire iubeas. Neq; ignores quod ſi aliter fieri approbaris, tu quidem auri libras quinq;, exercitus uero alias tantas fiſco inferre cogemini, Vt autem hæc quæ iuxta pientiſ-

ſimorum epiſcoporum petitionem decreta ſunt, ſcribant, & celerem finem ſortiatur. Maturium & Adelphium ab exercitu iuſſimus ob hoc ad illos legari Datæ xij Kalendas Iunij, Antiochiæ.

Reginus Epiſcopus dixit. Eſt & aliud mandatum eiuſdem magnificentiſſimi Dionyſij, ſcriptum ad pientiſſimum clerum Conſtantienſis metropolis, quod & ipſum ut legatur, oro.

Sancta ſynodus, lectum & hoc inferatur in acta commentariorum.

Flauius Dionyſius magnificentiſſimus & glorioſiſſimus comes, & dux utriuſq; exercitus, ac proconſul pientiſſimus, clericis in metropoli Conſtantia Cypri. Nouit & ueſtra pietas quomodo Auguſti & Callinici orbis domini, religioſiſſimos & ſanctiſſimos epiſcopos in Epheſo cõuenire iuſſerunt, ob multas alias & maxime eccleſiaſticas cauſas. Itaq; quoniam

quoniam ex ipſis ſanctiſſimis epiſco pis qui hic conuenere cognouimus, quod BEATVS epiſcopus ueſter iuxta diuinam uoluntatem obdormierit, operę prætium cenſui, ut ſignificarem ueſtræ pietati & admonerem, ut caueatis uobis, ne quis à quopiam in epiſcopum eligatur uel ordinetur, nam de hac planè forma præſcribetur, ſed expectate ſententiam quæ illic danda. Dignum ſanè & iuſtum, ut ſancti patres ea quæ patres iubent obſeruent. Quod ſi quempiam ante literas noſtras contingit in ſedem collocari, id quod non opinamur, illum cum pientiſſimis uiris ad Epheſum cum iuxta diuinum edictum ut ueniat admo neatis, non ignorantes, quod laus ſequetur obtemperantes. Inobedientes autem etiam præſens conuenienter corriget ſcriptum.

Sancta Synodus dixit. Quoniã autem cauſa, quæ mouit magnificentiſſimum & glorioſiſſimum capitaneũ Dionyſium ut hæc ſcriberet, obſcurius in propoſitis habetur, doceant præſentes pientiſſimi epiſcopi ſanctarum eccleſiarum, quæ in Cypro, manifeſtius, quid mouerit magnificentiſſimum capitaneũ, ut hęc mandata emitteret.

Zenon epiſcopus ciuitatis Curieñ Cypri dixit. Etiam beatæ memoriæ Sapiritius, qui mecum huc uenit, eius rei gratia, huc uenit. Quoniam autem ex hac uita conceſſit, neceſſariò nos docemus ſanctã ueſtram & uniuerſalem Synodum, quod ad ſuggeſtionem Antiocheni epiſcopi et cleri magnificẽtiſſimus Capitaneus principi & clero ſcripſit.

Sancta Synodus dixit, Quid uolente Antiocheno?

Euagrius epiſcopus Solenſis Cypri. Subijcere inſulam noſtram et ordinandi

dinandi ius ad ſe rapere attentat prę-
ter canones, & conſuetudinem, quæ
iam olim inualuit.

Sancta Synodus dixit. Nunquam
ne Antiochenus uiſus eſt in Con-
ſtantia ordinare epiſcopum?

Zenon epiſcopus Curij Cypri di-
xit. A'ſanctis Apoſtolis nunquam
poſſunt oſtendere, quod affuerit An
tiochenus & ordinauerit, uel com-
municauerit unquam inſulæ ordina
tionis gratiam, neq; alius quiſquis.

Sancta Synodus dixit. Memor ſit
ſancta Synodus canonis ſanctorum
patrum in Nicæa congregatorum,
qui conſeruat unicuiq; eccleſię priſ-
cam dignitatem. Hic etiam memor
ſit, Antiochiæ, docete igitur, an non
ius ordinandi ex more ueteri apud
uos habet Antiochenus.

Zenon epiſcopus dixit. Prius af-
firmauimus, quod nunq; uel affue-
rit uel ordinauerit, neq; in metropo-
li, neq; in alia ciuitate, ſed Synodus

 noſtrę

noſtræ prouinciæ congregata conſtituebat metropolitanum, & oramus ut ueſtra ſancta ſynodus, ſua ſententia nobis conſentiat, & hæc ſtabiliat, ita ut uetus mos ſicut hactenus robur habuit, ita & nunc habeat, & nullam nouitatem in noſtra uincia fieri ſinat.

Sancta Synodus dixit. Doceant et hoc pientiſſimi magiſtri, num Troilus ille ſanctæ ac beatæ memoriæ epiſcopus, qui nunc requieuit. Vel ſanctæ memoriæ Sabinus, qui illum præceſſit, uel qui ante illos uenerabilis Epiphanius, ab aliqua ſynodo ordinati fuerint.

Zenon epiſcopus dixit. Et nunc memorati epiſcopi, & qui ante illos ſanctiſſimi epiſcopi, & qui à ſanctis Apoſtolis erant omnes orthodoxi, ab his qui in Cypro conſtituti ſunt, & nunquam locum habuit Antiochenus epiſcopus, uel alius aliquis ordinandi in noſtra prouincia.

Sancta

Sancta Synodus dixit. Rem hanc quæ preter eccleſiaſticas conſtitutiones, & ſanctorum patrum Canones innouatur, & omnium libertatem attingentem annuntiauit pientiſſimus Epiſcopus Reginus, & qui cum eo pientiſſimi epiſcopi prouinciæ Cypri Zenon & Euagrius. Vnde quoniam communes morbi maiore egent remedio, eo quod maius damnum afferant. Si non eſt uetus, mos, quod epiſcopus Antiochenus ordinat in Cypro, ſicut libellis & proprijs uocibus docuerunt pientiſſimi uiri ſanctarum eccleſiarum in Cypro præſules, qui ad ſanctam ſynodum acceſſerunt, à nullo impetantur uel uim patiantur, ſecundum Canones ſanctorum patrum & ueterem conſuetudtnem per ſeipſos ordinationes pientiſſimorum epiſcoporum faciant. Iſtud autem etiam in alijs diocæſibus, & in omnibus prouincijs ſeruetur, ut nullus

pientiſſimorum epiſcoporum aliam prouinciam, quæ non antea & ab initio fuit ſua, ſub ſuam uel ſaltem eorum qui ſibi præſunt manum trahat, ſed ſi quis apprehenderit, & in ſuam fecerit, eam reſtituat, ut ne patrum Canones prætereant, neq; ſub ſacerdotij pretextu mundanæ poteſtatis faſtum ſubintroducat, ne paulatim & clam libertas amittatur, quā nobis donauit ſanguine Dominus noſter IESVS CHRISTVS omnium hominum libertas. Viſum igitur eſt ſanctæ & uniuerſali ſynodo, ſeruari unamquamq; prouinciam purum & nullam tyrannidem paſſum ius uetus ac conſuetudinem ueterem. Opus habente unoquoq; metropolitano ut ad ſuam ſecuritatem, exemplaria actorum excipiat. Si autem quis ueterem figuram contempſerit, pœnam non effugiet. Et ſi quis his quæ nunc decreta ſunt pugnantes literas attulerit, irritas eſſe

decreuit

decreuit ſancta & uniuerſalis ſyno-
dus. FINIS.

CYRILLI EPISCOPI ALEXANDRINI SCHO-lia, *de Incarnatione unigeniti.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Quid eſt CHRISTVS Cap. I.

CHRISTI nomē nec de- I.
finitionis uim obtinet,
nec cuiuſpiam ſubſtan-
tiæ qualis ſit ſignificat,
ſicut fortè homo, aut e-
quus, aut bos, ſed rei magis quæ in a-
liquo agatur, habet ſignificationem.
Oleo namq; ungebantur quidā ſu-
periorum, iuxta quod Deo tunc tem
poris placebat. Et ſignū regni illius
erat unctio. Vngebantur autem &
prophetæ ſenſibiliter ſpiritu ſancto,
ut inde quoq; nominarentur CHRI
STI. Deniq; beatus Dauid pſallit

Pſ.104. ex perſona Dei & ait. Nolite tangere Chriſtus meos, & in prophetis meis nolite malignari. Ait
Abacuc 3. autem & propheta Abacuc. Exiſti in ſalutem populi tui, ut ſaluos facias Chriſtus tuos. In CHRISTO autem omnium ſaluatore unctionem quidem factam eſſe dicimus. Cæterum neq; ſymbolicum, quaſi oleo factam, nec quaſi in gratia prophetica, ſed nec illam, quæ intelligitur fieri ad perfectionem alicuius huiuſmodi negotij, quale factũ eſſe dicimus & ſub Cyro Perſarum & Medorum rege: Contra Babylonios enim ille duxit exercitum, inſtigante ipſum in id Deo omnipotente.
Eſa. 45. Dictum eſt enim. Hæc dicit Dominus Chriſto meo Cyro, cuius apprehendi dexteram. Atqui ille uir cum eſſet idolorum cultor nominatus eſt Chriſtus, ideo quod quaſi unctus eſt in regnum cœleſti ſuffragio, & ordinatus eſt à Deo, ut Ba-

bylonem

bylonem uehementer expugnaret. Illud autem magis de CHRISTO, quoniam enim propter Adæ præuaricationem regnauerat ſupra omnes peccatum, & ſpiritus ab humanitate diſceſſerat, ob eamq́ cauſam in malis omnibus illa fuerat conſtituta. Opus autem erat, ut rurſus Dei miſericordia in priſtinū reuocata, ſpiritum mereretur. Homo factum eſt unigenitum dei uerbum, & cum terreno corpore terrenis apparuerit. Fuit etiam liber à peccato, ut & in ipſo, & in eo ſolo innocentiæ laudibus natura hominis coronata, ſpiritu ſancto ditaretur, ac ſic reformaretur ad Deum per ſanctificationem. Tranſit enim ad nos quoque gratia correpta à CHRISTO, qui eſt in nobis primogenitis, idque nos docens beatus Dauid pſallens ad filium. Dilexiſti iuſtitiam & odiſti iniquitatem, ideo unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitię Pſal. 44.

Vnctus eſt igitur exēplo noſtro filius innocentiæ laudibus, ut ante dixi, in ipſo natura hominis illuſtrata, & digna iam ſortiri ſpiritum ſanctum: non diſceſſurum iam, ſicut antea, ſed manſurum magis in ipſa. Ideoq; ſcri-
Math. 3. ptum eſt, quod deſcendit quidem in eum ſpiritus, manſit autem ſuper ipſum. Dicitur ergo CHRISTVS Dei uerbum, quod propter nos noſtri ſimilis homo eſt factum, et in ſerui forma: & ungitur quidem humanè ſecundum carnem, ungit autem diuinè ſuos, eos nempe qui in ipſum credunt.

QVALITER INTELLIGI *debeat Emmanuel.* Cap. II.

II.
Heb. 2. EMMANVEL nominatur deus uerbum, quod Abrahæ ſemen apprehēdit & ſimiliter ac nos participauit carni & ſanguini. Interpretatur autē Emmanuel, nobiſcum Deus. Confitemur autem

autem nobiſcum fuiſſe dei uerbum, non localiter. In quo enim loco non eſt Deus, qui implet omnia? nec quod adeſſe nobis conſpicitur auxilij ratione. Dictum eſt enim hoc modo ad IESVM. Et ſicut eram cum Moyſe, ita ero & tecum. Sed quod factus eſt in noſtris, id eſt, in humanitate non derelicta natura ſua. Inconuertibile eſt enim natura Dei uerbum. Cæterum quam ob cauſam cũ plene dicitur ad IESVM, quod ſicut eram cum Moyſe, ſic ero tecum, non eſt nominatus Emmanuel? ipſa autem ratio ſit, & ſicut alio neſcio quo ſanctorũ fuiſſe dicatur: ergo nobiſcum factum eſſe dicimus Deum uerbum, eo tempore quo dicit Baruch. In terra uiſus eſt, & inter homines conuerſatus eſt, & omnem uiam inueniens diſciplinæ, & dans eam Iacob puero ſuo, & Iſraël dilecto ſuo: Ipſe eſt enim Deus noſter, & non comparabitur alius ad eum, Et quan

tum

tum quidem ad dei naturam pertinet, non erit nobiſcum: Multum enim inter eſt inter diuinitatem & humanitatem, & ingens eſt nimis differentia naturarũ. Deniq; etiam diuinus Dauid ad proximitatem myſticam, ſcilicet Deum uerbum, quod nondum ad nos uenerat uocabat dicens in ſpiritu: Vt quid domine diſceſſiſti longe, deſpicis in opportunitatibus, in tribulatione. Ergo non iam longe diſceſſit, ſed nobiſcum fuit. Qui cum manſiſſet, in quod erat apprehendit Ahrahæ ſemen, ut dixit. Accepit autem etiam ſerui formam, & conſpectus eſt homo in terra CHRISTVS uere & Emmanuel, eundem nobis filiũ deſignans: partim quia unctus eſt more noſtro, humanæ hominis naturæ ſpiritum accipiens, ut in ſeipſo & primo: Poſitus eſt enim primordium generis ſecundum, ipſe ungens, ut Deus ſancto ſpiritu, eos qui in ſe credunt.

Pſ.9.

Catholice

Phil. 2.

dunt. Partim quia fuit nobiſcum, ſecundum quas modo redidi rationes, & in eo nos facit certos Eſaias propheta dicens. Ecce uirgo in utero accipiet, & pariet filium, & uocabunt nomen eius Emmanuel. Cum enim ſancta uirgo ex ſpiritu quidem ſancto prægnans eſſet facta peperit autem ſecundum carnem filiũ, tunc etiam Emmanuel dictus eſt. Fuit enim nobiſcum per carnalem generationem incorporalis, & id erat quod per uocem Dauid ſignificabatur: Deus manifeſtus ueniet, Deus noſter & non ſilebit. Et illud opinior, Ipſe qui locutus ſum, præſto ſum. Locutus enim per prophetas, ut incorporale adhuc uerbum, aduenit etiam corporaliter. Eſa. 7. Pſ. 49. Ioan. 8.

Quid

QVID EST IESVS
Cap. III.

III. VI quidem intentionum, quia oporteat á nobis unum dici filiũ, tantundem eſt et CHRISTVS & Emmanuel, et IESVS, & idem uero quaſi ex re nomen eſt

Matth.1. factum. Ipſe enim ſaluabit populum ſuum à peccatis eorum quemadmodum enim τὸ Emmanuel ſignificabat per generationẽ ex muliere nobiſcum factum fuiſſe dei uerbum. Et CHRISTVS porrò quia factus homo unctus dicitur, iuxta nos humanè. Ita etiam IESVS, quod ſaluauit nos, id eſt, ſuum populum, quod maximè eum demonſtrat Deũ uerè, & natura omnium dominum. Neq; enim hominis communis creatura eſſe dicatur. Deceat autem magis omnia dicere eſſe unigeniti, etſi factus ſit homo. Dicet fortaſſè aliquis, ad quid Moyſi dictus eſt populus Iſraël;

eſt? Ad hoc dicimus. Quod Dei quidem populus nominatus ſit, & id erat uerbum uerum, quoniam ad defectionem deductus eſt, & uitulum fecit per deſertum, inhonoratus eſt à Deo. Nō enim ſuum nominare populum dignabatur, ſed eum iam homini deſtinauit. At nos non ita. Proprij enim ſumus filij, eo quod & Deus ſit, & per ipſum creata ſunt omnia. Ita enim ait Dauid. Quoniam ipſe fecit nos, & non ipſi nos. Nos autem populus paſcuæ eius, & oues manuum eius. Deniq; etiam ipſe de nobis dixit: Oues meæ uocem meam audient, & ſequātur me. Rurſus: Et alias oues habeo, quæ non ſunt ex hoc ouili, & illas oportet me congregare, & fiet unius grex, & unius paſtor. Mandabat autem etiam beato Petro. Simon Ioannis amas me, paſce agnos meos.

Quam ob cauſam homo dictū ſit dei uerbum, homo nominatus eſt,

cum ſit natura Deus Dei patris uerbum, quoniam ſimiliter ac nos carni communicauit & ſanguini: ſic enim terrenis apparuit, non amittens id quod erat, ſed aſſumens humanitatis naturã, in ſua ratione perfectã: Veruntamẽ & in humanitate Deus remanſit & omnium dominus, utpote qui naturam & ueritatem * ex Deo creatus & patre, et id nobis euidentiſſimè ſapientiſſimus Paulus o-

*de eſt nõ nihil.

1 Cor. 15. ſtendit. Primus enim inquit homo, ex terra, de limo, ſecundus de cœlo. Atquin uirgo ſancta peperit templũ uerbo unitum, ſed de cælo dicitur & recte quidem Emmanuel: Deſuper enim & ex ſubſtantia Dei & patris natum eſt uerbum ipſius. Deſcendit uero ad nos, tunc cum factus eſt homo, tamen ſic quoq; deſuper eſt, Teſtatur autem Ioannes de eo dicens:

Ioan. 3. Qui deſurſum uenit, ſuper omnes eſt. Et ipſe Chriſtus etiam ad populum ait Iudæorum. Vos deorſum

eſtis,

æſtis, ego deſuper ſum. Et rurſus. Ego non ſum de hoc mundo. Licet pars mundi ſicut homo nuncupatus ſit: ſed erat cũ hoc quoq; cum ſupra mundum ut Deus. Meminimus enim plane dicentem. Et nemo aſcendit in cœlũ, niſi qui deſcendit de cœlo filius hominis, deſcendiſſe autem dicimus de cœlo filium hominis: per unitatem diſpenſatoriam, uerbo tribuente propriæ carni gloriæ ſuæ & diuinæ maieſtatis claritudinem. Ioan. 8. Ioan. 3.

QVAM OB CAVSAM EXInanitum dicitur Dei uerbum Cap. IIII.

PLENVM ſecundũ naturam, & ex omni parte perfectum Deũ uerbum, & diſtribuens ex ſua plenitudine bona ſua creaturæ, exinanitum dicimus, nihil in natura propria uiolatum, IIII

nec ut aliter ſe haberet commutatum nec inferius ex ulla parte factum. Inconuertibile enim & immutabile eſt. Ipſum quoq; ſicut generatur ipſius, & nunquam fiat paſſionis unquam capax: Quod uero factum ſit caro, id eſt, homo, eo quod ait. Effundam de ſpirito meo ſuper omnem carnem. Humanitatis paupertatẽ propriam facit. Primum quia ſemel homo ſit factus, etſi remanſerit Deus: deinde quod ſerui formam accepit, qui ſecundũ ſuam naturam liber eſt, utpote filius: & cum ſit ipſe gloriꝫ dominus, gloriam dicitur accipere. Cũ ſit ipſe uita, uiuificare uidetur, & in omnes accepit poteſtatem, cũ ſit ipſe rex omnium cum Deo ſimul, et patri obediens fuit, crucem eſt paſſus & cætera. Verum hæc quidem humanitatis menſuræ conueniant, tamen ea familiaria ducit eſſe cum carne, & implet diſpenſationem, manens quod erat.

Iohel. 2.

Quomodo

QVOMODO VNVS CHRIſtus Cap. V. V

DIVINVS Paulus ſcribit. Etſi ſunt dij multi, 1 Cor. 8.
& domini multi in cœlo & in terra, ſed nobis unus deus pater ex quo omnia, & nos ex eo, & unus dominus IESVS CHRISTVS, per quẽ omnia, & nos per eum. At uero ſapientiſſimus Ioannes de Deo uerbo Ioan. 1.
dixit, quod omnia per ipſum facta ſunt, & abſq; eo factum eſt nihil. Euangelizabat autem beatus Gabriel Luc. 1.
ſanctæ uirgini dicens, Ecce concipies in utero & paries filium, & uocabis nonen eius IESVM. Cum igitur per CHRISTVM IESVM omnia diuinus Paulus facta eſſe commemoret: Confirmat autem uim ſententię, & opificem omnium fuiſſe Deum, euangelizet rem ueram dicens Euangeliſta diuinus: Deſignet autem etiã Angeli uox uerè ex ſancta uirgine

natum eſſe IESVM CHRISTVM, nec abſq; humanitate intelligimus Deũ uerbum, ſed unum dicimus ex ambobus effectum, ut Deum hominem factum eundem ex patre, ut uerbum natum diuinè, et ex muliere humanè, ut hominem non tanquam in ſecundum ſubſtantiæ initium uocatum, tunc cum ſecundũ carnẽ dicitur natus, ſed natum quidẽ ante omnia ſecula, ſtante tamẽ tempore, quo debuerat implere diſpenſationẽ: natum etiam ex muliere ſecundum carnem. Ergo & ſi alij ſimili appellatione uocati ſunt Chriſti, unus tamen eſt per quem omnia IESVS CHRISTVS, non quod homo ſit factus opifex omniũ, ſed quod Deus uerbũ per quem omnia facta ſunt, ſimiliter ac nos participarit carni & ſanguini, et nuncupatus ſit homo, nõ tamẽ perdiderit eſſe quod erat, ita enim & in carne factus intelligitur merito opifex omnium.

Quo-

QVOMODO VNVS EST EMmanuel. Cap. VI. VI

SEMEL nouiſſimis ſeculis Dei uerbũ homo eſſe dicitur factum, & ſicut ait diuinus Paulus per ſacrificium ſuum, manifeſtatus eſt. Et quod nam eſt ſacrificium? Suum enim corpus obtulit pro nobis in odorẽ ſuauitatis Deo & patri, & intrauit in ſancta ſemel, non per ſanguinem hircorum & taurorum, ſed per ſuum ſanguinem. Sic enim credentibus remiſſionem in æternum comparauit. Ergo plurimi quidẽ ante ipſum ſancti fuere, ſed nemo eorũ Emmanuel nominatus eſt. Quam ob cauſam? Nondũ enim uenerat tempus, quo deberet eſſe nobiſcum, id eſt, in noſtram uenire naturã ꝑ carnẽ, is qui eſt omni ſuꝑior creatura. Vnus igitur Emmanuel. Semel enim factus eſt homo unigenitus, tũc cum ꝑ ſanctã uirginem generationẽ

Ioſu. 1. carnalem perpeſſus eſt. Dictum eſt enim & ad IESVM, quod ero tecum. At non erat ille Emmanuel, fuit etiam cum Moyſe, ſed nec ille Emmanuel nominatus eſt. Igitur quoties audimus nomen filio datum eſſe nobiſcum Deus, ſapienter intelligamus, non ita fuiſſe nobiſcum nouiſſimus temporibus, ſicut aliquando dicitur fuiſſe cum ſanctis. Illis enim erat tantum adiutor. Nobiſcum autem fuit, quod factus eſt ſimilis noſtri, cum ſuam nō amiſiſſet naturam, eſt enim inconuertibilis ut Deus.

QVAM ESSE DICIMVS Adunationem Cap. VII.

VII ADVNATIO multis modis impletur: ſeiuncti enim nōnulli affectu forte, uel uoluntate, & diſcordante inter ſe, adunari dicatur per reconciliationē ſocialem depoſita ſimultate. Adunare autem

autem dicimus & quæ ſibi conglutinantur, ſiue modis aliјs conferuntur, aut per compoſitionem. Quoties igitur adunatum eſſe noſtræ naturæ dei uerbum dicimus, omni humanæ cogitationi adunationis eius modis uidetur eſſe ſuperior. Necꝫ enim per ſupra ſcriptos modos, facta eſt arcana illa & nulli penitus nota: ſed & nihil mirum, ſi in huiuſmodi cogitatione uincamur, cum res noſtras quo modo ſe habeant, inquirẽtes ultra modũ noſtræ mentis inuentionẽ eſſe confiteamur: quo namcꝫ modo animam hominis ſuo corpori adunatum eſſe putauimus, quis eſt qui poſſit exprimere? Sed ſi oportet eos qui parua ętate uix intelligere ſoleant, imò eos qui ualeant intelligere tam ſubtiles res, & omnem rationem tranſcendentes, Coniectare dicimus quod †deceat cogitare: quamuis minor ſit oratio ueritate. Talem eſſe adunationem Emmanuel, qualem quis in- † decet

 telligat

telligat & animam hominis ad ſuum corpus habere. Anima enim omnia quæ ſunt corporis eſſe reputat ſua, licet per naturam propriam expers ſit paſſionibus corporis, & quæ extrinſecus accidant: mouetr enim corpus in concupiſcentias naturales, & conſentit anima, nullo quidē modo participans concupiſcentiæ, tamen exitu delectationem propriā ducit, & ſi forte à ſuo corpore deprimatur aut torqueatr, condolet quidē quod ſuum corpus patiatur, ipſa uero in ſua natura nullum patiatur omnino tormentum, tamen ſuper hæc quoq; dicimus eſſe adunationem, quæ eſt in Emmanuel facta. Erat enim neceſſe cum ſuo corpore adunatam ei animam dolere, ut dum timeat paſſiones, ſubditam ceruicem Deo ſummitteret. De Deo autem uerbo condolere paſſionibus nephas eſt dicere. Impaſſibilis enim Deus eſt, & noſtrarum rerum longe diſſimilis,
ſed

ſed adunatus quidem erat carni habenti animam rationalem, qua patiente ipſe impaſſibilis, ea quæ animæ contingerent cognoſcebat, & contundebat quidem ut Deus carnis infirmitates ſuas; tamen eas tanq̃ ſui corporis eſſe ducebat. Itaq; eſuriſſe dicitur, fatigatus eſſe, paſſus fuiſſe pro nobis, ergo uerbi adunatio, quæ eſt cum humanitate facta, non irrationabiliter rebus noſtris comparetur. Nam ſicut corpus alterius eſt naturæ præter animam, unus tamen ex utroq; homo efficitur & uocatur, ita etiã ex perfecta Dei uerbi ſubſiſtentia & humanitate perfecta, unus eſt CHRISTVS. Idẽ in eodẽ Deus ſimul homo, & ſua quidem dicit Deus uerbum, ut ante dixi, ea quæ ſunt carnis propria: quia ipſius eſt corpus & non alterius. Communes autem facit tanquam cum ſua carne diuinæ ſuæ maieſtatis operationes, ut poſſet etiam uiuificare mortuos et

ſanare

ſanare infirmos. At ſi conuenit exemplis etiam ſcripturę diuinę, quaſi per figuram adunationem demonſtrare, age, dicamus ut poſſumus.

DE CARBONE Cap. VIII.

VIII
Eſa. 6
BEATVS Eſaias, miſſum eſt, inquit, ad me unum ex Seraphin, et in manu habebat carbonē, quem forcipe accepit ab altari, & dixit ad me. Ecce tetegit hoc labia tua, & adiuuet iniquitates tuas, & peccata tua depurgabit. Carbonem autem dicimus figuram & imaginem nobis exhibere, uerbi hominis facti, quod ſi labra noſtra tetigerit, id eſt, fide in id confeſſi fuerimus, tunc nos ab omni peccato puros efficit, & priſtinis criminibus liberabit. Cæterum tanquam in imagine, licet in carbone conſpicere adunatum quidem humanitati Deū uerbum, non tamen

tamen proieciſſe quod fuerat: tranſformaſſe autem magis aſſumptam naturam, in ſuam gloriam & operationem. Quemadmodum enim ignis ligno affixus, & in id penetrans, comprehēdit quidē ipſum: & quamuis lignum eſſe non deſinat, uim tamen ſuam ſpeciemq́; tranſmitat omnem, ſeq́; confert in lignum, & cum ipſo iam quaſi unum in aliquid eſtimatur. Idem intellige & de CHRISTO adunatus enim inæſtimabiliter humanitati Deus, ſeruauit quidem ipſam in eo quod fuerat, & ipſe permanſit quod erat, ſemel tamen ad unatus, quaſi unus iam cū ipſa putatur, ea quæ ſunt illius, ſua faciens: conferens autem ei etiam ipſe naturæ ſuæ operationem.

QVOD INCORPORALIS DIuinitatis corpus fuerit, habens animam rationabilem, et quod ſi ea à ſeſe diuidere uoluerimus, proculdubio labefactabimus diſpenſationem quę in Chriſto intelligitur.

Cap. IX.

IX IN Cantico Canticorum ipſe nobis introductus eſt dicens dominus noſter IESVS CHRISTVS. Ego flos campi & lilium conuallium. Quemadmodũ ergo odor res quidem eſt incorporca: habet autem quaſi proprium corpus id in quo ineſt, tamen unum ex utroq; intelligitur. Lilium corrumpitur, tamen ratio ipſius unius rei diſceſſu. In ſubiecto enim corpore odor eſt. Ita etiã de Chriſto intelligimus diuinitatis naturam, quæ

ſuam

ſuam excellentiſſimam maieſtatem ut odorem ſuauiſſimum mundo diſpergat tanquam in ſubiecto eſſe corpore humanitatis, & id quod incorporale eſt per naturam, per adunationem diſpenſatoriam pene dicam factum fuiſſe corporale, propterea † quod uoluiſſe ſe cognoſce ſcire corpus in eo enim diuina ſigna operatus eſt. Igitur id quod incorporale eſt tanquam in ſuo corpore intelligatur quemadmodum & iam odor in flore ſubiecto, lilium tamen iam & odor nominatur flos.

† deprauatus locus.

QVOD ET ADVNATO DEO uerbo uerae humanitati, inconfuſae tamen ſubſtantiae permanſerit. Cap. X.

ERECTVM eſt ſecundum Dei uoluntatem ſanctum tabernaculum per deſertum, & in eo multis modis formabatur Emmanuel,

nuel. Ait enim Deus omnipotens ad diuinũ Moyſen. Et facies arcam teſtimonij ex lignis imputabilibus duorum cubitorum & dimidij longitudinem, & cubiti & dimidij altitudinẽ, & inaurabis eam auro puro extra et intra inaurabis eam. Sed lignum quidem inputribile ſit figura corporis incorrupti. Imputribilis enim cedrus aurum uero quaſi materies alijs prætioſior, Diuinæ nobis indicat ſubſtantiæ maieſtatem. Attende igitur quàm arca tota inaurata ſit auro puro extra & intra. Adunatum quidem fuerat ſanctæ carni deus uerbum, & id eſt, ut opinor, arcam fuiſſe extra inauratam : quod uero & animam rationabilem, quæ corpori inerat propriam fecerit, ex hoc apparet, quod & intra arcam pręceperit inaurari: quod autem naturę ſiuæ ſubſiſtentię inconfuſę man ſerunt, hinc ſcimus, Aurũ enim ſuperpoſitum ligno, manſit id quod erat,

rat, & ordinabatur quidem lignum, ſed lignum eſſe non deſijt. Quod uero arca in Chriſti accipiatur imagine, plurimis poſſit probationibus declarari. Perambulabat enim cum his qui ſunt ex Iſraël, quærens ipſis requiem. Ait enim alicubi Chriſtus. Et parabo uobis locum. Ioan. 14.

QVOD CVM ESSET DEVS uerbum factus ſit homo: nec homo ſimpliciter nuda coniunctione honoratus, uocatus ſit ad parem dignitatem dei uerbi, ſiue autoritatem, ſicut quibuſdam uidetur.

Cap. XI.

DIVINVS Paulus, magnum quidẽ ait eſſe myſterium pietatis: & uere ita ſe res habet. Manifeſtatus eſt enim in car- 1 Thim. 3.

ne,cum ſit deus uerbum, iuſtificatus eſt autẽ & in ſpiritu: nullo enim modo noſtris uidetur infirmitatibus contineri,licet iuxta nos homo ſit factus, non enim fecit peccatum. Apparuit autem & angelis, neq; enim generationem ipſius ſecundum carnem ignorauerunt. Prædicatus eſt autem & gentibus , quaſi Deus homo factus. Ita autem creditus eſt in mundo. Probauit autem diuinus Paulus ita ſcribens: propter quod memores eſtote , quod aliquando uos gentes in carne, qui dicemini præputiũ,ab ea quæ dicitur circumciſio in carne manu facta, quia eratis illo tempore ſine Chriſto, alienati à conuerſatione Iſraël, & hoſpites teſtamentorum promiſſionis, ſpem non habentes, & ſine Deo, in mundo. Erant ergo gentes in mundo ſine Deo cum abſque
Eph. 2. CHRISTO eſſent. Verum quoniam agnouerunt eum, & uerè natura quia Deum eſſe agnouerunt, ipſæ quo-

quoque ab eo cognitæ ſunt fidem confitentes, & ipſe aſſumptus eſt in gloria certè diuina. Pſallit enim beatus Dauid. Aſcendit Deus in iubilo. Aſcendit enim certe cum corpore, nec in nuda deitate: Deus enim erat incarnatus. Credimus enim non in unum noſtri ſimilem deitate per gratiam honoratum, ne cultores eſſe hominis detegamur, ſed in Deum magis qui in ſerui forma comparauit, & qui fuit uerè noſtri ſimilis, & humanitate tamen Deus remanſit: Deus enim uerbum carne aſſumpta, non depoſuit quod erat. Intelligitur tamen idem Deus ſimul & homo, & fidei quidem ratio ita ſe habet. Et rectè quidem. Sed ſi fortè aliquis dicat, quid mali eſt, ſi intelligatur homo ſimilis noſtri apprehendere deitatem? ac non magis Deus homo fieri? Reſpondemus. Mille eſſe quæ è contrario poſſint opponi, Et penè etiã nutu ſignificantia Pſ.46.

nos oportere reniti cõſtanter, nec credere ita eſſe. Age enim ante alia diſpenſationis, quę cũ carnefacta eſt, modum cernamus, & noſtrarum rerum naturam ſubtilius perſcrutemur. Periclitata eſt hominis natura & depſſa eſt malis extremis maledictione & morte damnata & peccati laqueis irretita, errabat. Et erat in tenebris, Deum neſciebat eum, qui eſt natura & ueritate, præter creatorem coluit creaturam. Quomodo igitur huiuſmodi malis poterat liberari? an illud dicemus quod fas erat humanitati diuinam naturam appræhendere, qua neſciret omnino qualis eſſet dignitas naturæ cœleſtis, cũ eſſet ignorantiæ tenebris occupata: & peccati ſordibus inquinata, quo modo poterat fieri ut apprehẽderet ſanctam naturam, & acciperet gloriam, quam nemo inueniet niſi acceperit. Concedamus enim quod cognouerit fortaſſe, & ſcierit apprehendere

duntaxat,

duntaxat, quis eſt qui docuerit? Quo Ro. 10.
modo enim credent niſi audierint?
Cæterum non id eſt apprehendere
deitatem, & conuenientem ei gloriam capere, ergo decentius ſit, & recte quidem ita ſentire, quod ſeruare
uolens, id quod perierat, deſcendens
ad nos Deus: uerbum, per quod omnia, & cum in id ſe, quod non erat,
immiſit, ut & hominis natura id
quod non erat fieret diuinæ maieſtatis dignitatibus per adunationē niteſcens, quæ ſubleuata magis eſt ultra naturam, quàm deijcit intra natura inuertibilem deum. Conueniens erat ut incorruptibilis natura apprehenderet corruptibilem, ut eam
peſte liberaret. Conueniens erat qui
peccare non nouerat cum peccatoribus conformari, ut peccata compeſceret. Quemadmodū enim ubicunque lux fuerit caligo interit tenebrarum. Ita etiam immortalitate præſente omnis certe peſtis fugitiua diſce-

natum eſſe IESVM CHRISTVM, nec abſq; humanitate intelligimus Deũ uerbum, ſed unum dicimus ex ambobus effectum, ut Deum hominem factum eundem ex patre, ut uerbum natum diuinè, et ex muliere humanè, ut hominem non tanquam in ſecundum ſubſtantiæ initium uocatum, tunc cum ſecundũ carnẽ dicitur natus, ſed natum quidẽ ante omnia ſecula, ſtante tamẽ tempore, quo debuerat implere diſpenſationẽ: natum etiam ex muliere ſecundum carnem. Ergo & ſi alij ſimili appellatione uocati ſunt Chriſti, unus tamen eſt per quem omnia IESVS CHRISTVS, non quod homo ſit factus opifex omniũ, ſed quod Deus uerbũ per quem omnia facta ſunt, ſimiliter ac nos participarit carni & ſanguini, et nuncupatus ſit homo, nõ tamẽ perdiderit eſſe quod erat, ita enim & in carne factus intelligitur merito opifex omnium.

Quo-

QVOMODO VNVS EST EMmanuel. Cap. VI.

SEMEL nouiſſimis ſeculis Dei uerbũ homo eſſe dicitur factum, & ſicut ait diuinus Paulus per ſacrificium ſuum, manifeſtatus eſt. Et quod nam eſt ſacrificium? Suum enim corpus obtulit pro nobis in odorẽ ſuauitatis Deo & patri, & intrauit in ſancta ſemel, non per ſanguinem hircorum & taurorum, ſed per ſuum ſanguinem. Sic enim credentibus remiſſionem in æternum comparauit. Ergo plurimi quidẽ ante ipſum ſancti fuere, ſed nemo eorũ Emmanuel nominatus eſt. Quam ob cauſam? Nondũ enim uenerat tempus, quo deberet eſſe nobiſcum, id eſt, in noſtram uenire naturã ꝑ carnẽ, is qui eſt omni ſupior creatura. Vnus igitur Emmanuel. Semel enim factus eſt homo unigenitus, tũc cum ꝑ ſanctã uirginem generationẽ

Ioſu. 1. carnalem perpeſſus eſt. Dictum eſt enim & ad IESVM, quod ero tecum. At non erat ille Emmanuel, fuit etiam cum Moyſe, ſed nec ille Emmanuel nominatus eſt. Igitur quoties audimus nomen filio datum eſſe nobiſcum Deus, ſapienter intelligamus, non ita fuiſſe nobiſcum nouiſſimus temporibus, ſicut aliquando dicitur fuiſſe cum ſanctis. Illis enim erat tantum adiutor. Nobiſcum autem fuit, quod factus eſt ſimilis noſtri, cum ſuam nō amiſiſſet naturam, eſt enim inconuertibilis ut Deus.

QVAM ESSE DICIMVS Adunationem Cap. VII.

VII ADVNATIO multis modis impletur: ſeiuncti enim nōnulli affectu forte, uel uoluntate, & diſcordante inter ſe, adunari dicatur per reconciliationē ſocialem depoſita ſimultate. Adunare autem

autem dicimus & quæ ſibi congluti-
nantur, ſiue modis alijs conferuntur,
aut per compoſitionem. Quoties igi
tur adunatum eſſe noſtræ naturæ dei
uerbum dicimus, omni humanæ co-
gitationi adunationis eius modis ui-
detur eſſe ſuperior. Neq; enim per ſu
pra ſcriptos modos, facta eſt arcana
illa & nulli penitus nota: ſed & nihil
mirum, ſi in huiuſmodi cogitatione
uincamur, cum res noſtras quo mo-
do ſe habeant, inquirẽtes ultra modũ
noſtræ mentis inuentionẽ eſſe confi-
teamur: quo namq; modo animam
hominis ſuo corpori adunatum eſſe
putauimus, quis eſt qui poſſit expri-
mere? Sed ſi oportet eos qui parua e-
tate uix intelligere ſoleant, imò eos
qui ualeant intelligere tam ſubtiles
res, & omnem rationem tranſcen-
dentes, Coniectare dicimus quod
†deceat cogitare: quamuis minor ſit † decet
oratio ueritate. Talem eſſe aduna-
tionem Emmanuel, qualem quis in-

telligat & animam hominis ad ſuum corpus habere. Anima enim omnia quæ ſunt corporis eſſe reputat ſua, licet per naturam propriam expers ſit paſſionibus corporis, & quæ extrinſecus accidant: mouet̃ enim corpus in concupiſcentias naturales, & conſentit anima, nullo quidẽ modo participans concupiſcentiæ, tamen exitu delectationem propriã ducit, & ſi forte à ſuo corpore deprimatur aut torqueat̃, condolet quidẽ quod ſuum corpus patiatur, ipſa uero in ſua natura nullum patiatur omnino tormentum, tamen ſuper hæc quoq; dicimus eſſe adunationem, quæ eſt in Emmanuel facta. Erat enim neceſſe cum ſuo corpore adunatam ei animam dolere, ut dum timeat paſſiones, ſubditam ceruicem Deo ſummitteret. De Deo autem uerbo condolere paſſionibus nephas eſt dicere. Impaſſibilis enim Deus eſt, & noſtrarum rerum longe diſſimilis,

ſed

ſed adunatus quidem erat carni habenti animam rationalem, qua patiente ipſe impaſſibilis, ea quæ animæ contingerent cognoſcebat, & contundebat quidem ut Deus carnis infirmitates ſuas; tamen eas tanq̃ ſui corporis eſſe ducebat. Itaq; eſuriſſe dicitur, fatigatus eſſe, paſſus fuiſſe pro nobis, ergo uerbi adunatio, quæ eſt cum humanitate facta, non irrationabiliter rebus noſtris comparetur. Nam ſicut corpus alterius eſt naturæ præter animam, unus tamen ex utroq; homo efficitur & uocatur, ita etiã ex perfecta Dei uerbi ſubſiſtentia & humanitate perfecta, unus eſt CHRISTVS. Idẽ in eodẽ Deus ſimul homo, & ſua quidem dicit Deus uerbum, ut ante dixi, ea quæ ſunt carnis propria: quia ipſius eſt corpus & non alterius. Communes autem facit tanquam cum ſua carne diuinæ ſuæ maieſtatis operationes, ut poſſet etiam uiuificare mortuos et

ſanare

tamen proieciſſe quod fuerat: tranſformaſſe autem magis aſſumptam naturam, in ſuam gloriam & operationem. Quemadmodum enim ignis ligno affixus, & in id penetrans, comprehēdit quidē ipſum: & quamuis lignum eſſe non deſinat, uim tamen ſuam ſpeciemq́ transmitat omnem, ſeq́ confert in lignum, & cum ipſo iam quaſi unum in aliquid eſtimatur. Idem intellige & de CHRISTO adunatus enim inæſtimabiliter humanitati Deus, ſeruauit quidem ipſam in eo quod fuerat, & ipſe permanſit quod erat, ſemel tamen adunatus, quaſi unus iam cū ipſa putatur, ea quæ ſunt illius, ſua faciens: conferens autem ei etiam ipſe naturæ ſuæ operationem.

Quod

QVOD INCORPORALIS DIuinitatis corpus fuerit, habens animam rationabilem, et quod ſi ea à ſeſe diuidere uoluerimus, proculdubio labefactabimus diſpenſationem quę in Chriſto intelligitur.

Cap. IX.

IX IN Cantico Canticorum ipſe nobis introductus eſt dicens dominus noſter IESVS CHRISTVS. Ego flos campi & lilium conuallium. Quemadmodũ ergo odor res quidem eſt incorporea: habet autem quaſi proprium corpus id in quo ineſt, tamen unum ex utroq; intelligitur. Lilium corrumpitur, tamen ratio ipſius unius rei diſceſſu. In ſubiecto enim corpore odor eſt. Ita etiã de Chriſto intelligimus diuinitatis naturam, quæ

ſuam

ſuam excellentiſſimam maieſtatem ut odorem ſuauiſſimum mundo diſpergat tanꝗ in ſubiecto eſſe corpore humanitatis, & id quod incorporale eſt per naturam, per adunationem diſpenſatoriam penè dicam factum fuiſſe corporale, propterea † quod uoluiſſe ſe cognoſce ſcire corpus in eo enim diuina ſigna operatus eſt. Igitur id quod incorporale eſt tanquam in ſuo corpore intelligatur quemadmodum & iam odor in flore ſubiecto, lilium tamen iam & odor nominatur flos.

† *deprauatus locus.*

QVOD ET ADVNATO DEO uerbo ueræ humanitati, inconfuſæ tamen ſubſtantiæ permanſerit. Cap. X.

ERECTVM eſt ſecundū Dei uoluntatem ſanctū tabernaculum per deſertum, & in eo multis modis formabatur Emmanuel.

nuel. Ait enim Deus omnipotens ad diuinũ Moyſen. Et facies arcam teſtimonij ex lignis imputabilibus duorum cubitorum & dimidij longitudinem, & cubiti & dimidij altitudinẽ, & inaurabis eam auro puro extra et intra inaurabis eam. Sed lignum quidem inputribile ſit figura corporis incorrupti. Imputribilis enim cedrus aurum uero quaſi materies alijs prætioſior, Diuinæ nobis indicat ſubſtantiæ maieſtatem. Attende igitur quàm arca tota inaurata ſit auro puro extra & intra. Adunatum quidem fuerat ſanctæ carni deus uerbum, & id eſt, ut opinor, arcam fuiſſe extra inauratam : quod uero & animam rationabilem, quæ corpori inerat propriam fecerit, ex hoc apparet, quod & intra arcam pręceperit inaurari: quod autem naturę ſiuæ ſubſiſtentię inconfuſę manſerunt, hinc ſcimus, Aurũ enim ſuperpoſitum ligno, manſit id quod erat,

rat, & ordinabatur quidem lignum, ſed lignum eſſe non deſijt. Quod uero arca in Chriſti accipiatur imagine, plurimis poſſit probationibus de clarari. Perambulabat enim cum his qui ſunt ex Iſraël, quærens ipſis requiem. Ait enim alicubi Chriſtus. Et parabo uobis locum. Ioan. 14.

QVOD CVM ESSET DEVS uerbum factus ſit homo: nec homo ſimpliciter nuda coniunctione honoratus, uocatus ſit ad parem dignitatem dei uerbi, ſiue autoritatem, ſicut quibuſdam uidetur.

Cap. XI.

DIVINVS Paulus, magnum quidē ait eſſe myſterium pietatis: & uere ita ſe res habet. Manifeſtatus eſt enim in car- 1 Thim. 3.

ne, cum ſit deus uerbum, iuſtificatus eſt autē & in ſpiritu: nullo enim modo noſtris uidet̃ infirmitatibus contineri, licet iuxta nos homo ſit factus, non enim fecit peccatum. Apparuit autem & angelis, neq; enim generationem ipſius ſecundum carnem ignorauerunt. Prædicatus eſt autem & gentibus, quaſi Deus homo factus. Ita autem creditus eſt in mundo. Probauit autem diuinus Paulus ita ſcribens: propter quod memores eſtote, quod aliquando uos gentes in carne, qui dicemini præputiũ, ab ea quæ dicitur circumciſio in carne manu facta, quia eratis illo tempore ſine Chriſto, alienati à conuerſatione Iſraël, & hoſpites teſtamentorum promiſſionis, ſpem non habentes, & ſine Deo, in mundo. Erant ergo gentes in mundo ſine Deo cum abſque
Eph. 2. CHRISTO eſſent. Verum quoniam agnouerunt eum, & uerè natura quia Deum eſſe agnouerunt, ipſæ
quo-

quoque ab eo cognitæ ſunt fidem confitentes, & ipſe aſſumptus eſt in gloria certè diuina. Pſallit enim beatus Dauid. Aſcendit Deus in iubilo. Aſcendit enim certe cum corpore, nec in nuda deitate: Deus enim erat incarnatus. Credimus enim non in unum noſtri ſimilem deitate per gratiam honoratum, ne cultores eſſe hominis detegamur, ſed in Deum magis qui in ſerui forma comparauit, & qui fuit uerè noſtri ſimilis, & humanitate tamen Deus remanſit: Deus enim uerbum carne aſſumpta, non depoſuit quod erat. Intelligitur tamen idem Deus ſimul & homo, & fidei quidem ratio ita ſe habet. Et rectè quidem. Sed ſi fortè aliquis dicat, quid mali eſt, ſi intelligatur homo ſimilis noſtri apprehendere deitatem? ac non magis Deus homo fieri? Reſpondemus. Mille eſſe quæ è contrario poſſint opponi, Et penè etiã nutu ſignificantia Pſ.46.

duntaxat, quis eſt qui docuerit? Quo Ro. 10.
modo enim credent niſi audierint?
Cæterum non id eſt apprẹhendere deitatem, & conuenientem ei gloriam capere, ergo decentius ſit, & recte quidem ita ſentire, quod ſeruare uolens, id quod perierat, deſcendens ad nos Deus: uerbum, per quod omnia, & cum in id ſe, quod non erat, immiſit, ut & hominis natura id quod non erat fieret diuinæ maieſtatis dignitatibus per adunationẽ niteſcens, quæ ſubleuata magis eſt ultra naturam, quàm deijcit intra natura inuertibilem deum. Conueniens erat ut incorruptibilis natura apprehenderet corruptibilem, ut eam peſte liberaret. Conueniens erat qui peccare non nouerat cum peccatoribus conformari, ut peccata compeſceret. Quemadmodũ enim ubicunque lux fuerit caligo interit tenebrarum. Ita etiam immortalitate præſente omnis certe peſtis fugitiua diſce-

det, & præſente eo qui peccatum non nouit, qui etiam proprium corpus efficit quod eſt in peccatum, cedet omne peccatum quod uero uerbum cum eſſet Deus factum ſit homo, & non magis homo deificatus, intelligitur CHRISTVS, etiam ex ſacris literis enitar oſtendere. Ait igitur beatus Paulus de unigenito: Qui cum in forma Dei eſſet, non rapinam arbitratus eſt, ut eſſet æqualis Deo, ſed ſe exinaniuit formam ſerui accipiens, in ſimilitudine hominum factus, & habitu inuentus ut homo, humiliauit ſe factus obediens uſque ad mortem, mortem autem crucis, propterea & Deus illum exaltauit, & donauit ei nomen quod eſt ſupra omne nomen, ut in nomine IESV CHRISTI omne genu flectatur cœleſtium & terreſtrium & infernorum, & omnis lingua confiteatur, quod dominus IE-

SVS CHRISTVS in gloria eſt Dei patris. Quem igitur dicemus in forma eſſe & in æqualitate patris, & hęc non rapinā arbitratum, ſed deſcendiſſe magis in exinanitatem, & in formam ſerui, & ſe humiliantem, & in ſimilitudinæ noſtra fuiſſe factum? Si hominem factum ex muliere nudum & ſolum: quomodo is erat in forma, & in æqualitate patris? uel quomodo habeat plenitudinem ut intelligatur exinanitus? uel in qua antea poſitus celſitudine ſemet humiliaſſe dicitur? uel quomodo in ſimilitudine hominum factus eſt, qui id erat & antea per naturam, & ſi non id factus eſſe fortè dicatur? Vbi autem magis exinanitus eſt aſſumens plenitudinem deitatis? uel quomodo non ſit factus altiſſimus qui in gloriam ſupernam aſcenderit? Igitur non hominem Deum factus dicemus, factum autem eſſe magis in exinanitatę

propter humanitatem Dei uerbum, quod erat in ęqualitate patris & forma: Exinanitum eſt enim hoc modo propter ſimilitudinem noſtram, cum eſſet plenus ut Deus. Humiliatus eſt propter carnem, cum diuinæ maieſtatis faſtigio non diſcedat: ſedem enim habet altiſſimam, factus eſt in ſimilitudine hominum, cum ſit eiuſdem formæ cum patre, & cuius eſt figura ſubſtantiæ. Verum quoniam ſemel factus eſt iuxta nos aſcendiſſe dicitur, & cum carne in gloriam deitatis, quam patentem quidem habeat quaſi propriam: alio tamen pacto in ea fuit propter humanitatem. Dominus enim omnium eſſe creditur et cum carne. Flectitur autem ipſi omne genu, & id non ad dolorem uel contumeliã patris, ſed magis ad gloriam: Gaudet enim & glorificatur dum ab omnibus filius adoratur, licet factus ſit ſimilis noſtri. Scriptum eſt autem rurſus. Non enim angelos

appre-

apprehendit, ſed ſemen Abrahæ ap- Heb. 2.
prehendit; ut debuit per omnia fratribus aſſimulari. Ecce ſemen Abrahæ apprehendit, Verum quod Deus eſt & non homo. Neſcio qui noſtri ſimilis deitatem apprehendit, & ipſe nobis aſſimilatur & nuncupatur frater ut homo, non nos ei quantum eſt ad deitatis naturam. Et rurſus quoniam pueri communicauerunt ſanguini & carni, & ipſe ſimiliter participauit eis, ut per mortem deſtrueret eum, qui imperium obtinet mortis, id eſt, diabolum, & liberaret eos qui timore mortis per omnem uitam obnoxij erant ſeruitutis. Ecce iterũ ipſe ſimiliter ut nos participauit ſanguini & carni, & ea res cauſam habet coniunctiſſimam ac proximam. Scriptum eſt enim. Nam quod impoſſibi- Ro. 8.
le erat legis, in quo infirmabatur per carnem, Deus ſuum filium miſit in ſimilitudinem carnis peccati & de peccato peccatum condemnauit in

carne. Attende iterum quod nō homo affectandi diuinam naturam oſtenditur, & ad eius dignitatem aſcendens, ſed mittens magis ſuum filium Deus & pater in ſimilitudine carnis peccati, ut deſtrueret peccatum. Ergo uerbum cum ſit Deus, ſe in exinanitatem homo factus immiſit, & non homo ſimpliciter diuinam gloriam affectans CHRISTVS uidetur.

QVOD CHRISTVS IESVS uocetur homo factus Dei uerbum.

Cap. XII.

DISPENSATIONIS incarnati unigeniti myſterium ſubtilius conſiderantes, id aſſerimus fidem rectā ſeruantes, & ueram, quod ipſum patris Dei uerbum, qui eſt Deus uerus ex Deo uero, & lumen de lumine, incarnatum ſit, & homo factum, & deſcenderit,

& paſſum ſit: Surrexit autem etiam à mortuis: Ita enim definiuit fidei ſymbolum ſynodus ingens & ſancta. Perquirentes autem & nos & diſcere cupientes, quid ſit unquam incarnatum eſſe, & hominem factum Dei uerbum cernimus, quod non hoc eſt hominem aſſumere, tanquam in coniunctione quæ fiat per æqualitatem dignitatis, ſiue autoritatis per ſolam filietatis ὁμόνοιαν. Magis autem fieri iuxta nos hominem, ita tamen ut nulla conuerſio uel commutatio ſubſequatur, & ſubleuare pariter cum ſua natura eum qui in aſſumptione fuit carnis & ſanguinis diſpenſatione. Vnus igitur eſt, qui ante incarnationē quidem, à diuina ſcriptura nominatur unigenitus & uerbum, & Deus, imago, & lumen, & figura ſubſtantiæ, patris uita, gloria, ſplendor, ſapientia, uirtus, magnificentia, dominus ſabaoth, & alijs talibus nominibus quę ueræ conueniant deitati.

Poſt

Poſt incarnationẽ uero homo CHRISTVS IESVS, propitiator, mediator, primitiæ dormientium, primogenitus à mortuis, ſecundus Adam, caput corporis eccleſiæ, cum eum etiam nomina priſca ſequantur: omnia enim ipſius ſunt, et priora, et quę ſunt nouiſſimis facta temporibus: unus igitur eſt & ante incarnationem deus uerus, & qui in humanitate remanſit id quod erat & eſt & erit. Nõ diſcernendum igitur unum dominũ IESVM CHRISTVM, in hominẽ ſeorſus, & ſeorſus in Deum, ſed unũ eundemq́ IESVM CHRISTVM, eſſe dicimus, non ignorantes differentiam naturarum, ſed eas inconfuſas inter ſeſe ſeruantes. Quoties igitur litera ſacra commemorat, quod in CHRITO inhabitarit omnis plenitudo diuinitatis corporaliter, non ideo dicimus, tanq̃ in alio Chriſto, in homine ſeorſus inhabitaſſe Deũ uerbũ: nec porrò diuidentes ea quæ unita

Col. 2.

unita ſunt, duos intelligimus filios. Illud autem magis, quod CHRISTVM nominat litera ſacra, & ex parte nonnunquã humanitate Dei uerbi, quam propriam habens in locum poſuit templi. Scriptum eſt autem & de animabus humanis, Inhabitantes autem domos luteas, de qui bus et nos ex eodem luto ſumus. Ergo quoniam domos luteas humana corpora nominat, Affirmat autem in his animam habitare: In duos homines unum hominem diuidimus, atq; non irrationabile omnino ſit, ſi & in homine ſpiritus ſuus inhabitare dicat̃, Ergo etſi per huiuſmodi mo dos orationis figura procedat, quæ aliter fieri non poſſit: nõ tamen ideo rerum corrumpi naturas oporteat, ſed magis eas recto ueritatis tenore ſeruari. Quoties igitur quępiam quę diſſimilia ſunt inter ſe ſotiantur, ut collecta in adunationem per compo ſitionem uideatur; deinde alterutrũ Iacob 4.

&

&his in altero habitare dicatur. Nõ diuidendũ in duo, adunationis conuentionem minime uiolandam, licet ſuis nominibus per ſeſe ea quæ adunata ſunt nominentur, à nobis. Dicitur namque, ut ante dixi, & in homine habitaſſe ſpiritus ſuus, ueruntamen homo dicitur & ſeorſus ſpiritus, ſeorſus & corpus. Quid igitur
Ephеſ. 4. nobis huiuſmodi diuinus Paulus obliquam ſignificationem commemorat? Nam etſi exterior homo noſter corrumpitur, ſed interior renouatur die de die. Si quis igitur dicat interiorem noſtrum hominem in exteriore homine inhabitare, uerum quidem memorauit, ideo tamen unum diuidere nõ uidebitur. Ait autem a-
Eſa. 26. licubi etiam propheta Eſaias: De nocte uigilat ſpiritus meus ad te Domine. Vtrum'ue tanquam alius præter ipſum ſpiritus ipſius ad Deum dicatur uigilare, non'ne ineptiſſimum uideatur? Ergo ſcire quidem neceſſe

eſt.

eſt orationis figuras, nõ tamen ab intellectu diſcedere competẽti, ſed referre magis ſententiarum uim ad ſenſum quid uni cuiq; rei cõueniat. Etſi dicatur proficere IESVS ętate & ſapientia & gratia. Diſpenſationis hic ratio eſt. Deus enim uerbum humanitatem more ſuo proficere permittebat, & quaſi paulatim diuinitatis ſuæ uolebat gloriam declarare, & cũ corporis ætate etiam ſua extendere, ne quid nouum uideatur, idq; non nullos nimia nouitate perterrere. Ac tum præſertim ſic quoq; dicere, quomodo hic literas ſcit cum non didicerit? Ergo corporale quidẽ eſt augmentum, & profectus gratiæ & ſapientiæ, humanitatis magis menſurę conueniat, ipſum uero Deum uerbum per ſuam naturam perfectiſſimum confitemur, non egenum profectus, nõ ſapientiæ, non gratię. Ipſum enim creaturæ & ſapientiam & gratiam, & bona omnia impertit.

Et ſi Deus paſſus eſſe dicatur. Paſſió quidem erit diſpenſationis ipſius, tamen dicitur & recte quidem, quia corpus paſſum eſt, & quod erat in corpore patiente, ipſe qui pati non poterat. Impaſſibilis enim eſt ut Deus, quantũ tamen ad conuitiatorum petulantiam pertinuit, paſſus eſſet ſi pati poſſet. Ergo quoniam noſtri ſimilis factus ſit unigenitus, quotiescunq; homo nominetur á diuina ſcriptura, intuentes diſpenſationem ſic Deum ipſum natura quoque confitemur.

EXEMPLA DIVINAE SCRIPturę, quod Dei uerbum et homo factum manſerit Deus.

Cap. XIII.

Exod. 25. AIT alicubi Deus ad pontificem Moyſen. Et facies propitiatorium impoſitione auri puri duorũ cubitorum et dimidium longitudinem, & cubitum unum & dimidium

dimidiũ latitudinem, & facies duos Cherubin aureos ornatos, & impones illos ex utroq; latere, Cherubin de latere hoc, et Cherub unus delatere iſto ꝓpitiatorij: & facies duos Cherubin ſuper duo latera, erunt Cherubin extendentes pinnas à ſurſum, ſuperumbrãtes pennis ſuis ſuper propitiatorium, & uultus eorum adinuicem reſpicientes propitiatorium erunt. Aenigma certiſſimũ id ſit Deum uerbum etiam in humanitate Deum manſiſſe, & in ſua gloria & maieſtate, & ſi propter diſpenſationem factus ſit ſimilis noſtri. Propitiatorium namq; per fidem factus eſt nobis Emmanuel. Id autem nobis comprobauit ſapientiſſimus Ioannes dicens. Filioli hæc ſcribo uobis, 1 Ioan. 1.
ut non peccetis, ſed & ſi quis peccauerit, conſolatorem habemus apud patrem IESVM CHRISTVM iuſtũ, et ipſe eſt propitiatio pro peccatis noſtris. Nec non etiã Paulus: Quem

propoſuit, inquit, Deus propitiato-
rium in fide, in ſuo ſanguine. Cæte-
rum cerne Cherubin circumſtantia
propitiatorium, ſuperobumbrantia
quidem pennis, conuerſa autem ad
propitiatorium & penè nutui domi-
nico oculum intendentia: ad Dei e-
nim uoluntatem tantum reſpicit ſan
cta cœleſtium ſpirituũ multitudo, et
nunquam Dei ſatiat̃ aſpectu. Ita fi-
lium propheta Eſaias uidiſſe ſe dicit,
in ſede altiſſima & eminentiſſima, cir
cumſtantibus Seraphin, et obſequen
tibus ei ut Deo.

ALIVD Cap. XIIII.

XIIII DESTINABATVR ali-
quando diuinus Moy-
ſes, ut Iſraël ab Aegypti
orum uiolentia libera-
ret, & uerũ quoniam ne
ceſſe erat eos qui ſub iugo eſſent ſer
uitutis inſolitæ, prius doceret eis De-

us

us iam eſſet reconciliatus, prodigia eum facere imperabat: plerumq; enim miraculũ nos adducit in fidem. Ait igitur Moyſes ad Deum omnipotentem. Sin autem non crediderint mihi, neq; obaudierint uocem meam, dicentes: Non apparuit tbi Deus, quid dicem illis? Dixit deinde dominus. Quid eſt hoc quod eſt in manu tua? Reſpondit. Virga. Et ait illi. Proĳce illam in terram, & facta eſt ſerpens, & fugit Moyſes ab eo. Et dixit Dominus ad Moyſen. Extende manum tuam & apprehende caudã, & facta eſt uirga in manu eius. Et dixit illi, ut credãt tibi quia apparuit tibi dominus Deus patrũ ipſorum, Deus Abrahã & Deus Iſaac & Deus Iacob. Animaduerte in his natura & ueritate filiũ Dei, tanquam ſi quædam uirga ſit patris. Virga autẽ inſigne eſt regni. In filio enim habet omnium poteſtatẽ. Denique etiã diuinus Dauid, Thronus tuus, inquit, Deus

Exod. 3.

Pſ. 44.

Deus in ſeculum ſeculi, & uirga æquitatis uirga regni tui. Sed eam proiecit in terram, id eſt, corpore terreno circũdedit, ſiue per humanitatem miſit in terram. Tunc enim in ſimilitudinem factus eſt, malignorum hominum ſcilicet. Malignitatis autem ſignum eſt ſerpens. Quod autem uerũ ſit hinc ſcribitur. Ipſe enim dominus noſter IESVS CHRISTVS, in imaginem et figuram diſpenſationis actæ cum carne, pro ſerpente accipitur æreo quem erexit Moyſes. Et ſi-

Ioan. 3. cut, inquit, Moyſes exaltauit ſerpentem in deſerto, ita exaltari oportet filium hominis, ut omnes qui credunt in ipſum non pereant, ſed habeant uitam æternam. Quemadmodum enim ſerpens factus ex ære, ſalutis erat periclitãtibus cauſa, ſanabantur enim in eum reſpicientes. Eodẽ modo etiam dominus noſter IESVS CHRISTVS, eis qui eum uident quidem in ſimilitudine malignorum, eo

quod

quod factus ſit homo: non ignorant tamen quod Deus ſit uiuificus, cauſa erit uitæ, & dat poſſe animalia uenenoſa uitare, id eſt, contrarias poteſtates. Id quoq; huius rei figura ſit. quod Moyſis uirga alias duoraret, quas in terram magi proiecerant. Igitur uirga quidem in terra proiecta eſt, non tamen ſerpens remanſit, reſumpta autem fuit quod erat: nam licet facta ſit, ut ante dixi, in ſimilitudine noſtra patris uirga, id eſt, filius, per quem habet omniũ poteſtatem, hac tamen impleta diſpenſatione reuolauit in cœlum, & fuit iterum tanquàm in manu patris uirga æquitatis ac regni: ſedet enim ad dexteram genitoris ſui propria maieſtate, ſedes altiſſimas obtinens & cum carne.

ALIVD Cap. XV.

XV Exod. 4. DIXIT autem ad eum iterum Dominus Deus. Iterum infer manum tuam in ſinum tuum, & intulit manum in ſinum ſuum & protulit manum de ſinu ſuo, & facta eſt manus eius tanquam nix. Et dixit iterum. Infer manum tuam in ſinum tuum, et intulit manum ſuam in ſinum ſuum, & protulit eam de ſinu ſuo, & iterum reſtituta eſt in colorem carnis ſuæ, manum & dexteram Dei & patris uerbum & filium eius diuina ſcriptura nominat. Induxit enim ipſum dicentem. Ego enim manu mea firmaui cœlũ. Nec non etiam Dauid diuinus cantat. Verbo domini cœli firmati ſunt. Cer

Pſ. 32. ne igitur in ſinu quidem Moyſi adhuc manum eius occultari, & nondum factum leproſam: prolatam uero &

ro & ſtatim leproſam factam: deinde mox illatam & rurſus prolatam, & de cætero non leproſam: Reſtituta eſt enim, inquit, in colorem carnis eius. Ergo quamdiu quidem erat in ſinu patris Deus uerbum, diuinitatis naturæ fulgebat: Verum quoniam aliquo modo extra fuerat per incarnationem ſiue ἐνανθρώπησιν, factus eſt in ſimilitudine carnis peccati, & inter iniquos reputatus eſt. Ait enim diuinus Paulus. Eum qui peccatum non nouerat, pro nobis peccatum fecit, ut nos fieremus iuſtitia Dei in ipſo. Hoc exiſtimo lepra ſignificari. Immundus enim ſecundum legem leproſus, ſed quoniam iterum fuerit in patris ſinu, aſſumptus eſt enim poſt reſurrectionem à mortuis: prolata iterum manus uidebitur munda, adueniet enim, adueniet per tempora, Dominus noſter IESVS CHRISTVS in ſynceritate diuinitatis & gloria: 2 Cor. 5.

quamuis ſimilitudinem noſtram nō
proiecerit. Ait enim & beatus Pau-
Heb.9. lus de CHRISTO. Quia ſemel mor
tuus eſt ad multorum ex haurienda
peccata, ſecundo ſine peccato appa-
rebit expectantibus ſe in ſalutē. Er-
go quoties nobis ſacrę literę nomi-
nant CHRISTVM IESVM, ne ho-
minem ſeorſum putaueris, non uerè
adunate ipſi Deo uerbo, ſed exiſti-
maueris magis ipſum eſſe ex Deo &
patre uerbum IESVM CHRISTVM,
cum factus ſit homo.

QVOD NON ERAT HOMO θεό-φορος CHRISTVS, nec ſimpliciter in homine inhabitauit Dei uerbum, ſed magis caro ſit factum, ſiue homo perfectus ſecundum ſcripturas.

Cap. XVI.

XVI QVI fidem habet in CHRISTO immaculatam, & rectis omnium ſuffragijs comprobatam, dicat uidelicet,

delicet, quod ipſum ex Deo patre uerbum, exinanitate deſcenderit, formam ſerui accipiens, proprium autem ſibi faciens corpus quod eſt natum ex uirgine, factus ſit noſtri ſimilis, & nuncupatus ſit filius hominis. Eſt autem Deus quidem ſecundum ſpiritum, homo autem idem ſecundum carnem. Deniq; diuinus Paulus Iudæorum populum alloquebatur, dicens, Multiphariam multiſq; modis olim Deus loquens patribus in prophetis, nouiſſimus diebus iſtis locutus eſt nobis in filio. Et quo nam modo intelligatur locutus fuiſſe Deus & pater, nouiſſimus diebus in filio? Locutus eſt enim antiquioribus per ſeſe legem, idcirco etiam ipſe filius ſuos dicit eſſe ſermones per ſapientiſſimũ Moyſen. Ait enim: Nolite putare quia ueni ſoluere legem aut prophetas, non ueni ſoluere, ſed implere. Dico enim uobis iota unũ aut unus apex non tranſibit de lege

Heb. 1.

Math. 7.

donec omnia fiant. Cœlum & terra tranſibit, uerba autem mea non tranſibunt. Adhoc etiam prophetæ uocem. Ipſe qui loquitur præſto ſum. Ergo cum factus eſt in carne, tunc locutus eſt nobis pater in ipſo. Sicut ait Paulus: Nouiſſimus diebus. Sed ne parum credamus, quod ipſe ſit ille, & ante ſecula filius, intulit ſtatim. Per quem fecit & ſecula, ſplendorem, etiam gloriæ, & figurã ſubſtantiæ patris eſſe commemorat. Homo igitur factus eſt uere is, per quem fecit & ſecula Deus pater, & non ut nonnulli exiſtimant in homine fuit, ut tanquam homo intelligatur à nobis, Deum habens inhabitantẽ. Nã ſi hæc recte ſe habere confidunt, ſuperuacaneus uidebitur eſſe beatus euangeliſta Ioannes dicens. Et uer-
Ioan. 1. bum caro factum eſt. Vbi enim opus eſt ἐνανθρωπήσεως? aut quare incarnatum dicitur Deus uerbum, ſi non factum eſt caro? Similem noſtri

eum

eum factum eſſe ſignificat, et uis ἐναν-θρωπήσεως ſimilem noſtri eum factũ eſſe declarat, manſiſſe tamen ſic quoque ipſum ſupra nos, imò etiam ſupra uninerſam creaturam. Oportere autem exiſtimo ea quæ dixi exemplis etiam comprobare, & perſuadere quod factus ſit homo unigenitus, & ſit Deus etiam cum carne, ac non magis inhabitarit in homine, θεόδω-ρον ipſum efficiens, tanquam & alios, qui diuinitatis ipſius fuere participes.

INTELLECTVS SIVE COGItationes Cap. XVII

AIT alibi Deus de nobis. XVII
Inhabitabo in ipſis, & 2 Cor. 6.
inambulabo, & ero ipſis Deus, & ipſi erunt mihi populus. Nec non etiam ipſe dominus noſter IESVS CHRISTVS. Ecce

Apoc. 3. Ecce ego uenio, et ſi quis mihi apparuerit intrabo, & ego et pater, et manſionem apud ipſum faciemus, & apud eum cænabimus. Nominati autem ſumus etiam templa Dei. Vos enim, inquit, templa Dei eſtis uiui.
1 Cor. 5. Et rurſus. Neſcitis quod corpora ueſtra templū eſt ſpiritus ſancti qui eſt
1 Cor. 6. in uobis, quem habetis à Deo. Verū ſi ita aiunt, et ipſum eſſe Emmanuel, tanquam unum quemque noſtrum inhabitantem in ſeſe Deum habuiſſe, aperte confiteantur, et cum ipſum adorari conſpiciunt tam à nobis quam ab angelis in cœlo pariter & in terra, erubeſcant tanquam diuerſa ſentientes, & literarum ſacrarū propoſitum neſcientes, nec habentes in ſe fidem, quam nobis tradiderunt hi qui in principio & uiderunt & miniſtrauerunt uerbo. Sin autem dicant, quod propterea Deus ſit, & ut Deus glorificetur: quia in eo tantum inhabitaret Dei patris uerbum, ac

non

non propterea quia factus ſit homo. Audient rurſus à nobis. Si in eis qui inhabitantem in ſe Deum habuerint, ſatis eſt, ut idcirco uerè Dei eſſe poſſint, & ab omnibus adorentur, omnes ſint dij & adorandi. Inhabitat enim in ſanctis angelis. Habuimus autem & noſmetipſum in nobis per ſpiritum, ſed non ſufficiat hoc natura Deos oſtendere, & adorandos eos qui habeant ſpiritum. Igitur non propterea Deus eſt adorandus Emmanuel, quod inhabitarit in eo tanquam in homine communi, & ſeorſus intelligendo in partem Domini uerbũ, ſed quod factus ſit caro, id eſt homo, man ſit enim ideo & Deus & adorandus.

DICTA

DICTA APOSTOLICA IN QVIbus Deus nominatus ſit CHRITVS Cap. XVIII.

Eph. 1. XVIII DE myſterio dicens ſecundum CHRISTVM. Quod alĳs, inquit, generationibus non eſt agnitum filĳs hominum, ſicut nunc reuelatum eſt ſanctis eius, quibus uolunt reuelare diuitias gloriæ myſterĳ huius intelligentibus, quod CHRISTVS in uobis ſpes glorię, quem nos annunctiamus. Si igitur eſt Teophorus ac non Deus ueré, quomodo ipſe eſt diuitię glorię myſterĳ quod annunctiatur gentibus? uel quomodo omnino Deus adnunctiatur.

Col. 2. ALIVD Cap. XIX.

XIX VOLO enim uos ſcire, qualem, ſollicitudinē habeam pro uobis, & pro his qui ſunt Laodiceę, et quicunq; non uiderunt

faciem meam in carne, ut conſolentur corda ipſorum inſtructi in charitate, & in omnes diuitias plenitudinis intellectus, in agnitionem myſterij Dei CHRISTI, Ecce myſterium Dei, myſterium nominat CHRISTI, & plenè intelligere quoſdam uult imaginationem ipſius. Quo igitur intellectu opus erat uolentibus CHRISTI myſterium diſcere, ſi fuerant audituri quod inhabitarit in homine Deus? Opus enim nimio intellectu, ut ſcias contra, quod uerbum cum ſit Deus factus ſit homo.

ALIVD Cap. XX. 1 Theſ. 1.

A Vobis enim ſonuit ſermo domini nõ ſolum in Macedonia & Achaia, ſed in omni loco fides ueſtra, quæ eſt ad Deum exiuit. Ecce iterum in Deum fidem factum eſſe commemorat, cum etiam CHRISTVS dicit. XX

Qui

Ioan. 3. Qui credit in me habet uitam æternam. Nam ſermonem domini, prædicationem dicit de ſeipſo.

ALIVD Cap. XXI.

1 Theſ. 2. XXI IPSIVS enim ſcitis introitum noſtrū ad uos, quomodo non inanis fuit, ſed ante multa paſſi & contumelijs affecti, ſicut ſcitis in Philippis. Confiſi ſumus in domino noſtro loqui ad uos Euangelium Dei. Ecce loquens in Deo, Dei Euangelium memorauit, qui prędicat gentibus CHRISTVM.

ALIVD Cap. XXII.

1 Theſ. 2. XXII RECORDAMINI fratres laborem noſtrum et ærumnam, nocte ac die operantes, ne quēm ueſtrum grauaremus, prędicauimus Euangelium Dei inter uos. Et iterum. Propterea et nos gratias agimus Deo ſine intermiſſione, quoniam cum percepiſſetis à nobis

uerbum

uerbum auditus Dei, excepiſtis non ut uerbum hominum, ſed ſicut eſt uerè uerbum Dei, qui operatur in uobis, qui credidiſtis: Non'ne euidenter Euangelium Dei, & Dei uerbum prędicationem de CHRISTO commemorat? Quippè id omnibus maniſeſtiſſimũ eſt: Apparuit enim gratia Dei ſaluatoris noſtri omnibus, erudiens nos ut abnegantes impietatem & ſecularia deſideria, ſobriè & iuſtè & piè uiuamus in hoc ſeculo, expectantes beatam ſpem & aduentum gloriæ magni Dei, & ſaluatoris noſtri IESV CHRISTI. Ecce Deus & magnus planiſſimè nominatus eſt dominus noſter IESVS CHRISTVS. Ipſe eſt enim, cuius aduentũ gloriæ expectantes ſobriè uiuere irrepræhenſibiliter feſtinamus? Sed ſi eſt homo Theophorus, quomodo ſit & magnus Deus, uel quomodo beata eſt ſpes in eum? ſiquidem uerus eſt propheta Hieremias dicens. Male-

Hiere.17. dictus qui ſpem ſuam ponit in homi
nem. Neq; enim Deum ipſum poſſit
efficere, ut ante dixi, Deum portare?
Deniq; doceant nos, quid impediat
alios etiam omnes Deos eſſe, & ado-
randos qui in ſe habuerint Deum:
Deum autem et magnum & beatum
habentem illuminationem, CHRI-
STVM nominat beatus Paulus, qui
inuenitur dicens de Iudæis, et de Em
Ro. 8. manuel: Quorũ patres & teſtamen-
tum & promiſſiones, ex quibus Chri
ſtus ſecundum carnem qui eſt ſuper
omnia Deus benedictus in ſecula ſe-
culorum Amen. Quod uero ſecun-
dum diuinam reuelationem pſpicuũ
Gal. 2. ſit ipſo dicente. Deinde poſt annos
quatuordecim iterum aſcendi Hie-
roſolymã cum Barnaba, aſſumpto
etiam Tito, aſcendi autem ſecundũ
reuelationem, & expoſui eis Euange
lium quod prædico in gentibus, ſeor
ſus autem his qui uidebantur aliquid
eſſe, ne forte in uacuum currerem aut
cucur-

cucurriſſem: CHRISTVM prædicans gentibus ut Deum, diuinum nominat ipſius ubiq; myſteriũ. Aſcendit per reuelationẽ Hieroſolymã, & expoſuit his qui uidebantur aliquid eſſe, id eſt, ſanctis Apoſtolis, ſiue diſcipulis, ne forte in uacuũ currat aut cucurrerit. Cum uero ab Hieroſolymis deſcendiſſet, & rurſus gentiũ gregibus interfuiſſet, emendauit ne aliquid ex prioribus? Non ne perſeuerauit Deum confitens CHRISTVM? Atqui ſcribit quibuſdã. Miror quod ſic cito transferimini ab eo qui uos uocant in aliud Euangeliũ quod nõ eſt aliud, niſi aliqui ſunt conturbantes uos, & uolentes conuertere Euangelium CHRISTI: Ait idem iterũ. Sed et ſi nos aut angelus de cœlo euangelizauerit uobis pręter id quod accepiſtis anathema ſit. Pro qua igitur cauſa alios omnes omittens, licet Deum inhabitantem habuerit, ſolum prędicabat IESVM ſicut Deum. Gal. 3.

ALIVD Cap. XXIII.

XXIII SCRIPTVM eſt de CHRI-

Ioan.2. STO. Cum autem eſſet in Hieroſolymis in die feſto multi crediderunt in nomine eius, uidentes ſigna quæ faciebat. Ipſe autem IESVS non credebat ſe illis, quod ipſe ſciebat omnes, & quod non neceſſe habebat, ut aliquis teſtimonium perhiberet de homine, ipſe enim ſciebat quid eſſet in homine. Si homo eſſe Theophorus, quomodo non decepti ſunt multi, qui Hieroſolymis in nomine eius crediderunt? Vel quare ſolus cognoſcit, quę ſunt in homine? cum præſertim nemo alius ſciat? Finxiſſe enim Deus dicitur corda noſtra ſingillatim. Vel quare ſolus remittit peccata? Ait enim. Quia pote-

Math.9. ſtatē habet filius hominis in terra remittere peccata. Quare ſolus præter alios aſſeſſor eſt Dei & patris? Quare ſoli obſequunt angeli? & nos quidem

dem docuit communem putare patrem, qui eſt in cœlis. Sibi autẽ eum ſpecialiter aſſcribat. Sed fortè dices, ꝗ huiuſmodi uoces inhabitanti uerbo deputandum ſit. Non'ne igitur eum oportebat iuxta prophetis conuenientem menſuram ipſum quoq; dicere, hæc dicit dominus? Verum cum ea quæ ſunt ſupra legem ſancire uellet, aſſumens ſibi conuenientem legiſlatoris autoriratem, aiebat. Ego dico uobis. Quomodo liberum ſe ait, & nõ obnoxiũ Deo? Ideo quia eſt filius ueritate. Etſi eſſet homo Theophorus, eſſet ne etiam liber ſecundum naturam? Solus enim Deus liberat, quia ſolus eſt: Solus enim quaſi tributa omnium exigit, & tanquã loco debitorum ab omnibus recipit religionem: etſi exitus legis & prophetarum Chriſtus eſt; eſt autem homo theophorus. Non'ne dicere liceat, quod propheticarum prædicationum exitus ἀνθρωπολάτρως crimen Math. 5.

 nobis

nobis induxerunt. Deinde quidem
Deut.6. Lex prædicabat. Dominum Deum tuum adorabis & ei ſoli ſeruies. Qua nos eruditione perduxit ad CHRISTVM, quaſi ad agnitionem illis, qui in umbris fuerãt poſteriorũ, ſpernentes ne igitur Deum adorare, adorabimus hominem habentem Deum inhabitantẽ: ubi enim præſtabilius erat Deũ intelligi, in cœlo magis, an in homine? in Seraphin, an in terreno corpore? ſi erat homo Theophorus? quibus modo ꝓpemodũ ac nos, participauit carni & ſanguini: nam ſi quia inhabitarit, hoc ei ſufficit ut noſtra ſimiliter ac nos participare, id eſt, hominem factũ eſſe: inhabitauit et in multis ſanctis, homo igitur nõ ſemel, ſed ſępiſſime factus eſt. Quare ergo ſemel in conſummationem ſeculorũ, id eſt, deſtitutione peccati per hoſtiã ſuam dicitur apparuiſſe? Quomodo unum nobis uerbi aduentum prædicant diuinæ ſcripturæ, ſi Theophorus

rus

rus erat homo? templum ſcilicet & ipſe factus eſt Dei, quomodo etiam in nobis CHRISTVS eſt? Sicut templum ne in templis? an ut Deus magis in templis per ſpiritum? ſi Theophorus erat homo, cur eſt ſolius ipſius corpus uiuificum? oportuerat enim aliorum etiam corpora eſſe talia in quibus inhabitauit Deus omnipotens. Scripſit autē alicubi etiam diuinus Paulus. Irritū faciens quis legem Moyſi, ſine ulla miſeratione ſub duobus teſtibus moritur: quātò magis putatis deteriora mereri ſupplica, qui filium Dei conculcauerit, & ſanguinem teſtamenti pollutum duxerit? Atqui diuina erat lex, & mandata dicta per angelos. Quomodo igitur dignus erit deteriore ſupplicio, qui pollutum dixerit ſaguinē CHRISTI? Vel quomodo potior eſt religione, quæ eſt ſecundum legem fides in CHRISTO? Sed ut iam ante diximus, eſt nō ſimilis aliorum ſanctorū *Heb. 10.*

homo theophorus; ſed Deus magis uerè, & omni mundo celſiorem poſſidet gloriam, quod cum Deus ſit natura Dei uerbum factus eſt caro, ſiue homo perfectus: animatum enim & rationale eſſe quod adunatum eſt, & credimus corpus, & uera omninò eſt adunatio.

QVOMODO OPORTET INtelligere: Verbum caro factum eſt, & habitauit in nobis. Et quomodo mittitur uerbum, quod Deus eſt. Et quomodo proprium ipſius dicitur corpus.

Cap. XXIIII.

Heb. 2. SEMEN Abrahæ apprehendere uerbũ Dei u-
XXIIII nigenitum, beatus Paulus commemorat, necnon etiam quod propemodum ac nos participarit carni & ſanguini. Memores autem ſcimus etiam uocem Ioannis, ait enim: Et uer

bum caro factum eſt & habitauit in nobis. Id'ne igitur fuit ꝓpoſitũ uiris ſpiritalibus docere quod Dei uerbũ conuerſionis ſit patiens? aut quod eũ fas ſit commutationem, quæ magis creaturæ conueniat, ſuſtinere? adeò & id quod non erat forſitan aut in id ſua ſponte deueniat, aut ut alius contra ipſius uoluntatem ad aliã naturã impellatur? Abſit. Manet namq́ idem à ſua natura commutationem omnem excludens, et conuerſationis umbram neſciens pati: fixa eſt enim ſemper in ſuis ſuperna illa cœleſtisq́ natura. Quomodo igitur uerbũ caro ſit factum, uidere neceſſe eſt, primũ quidem diuina ſcriptura carnem plerumq́ nominat, & quaſi ex parte, animalis totius ſignificationem facit, necnon etiam à ſola anima: interdũ tantundem ait. Scriptum eſt enim. Quod uidebit omnis caro ſalutare Dei. Et ipſe diuinus Paulus, Nõ conſenſi, inquit, carni & ſanguini. Allo- Ioan. 1.

cutus eſt autem eos qui ſunt ex Iſraël
Act. 7. pōtifex Moyſes. In ſeptuaginta quin
que animabus deſcenderunt patres
tui in Aegiptum. Sed non idcirco di-
xeris, quod nudę et ſine carne animę
in Aegyptū deſcenderint, nec por-
rò quod inanimis corporibus & ſo-
lis carnibus ſalutare ſuum Deus in-
dulſerit. Quoties igit̃ audiamus car-
nem factū eſſe uerbum hominem in-
telligamus ex anima & corpore fa-
ctum. Eſt autem uerbum cùm ſit De
us, homo perfectus, corpus accipi-
ens animatum & rationabile, idq́; ſi-
bi uerè adunarit quomodo ipſe ſci-
at: noſtris enim ſenſibus huiuſmodi
cogitationes omnino cerni non poſ-
ſunt, & nuncupatus eſt filius homi-
nis. Sed ſi oportet tanquam in ſpecu-
lum intuentes dicere, coniectat ali-
quo modo ſenſus humanus, aduna-
tum fuiſſe uerbum corpori habenti
animam rationabilem, qualiter eti-
am hominis animam ſuo corpori ip-

ſum

ſum quidem diuerſe naturę, ſortitam tamen communionem adunationemq́ cum corpore, ut penè uideatur non eſſe alia præter corpus, eo quod per compoſitionem ex utroque animal unum efficiatur, manet tamen ipſa, ut ante memoraui, in ſua natura. Ergo non per commutationem aut conuerſionem hominem factum dicimus Dei uerbum, nec prorſus quod Deus eſſe deſierit, ſed quod carnem accipiens ex muliere, & ei ex utero adunatus, exijt homo idem ſimul & Deus, neq́ Dei & patris generationem arcanam proijciens, ſuſtinuit ex muliere, inde initium ut eſſet accipiens: permittebat autem carni propriæ naturæ ſuæ legibus naſci natiuitatis rationem duntaxat. Cæterum habet in ſe aliquid ab humana natura diſſimile: natus eſt enim ex uirgine, & ſolus matrem habet innuptam: factum autem etiam ipſum carnem,

Compoſitio

&

& in nobis inhabitaſſe commemorat, ut utroq; comprobaret, et factum fuiſſe hominem, & ſuum non perdidiſſe: manſit enim quod erat. Intelligitur namq; certè tanquam aliud in alio inhabitaret, id eſt, diuina natura in humanitate, nõ perpeſſa commixtionem aut confuſionem, aut commutationem, ut eſſet quod non erat: Quicquid enim in alio habitare dicitur, non ipſum ſit tale quale eſt id in quo habitat, ſed aliud in alio magis intelligitur. At uero in uerbi natura & humanitatis ſolam nobis differentiam deſignat diuerſitas naturarum. unus enim ex utroq; intelligitur CHRISTVS. Ergo in confuſionẽ, ut ante dixi, ſeruata, inhabitaſſe uerbum ait in nobis: ſcit enim unum eſſe filium unigenitum carnem fœmoris eius cum luctaretur cum eo, & dixit ei: Dimitte me, aſcendit enim ortus. Ille autem dixit: Non te dimitto, niſi benedixeris me. Et poſt alia: Benedixit

De differentia naturarum.

Gen. 32.

nedixit autẽ eum, ibi, & uocauit nomen loci illius faciem Dei. Vidi enim, inquit, Deum facie ad faiem, & ſalua facta eſt anima mea. Aſcendit autem ſol cum tranſijt faciem Dei, ipſe autem titubabat more ſuo. Myſticus quidem eſt ſcripturarum ſenſus. Subindicare enim uidetur Iudæorũ obluctationẽ, qua utebant̃ in CHRISTO, penè cum ipſo luctantes. qui tamen ſuperati ſunt, et ipſi autem impetraturi benedictionẽ ipſius, ſi per fidem ad eum nouiſſimis temporibus conuertiſſent. Attamen illud certe homo erat, qui luctabatur, cum Iacob Dei faciem nominabat. Neque id ſolum, nam ſciebat eum Deum eſſe ueritate. Vidi enim, inquit, Deum facie ad faciem, & ſaluata eſt anima mea. Deus namq; eſt natura Emmanuel. Dicitur etiam faciẽ, Dei nam eſt figura ſubſtantię patris. Ita ſe uocabat apud Iudæos cum diceret de Deo & patre. Neq; faciem eius uidiſtis. Ioan. 8.

ſtis. Et: Verbum eius non habetis in
uobis manens, quod quem miſit ille,
huic uos non creditis. Quod uero
Deus ſit uerus homo ille, qui lucta-
batur cum Iacob, ſacra litera iterum
faciet fidem. Dixit enim inquit, Do-
Gen. 35. minus ad Iacob. Surge aſcende in lo
cum Bethel, & habita ibi, & fac ibi
altare Deo, qui apparuit tibi cum fu-
geres à facie Eſau fratris tui. Reuer-
tens enim ex Meſopotamia, deinde
timens Eſau traiecit Iacob pueros
& omnia uaſa ſua, ſubremanſit
autem ſolus, & luctabatur homo
cum eo.

ALIVD Cap. XXV.

Dan. 7.

XXV BEATVS Daniel horri-
bilem nobis uiſionem
exponens. Videbam,
inquit, in uiſionem no-
ctis, & ecce cum nubi-
bus cœli quaſi filius hominis ueni-
ens, & uſq; ad uetuſtum dierum per-
uenit,

uenit, & in conſpectu eius adduxerunt eum, & ipſi datus eſt principatus & honor & regnum, & omnes populi tribus & linguæ ipſi ſeruient, poteſtas eius poteſtas inæternum, quæ non tranſgredietur, & regnum eius nõ corrumpetur. Audis quemadmodum non hominem ſe uidiſſe ſimpliciter commemorat, ne unus ex nobis & iuxta nos Emmanuel eſſe credatur: ſed quaſi filium hominis: Cum enim uerbum natura ſit Deus, in ſimilitudine hominum fuit, & inuentus eſt habitu ut homo, ut in eodem utrumq; intelligatur: et neq; homo nudus, nec uerbum abſq; humanitate uel carne, tamen ei principatũ & honorem quem ſemper habeat datũ eſſe commemorat. Ait enim quod omnes populi tribus & linguæ ipſi ſeruient. Cum igitur etiam in humanitate poſitum unigenitum Dei uerbum, ſeruientem habeat creaturam, & patris principatum & ſuum:

Peperit

Peperit autem ſecundum carnem ipſum ſancta uirgo, quomodo non intelligitur ſancta uirgo θεοτόκος?

DE CHRISTI PASSIONE, ET quod utile ſit quod ſecundum aliud de uno eodem dicitur, nec diuidimus in duo.

Cap. XXVI.

SANCTVS Paulus ſalutarem paſſionem no-
XXVI bis exponit, ait namque: Nunc gratia Dei pro omnibus guſtauit mortem. Necnon etiam: Tradidi
1 Cor. 1. enim uobis inprimis quod & accepi, quoniam CHRISTVS mortuus eſt pro peccatis noſtris ſecundum ſcripturas, & quia ſepultus eſt, & quia reſurrexit tertia die. Ad hoc etiam ſapi-
1 Pet. 1 entiſſimus Petrus CHRISTO, inquit, paſſo pro nobis carne. Cum unum igitur credamus dominum noſtrum IESVM CHRISTVM, id eſt, in humana forma conſpectum, ſiue homi-

hominem factum iuxta nos Deũ uerbũ, quonã modo & paſſionẽ ipſi deputemus & impaſſibilẽ ſeruemus ut Deum? Ergo paſſio quidem diſpenſationis erat, ſua quidẽ dicẽte Deo uerbo, ea quę ſunt ꝓprię carnis, propter inenerrabilẽ unitatẽ manente uero extra paſſionẽ, quantũ ad ipſius naturã ꝑtineat. Impaſſibilis enim Deus eſt. Neq; id mirum, cum et ipſum animam hominis uideamus, ſi quid corpus paſſum fuerit extra paſſionẽ quidem manentem, quantum pertineat ad naturam, attamen non extra paſſionem eſſe intelligi, eo quod ꝓprium ſit corpus ipſius quod patitur: & licet incontigna ſit & ſimplex, tamẽ id quod patitur non alienum eſt. Sic intelligens etiam de CHRISTO omnium ſaluatore, utar autem exemplis, quæ quaſi per ęnigmata nobis poſſunt oſtendere, quod communicarit quidẽ paſſioni unigenitus quãtum pertinet ad familiaritatem cor-

poris ſui: manſerit autem paſſionis expers, ut Deus. Deniq; Deus omnipotens prodigia ſapientiſſimo Moyſi iubebat efficere, ut credat ei Iſraël quod eſſet miſſus à Deo, & ut à ui-
Exod. 5. olentia liberentur. Ait autem. Et accipies aquam de flumine, et effundes ſuper terram, & erit aqua, quam accipies à flumine ſanguis ſuper terram. Inquimus autem quod aqua quidem figura ſit uitę, & quod ſit per naturam uita filius ex patre, tanquã ex flumine exiens eiuſdem ſubſtantiæ. Ratione itaq; omnia uiuificat. Sed cum aquam, inquit, effunderis ſuper terram, erit ſanguis. Ergo cum factus eſt caro de terra, id eſt, quando â terra carnem ſibi circundedit, tunc in ea mortem noſtræ ſimilem dicitur paſſus, licet per naturam ſit uita. In Leuitico autem pollutum quidem & immundum leproſum eſſe ſignificat ita quod eum de caſtris eijci præcipit oportere, & ſi ſanus fuerit à morbo, hoc

hoc eum pacto purgare. Et accipient *Leuit. 14.*
purgato duos pullos mundos, & lignum cedrinum & uetum coccum & hyſopum, & præcipiet ſacerdos, & occident pullum unum in uas fictile in aqua uiua, & pullum qui uiuit accipiet illũ & lauabit in ſanguine pulli occiſi in aqua uiua, & aſperget ſuper eum qui purgatus eſt à lepra ſepties & mundus erit. Reddit quidem nos mundos, & pollutionum ſordes abluit, & carnalis concupiſcentiæ, mortalitatem repellit, ſanguis præcioſiſſimus CHRISTI, & purgatio baptiſmatis ſacroſancti. Cæterum illud aſpice, ommittens enim ſcriptorum uim ſubtiliter examinare, quod myſterio expediat in præſentia memorabimus. Pullis duobus comparat CHRISTVM, non quod duo ſint filij, ſed quod unus potius ex duobus ex diuinitate & humanitate in unitatem collatus. Mundi autẽ pulli

neq; enim fecit peccatum dominus noſter IESVS CHRISTVS, ſed erat uerbum ſanctum & diuinitate & humanitate. Volucribus uero comparatur, quod quaſi in ſublimi ſit ſuper terrã & à cœlo deſuper. Et à cœlo enim homo eſt CHRISTVS, licet carnem ſancta uirgo peperit. Quomodo igitur deſuper & de cœlo? Deus enim uerbum quod eſt deſuper & ex patre carnem ex uirgine ſancta accipiens, & eam ſuam propriãq; exiſtimans, tanquam ſi eam deſuper & de cœlo detuliſſet dicebat.
Ioan.3. Et nemo aſcendit in cœlũ niſi qui de cœlo deſcendit, filius hominis. Ea enim quæ ſua ſunt propriæ carni ſemper attribuit, adunatum uero ſemel iam cum ipſa unum ſcilicet æſtimabitur. Cæterum uide occiſo uno pullo lauari quidem alterum, eius ſanguinem tamen non emori. Et quid hoc ſic? Viuebat enim uerbũ, licet ſua caro fuiſſet emortua, & communem paſſionẽ

eſſe ducebat propter adunationem, & familiaritatem, quam habebat cũ carne. Igitur ipſe quidẽ uiuit ut Deus, corpus uero tanquam proprium faciebat, & in ſe familiariter accipiebat corporis paſſionis, cum ipſe nihil in natura propria pateretur. Prodeſt igitur & neceſſarium eſt, ſi in uno CHRISTO id accipiamus, quod ſecundum aliud & aliud de uno eodemque conſtituatur: & quod in duo diuidi non permittat, licet diuerſa inter ſe et minime conuenientia acta eſſe dicant. Eſt autem tale quod dico. Natum eſſe ſecundum carnem ex muliere dicimus Deum uerbũ, quãuis omnibus ipſe præbeat naſci, et ad natiuitatem quæ nondum nata ſint uocet ſecundum aliud & aliud: Natus eſt enim eo quod homo noſtri ſimilis intelligatur. Vocat autẽ ad natiuitatem omnia, eo quod natura ſit Deus. Scriptũ eſt autem de ipſo. Puer proficiebat & confortabatur, & Luc. 3.

 imple-

implebatur ſapientia & gratia, cum natura ſit perfectum ut Deus, & ex ſua plenitudine ſpiritalia ſanctis impertiat, & ipſe ſit ſapientiæ dator & gratiæ. Quomodo proficit puer? & ſapientia impletur & gratia? ſecundum aliud & aliud. Cum ſit enim idem ipſe homo ſimul & Deus, propter unitatem quidem propria ducit humana. Eſt autē perfectus & ſapientiæ & gratiæ dator ut Deus. Nuncupatus eſt enim & primogenitus & unigenitus. Sed ſi quis uim ipſam ſcrutari uoluerit dictionum, primogenitus eſt, qui eſt inter fratres plurimos primogenitus. Vnigenitus uero ut unigenitus non iam primogenitus, nec inter plurimos fratres, & eſt ipſe & hoc & illud. Et quomodo? Ergo ſecundum aliud & aliud. Primogenitus enim ut inter plurimos fratres, propter humanitatem. Vnigenitus porrò idem ut ſolus ex ſolo patre natus & Deo, ſanctificatus fuiſſe

dicitur

dicitur per ſpiritum, cum ipſe ſanctificare ſoleat accedentes. Baptizatus eſt ſecundum carnem qui in ſpiritu ſancto baptizabat. Quomodo igitur idem & ſanctificat & ſanctificatur? & baptizat & baptizatur? Secundũ aliud porrò & aliud. Sanctificatur enim humanè, ſic etiam baptizatur. Sanctificat autem diuinè, et baptizat in ſpiritu ſancto, cũ ipſe ſuſcitet mortuos. Reſurrexit à mortuis. Et cum ſit per naturã uita, uiuificari dicitur. Hoc quoq; quonam modo? Secundum aliud nempè & aliud. Ipſe enim reſurrexit quidem à mortuis & uiuificari dicitur ſecundũ carnem, uiuificat autem & ſuſcitat à mortuis, utpote Deus. Patitur et non patitur, ſecundum aliud & aliud. Patitur autem humana carne, eo quod homo ſit. Impaſſibilis autem diuinè, manet ut Deus. Adorauit ipſe nobiſcum. Vos enim, inquit adoratis, quod neſcitis, nos adoramus quod ſcimus. *Ioan. 4.*

cutus eſt autem eos qui ſunt ex Iſraël
Act. 7. pōtiſex Moyſes. In ſeptuaginta quin
que animabus deſcenderunt patres
tui in Aegiptum. Sed non idcirco dixeris, quod nudę et ſine carne animę
in Aegyptū deſcenderint, nec porrò quod inanimis corporibus & ſolis carnibus ſalutare ſuum Deus indulſerit. Quoties igit̃ audiamus carnem factū eſſe uerbum hominem intelligamus ex anima & corpore factum. Eſt autem uerbum cùm ſit Deus, homo perfectus, corpus accipiens animatum & rationabile, idq́ ſibi uerè adunarit quomodo ipſe ſciat: noſtris enim ſenſibus huiuſmodi cogitationes omnino cerni non poſſunt, & nuncupatus eſt filius hominis. Sed ſi oportet tanquam in ſpeculum intuentes dicere, coniectat aliquo modo ſenſus humanus, adunatum fuiſſe uerbum corpori habenti animam rationabilem, qualiter etiam hominis animam ſuo corpori ip-

ſum

ſum quidem diuerſe naturę, ſortitam tamen communionem adunationemq́; cum corpore, ut penè uideatur non eſſe alia præter corpus, eo quod per compoſitionem ex utroque animal unum efficiatur, manet tamen ipſa, ut ante memoraui, in ſua natura. Ergo non per commutationem aut conuerſionem hominem factum dicimus Dei uerbum, nec prorſus quod Deus eſſe deſierit, ſed quod carnem accipiens ex muliere, & ei ex utero adunatus, exijt homo idem ſimul & Deus, neq; Dei & patris generationem arcanam proijciens, ſuſtinuit ex muliere, inde initium ut eſſet accipiens: permittebat autem carni propriæ naturæ ſuæ legibus naſci natiuitatis rationem duntaxat. Cæterum habet in ſe aliquid ab humana natura diſſimile: natus eſt enim ex uirgine, & ſolus matrem habet innuptam: factum autem etiam ipſum carnem, &

Compoſitio

& in nobis inhabitaſſe commemorat, ut utroq; comprobaret, et factum fuiſſe hominem, & ſuum non perdidiſſe: manſit enim quod erat. Intelligitur namq; certè tanquam aliud in alio inhabitaret, id eſt, diuina natura in humanitate, nō perpeſſa commixtionem aut confuſionem, aut commutationem, ut eſſet quod non erat: Quicquid enim in alio habitare dicitur, non ipſum ſit tale quale eſt id in quo habitat, ſed aliud in alio magis intelligitur. At uero in uerbi natura & humanitatis ſolam nobis differentiam deſignat diuerſitas naturarum. unus enim ex utroq; intelligitur CHRISTVS. Ergo in confuſionē, ut ante dixi, ſeruata, inhabitaſſe uerbum ait in nobis: ſcit enim unum eſſe filium unigenitum carnem fœmoris eius cum luctaretur cum eo, & dixit ei: Dimitte me, aſcendit enim ortus. Ille autem dixit: Non te dimitto, niſi benedixeris me. Et poſt alia: Benedixit

De differentia naturarum.

Gen. 32.

nedixit autē eum, ibi, & uocauit nomen loci illius faciem Dei. Vidi enim, inquit, Deum facie ad faiem, & ſalua facta eſt anima mea. Aſcendit autem ſol cum tranſijt faciem Dei, ipſe autem titubabat more ſuo. Myſticus quidem eſt ſcripturarum ſenſus. Subindicare enim uidetur Iudæorū obluctationē, qua utebant in CHRISTO, penè cum ipſo luctantes. qui tamen ſuperati ſunt, et ipſi autem impetraturi benedictionē ipſius, ſi per fidem ad eum nouiſſimis temporibus conuertiſſent. Attamen illud certe homo erat, qui luctabatur, cum Iacob Dei faciem nominabat. Neque id ſolum, nam ſciebat eum Deum eſſe ueritate. Vidi enim, inquit, Deum facie ad faciem, & ſaluata eſt anima mea. Deus namq; eſt natura Emmanuel. Dicitur etiam faciē, Dei nam eſt figura ſubſtantię patris. Ita ſe uocabat apud Iudæos cum diceret de Deo & patre. Neq; faciem eius uidiſtis. Ioan. 5.

ſtis. Et: Verbum eius non habetis in
uobis manens, quod quem miſit ille,
huic uos non creditis. Quod uero
Deus ſit uerus homo ille, qui lucta-
batur cum Iacob, ſacra litera iterum
faciet fidem. Dixit enim inquit, Do-
Gen. 35. minus ad Iacob. Surge aſcende in lo
cum Bethel, & habita ibi, & fac ibi
altare Deo, qui apparuit tibi cum fu-
geres à facie Eſau fratris tui. Reuer-
tens enim ex Meſopotamia, deinde
timens Eſau traiecit Iacob pueros
& omnia uaſa ſua, ſubremanſit
autem ſolus, & luctabatur homo
cum eo.

Dan. 7. ALIVD Cap. XXV.

XXV BEATVS Daniel horri-
bilem nobis uiſionem
exponens. Videbam,
inquit, in uiſionem no-
ctis, & ecce cum nubi-
bus cœli quaſi filius hominis ueni-
ens, & uſque ad uetuſtum dierum per-
uenit,

uenit, & in conſpectu eius adduxerunt eum, & ipſi datus eſt principatus & honor & regnum, & omnes populi tribus & linguæ ipſi ſeruient, poteſtas eius poteſtas inæternum, quæ non tranſgredietur, & regnum eius nõ corrumpetur. Audis quemadmodum non hominem ſe uidiſſe ſimpliciter commemorat, ne unus ex nobis & iuxta nos Emmanuel eſſe credatur: ſed quaſi filium hominis: Cum enim uerbum natura ſit Deus, in ſimilitudine hominum fuit, & inuentus eſt habitu ut homo, ut in eodem utrumque intelligatur: et neque homo nudus, nec uerbum abſque humanitate uel carne, tamen ei principatũ & honorem quem ſemper habeat datũ eſſe commemorat. Ait enim quod omnes populi tribus & linguæ ipſi ſeruient. Cum igitur etiam in humanitate poſitum unigenitum Dei uerbum, ſeruientem habeat creaturam, & patris principatum & ſuum:

Peperit

Peperit autem ſecundum carnem ipſum ſancta uirgo, quomodo non intelligitur ſancta uirgo θεοτόκος?

DE CHRISTI PASSIONE, ET quod utile ſit quod ſecundum aliud de uno eodem dicitur, nec diuidimus in duo.

Cap. XXVI.

XXVI SANCTVS Paulus ſalutarem paſſionem nobis exponit, ait namque: Nunc gratia Dei pro omnibus guſtauit mortem. Necnon etiam: Tradidi
1 Cor. 1. enim uobis inprimis quod & accepi, quoniam CHRISTVS mortuus eſt pro peccatis noſtris ſecundum ſcripturas, & quia ſepultus eſt, & quia reſurrexit tertia die. Ad hoc etiam ſapi-
1 Pet. 1 entiſſimus Petrus CHRISTO, inquit, paſſo pro nobis carne. Cum unum igitur credamus dominum noſtrum IESVM CHRISTVM, id eſt, in humana forma conſpectum, ſiue homi-

hominem factum iuxta nos Deũ uer bũ,quonã modo & paſſionẽ ipſi deputemus & impaſſibilẽ ſeruemus ut Deum? Ergo paſſio quidem diſpenſationis erat, ſua quidẽ dicẽte Deo uerbo, ea quę ſunt ꝓprię carnis, propter inenerrabilẽ unitatẽ manente uero extra paſſionẽ, quantũ ad ipſius naturã ꝑtineat. Impaſſibilis enim Deus eſt. Neqꝫ id mirum, cum et ipſum animam hominis uideamus, ſi quid corpus paſſum fuerit extra paſſionẽ quidem manentem, quantum pertineat ad naturam, attamen non extra paſſionem eſſe intelligi, eo quod ꝓprium ſit corpus ipſius quod patitur: & licet incontigna ſit & ſimplex, tamẽ id quod patitur non alienum eſt. Sic intelligens etiam de CHRISTO omnium ſaluatore, utar autem exemplis, quæ quaſi per ęnigmata nobis poſſunt oſtendere, quod communicarit quidẽ paſſioni unigenitus quãtum pertinet ad familiaritatem cor-

poris ſui: manſerit autem paſſionis expers, ut Deus. Deniq; Deus omnipotens prodigia ſapientiſſimo Moyſi iubebat efficere, ut credat ei Iſraël quod eſſet miſſus à Deo, & ut à uiolentia liberentur. Ait autem. Et accipies aquam de flumine, et effundes ſuper terram, & erit aqua, quam accipies à flumine ſanguis ſuper terram. Inquimus autem quod aqua quidem figura ſit uitę, & quod ſit per naturam uita filius ex patre, tanquã ex flumine exiens eiuſdem ſubſtantiæ. Ratione itaq; omnia uiuificat. Sed cum aquam, inquit, effunderis ſuper terram, erit ſanguis. Ergo cum factus eſt caro de terra, id eſt, quando â terra carnem ſibi circundedit, tunc in ea mortem noſtræ ſimilem dicitur paſſus, licet per naturam ſit uita. In Leuitico autem pollutum quidem & immundum leproſum eſſe ſignificat ita quod eum de caſtris eijci præcipit oportere, & ſi ſanus fuerit à morbo,

Exod. 5.

hoc

hoc eum pacto purgare. Et accipient *Leuit.14.*
purgato duos pullos mundos, & lignum cedrinum & uetum coccum & hyſopum, & præcipiet ſacerdos, & occident pullum unum in uas fictile in aqua uiua, & pullum qui uiuit accipiet illũ & lauabit in ſanguine pulli occiſi in aqua uiua, & aſperget ſuper eum qui purgatus eſt à lepra ſepties & mundus erit. Reddit quidem nos mundos, & pollutionum ſordes abluit, & carnalis concupiſcentiæ, mortalitatem repellit, ſanguis præcioſiſſimus CHRISTI, & purgatio baptiſmatis ſacroſancti. Cæterum illud aſpice, ommittens enim ſcriptorum uim ſubtiliter examinare, quod myſterio expediat in præſentia memorabimus. Pullis duobus comparat CHRISTVM, non quod duo ſint filij, ſed quod unus potius ex duobus ex diuinitate & humanitate in unitatem collatus. Mundi autẽ pulli

neq; enim fecit peccatum dominus noſter IESVS CHRISTVS, ſed erat uerbum ſanctum & diuinitate & humanitate. Volucribus uero comparatur, quod quaſi in ſublimi ſit ſuper terrã & à cœlo deſuper. Et à cœlo enim homo eſt CHRISTVS, licet carnem ſancta uirgo peperit. Quomodo igitur deſuper & de cœlo? Deus enim uerbum quod eſt deſuper & ex patre carnem ex uirgine ſancta accipiens, & eam ſuam propriãq; exiſtimans, tanquam ſi eam deſuper & de cœlo detuliſſet dicebat. Et nemo
Ioan.3. aſcendit in cœlũ niſi qui de cœlo deſcendit, filius hominis. Ea enim quæ ſua ſunt propriæ carni ſemper attribuit, adunatum uero ſemel iam cum ipſa unum ſcilicet æſtimabitur. Cæterum uide occiſo uno pullo lauari quidem alterum, eius ſanguinem tamen non emori. Et quid hoc ſic? Viuebat enim uerbũ, licet ſua caro fuiſſet emortua, & communem paſſionẽ
eſſe

eſſe ducebat propter adunationem, & familiaritatem, quam habebat cũ carne. Igitur ipſe quidẽ uiuit ut Deus, corpus uero tanꝗ proprium faciebat, & in ſe familiariter accipiebat corporis paſſionis, cum ipſe nihil in natura propria pateretur. Prodeſt igitur & neceſſarium eſt, ſi in uno CHRISTO id accipiamus, quod ſecundum aliud & aliud de uno eodemq; conſtituatur: & quod in duo diuidi non permittat, licet diuerſa inter ſe et minime conuenientia acta eſſe dicant. Eſt autem tale quod dico. Natum eſſe ſecundum carnem ex muliere dicimus Deum uerbũ, quãuis omnibus ipſe præbeat naſci, et ad natiuitatem quæ nondum nata ſint uocet ſecundum aliud & aliud: Natus eſt enim eo quod homo noſtri ſimilis intelligatur. Vocat autẽ ad natiuitatem omnia, eo quod natura ſit Deus. Scriptũ eſt autem de ipſo. Puer proficiebat & confortabatur, & Luc. 3.

 imple-

implebatur ſapientia & gratia, cum natura ſit perfectum ut Deus, & ex ſua plenitudine ſpiritalia ſanctis impertiat, & ipſe ſit ſapientiæ dator & gratiæ. Quomodo proficit puer? & ſapientia impletur & gratia? ſecundum aliud & aliud. Cum ſit enim idem ipſe homo ſimul & Deus, propter unitatem quidem propria ducit humana. Eſt autē perfectus & ſapientiæ & gratiæ dator ut Deus. Nuncupatus eſt enim & primogenitus & unigenitus. Sed ſi quis uim ipſam ſcrutari uoluerit dictionum, primogenitus eſt, qui eſt inter fratres plurimos primogenitus. Vnigenitus uero ut unigenitus non iam primogenitus, nec inter plurimos fratres, & eſt ipſe & hoc & illud. Et quomodo? Ergo ſecundum aliud & aliud. Primogenitus enim ut inter plurimos fratres, propter humanitatem. Vnigenitus porrò idem ut ſolus ex ſolo patre natus & Deo, ſanctificatus fuiſſe

dicitur per ſpiritum, cum ipſe ſancti-
ficare ſoleat accedentes. Baptizatus
eſt ſecundum carnem qui in ſpiritu
ſancto baptizabat. Quomodo igitur
idem & ſanctificat & ſanctificatur?
& baptizat & baptizatur? Secundũ
aliud porrò & aliud. Sanctificatur e-
nim humanè, ſic etiam baptizatur.
Sanctificat autem diuinè, et baptizat
in ſpiritu ſancto, cũ ipſe ſuſcitet mor-
tuos. Reſurrexit à mortuis. Et cum
ſit per naturã uita, uiuificari dicitur.
Hoc quoq; quonam modo? Secun-
dum aliud nempè & aliud. Ipſe enim
reſurrexit quidem à mortuis & uiui-
ficari dicitur ſecundũ carnem, uiui-
ficat autem & ſuſcitat à mortuis, ut-
pote Deus. Patitur et non patitur, ſe-
cundum aliud & aliud. Patitur au-
tem humana carne, eo quod homo
ſit. Impaſſibilis autem diuinè, manet
ut Deus. Adorauit ipſe nobiſcum.
Vos enim, inquit adoratis, quod ne- Ioan. 4.
ſcitis, nos adoramus quod ſcimus.

 Adeſt

Phil. 3. Adeſt etiam adorandus. Flectitur enim ipſi omne genu. Hoc quoque ſecundum aliud & aliud. Adorat enim, quia naturam aſſumpſerit, quæ debeat adorare. Adoratur autem porrò idem, quaſi maior adorante natura, eo quod intelligitur Deus. Adoratione uero non eſt diuidendum in hominem ſeorſus & ſeorſus in Deũ, nec uero tanquam deo coniunctum æqualitate dignata ſit diuiſus ſubſtãtijs, cum ipſo adorari dicimus hominem. Id enim extremæ impietatis pleniſſimum eſt, ſed unum adorandum hominem factum & incarnatũ Dei uerbum, ita tamen ut credamus corpus ei adunatum, animam iuxta habuiſſe rationabilẽ. Neq; enim Deus omnipotens duos primogenitos præcepit oportere tam à nobis quàm á ſanctis Angelis adorari: Vnus eſt enim qui eſt introductus in orbem terrarum. Et ſi introductionis modũ curioſius perſcrutemur, carnalis diſpenſati-

ſpenſationis myſteriũ inueniemus. Introductus eſt autem in orbem terrarum, tunc cum factus eſt homo, licet & natura ſua diſtare ab orbe longiſſime uideatur, & in diuinitatis eminentia uerè eſſe credatur. Alius eſt enim præter elementa creator ipſorum. Ergo ſuper ea quæ ipſe condidit, ſecundum naturam eſt, quod natura ſit Deus. Vnus tamen, ut ante dixi, adorandus eſt, & tunc cum in multis fuerit fratribus: tunc enim propterea dictus eſt primogenitus. Vnum filium adorauit cęcus à natiuitate ſua cum præcipuo mirabiliq́ modo ſanatus eſt. Nam cum inueniſſet eum, inquit, in templo IESVS, dixit. Tu credis in filium Dei? Ille autem dixit: Qui eſt domine ut credam in eum? CHRISTVS uero ei ſeipſum cum corpore demonſtrabat. Et uidiſti quidem eum, & qui loquitur tecum ipſe eſt. Vides quod ſingulari numero utatur, nõ permittens Deũ Ioan. 9.

& hominem ſeorſum intelligi? Imò
uero & ſi quis hominem nominaue-
rit Emmanuelem, minimè quidem
communem hominem ſignificauit,
ſed Dei uerbum adunatũ noſtræ na-
turæ. Sicit unum hominem adoraue
re beati diſcipuli, cum eum uidentes
miris modis inter aquas ambulare.
adorant dicentes. Verè Dei filius
Math.14. eſt. Si uero hominem cum Deo co-
adorari dixerimus, diuiſionem ſpa-
tioſiſſimam inducemus. Συν enim
ſemper, ꝙ latine eſt, Cum, ſi in ſig-
nificatione unitatis, quæ eſt per com
poſitionem ponat̃, duo omnino co-
git intelligi. Quemadmodũ enim ne-
mo ſibi conuiuere dicatur, neq; con-
cænare, aut coadorare, uel coambu-
lare: duarum enim perſonarum ſig-
nificationem inducet prępoſitio uer-
bo præpoſita. Ita etiam ſi quis coado
rari hominẽ cũ Deo dixerit, duos pla
nè filios dicit, & eos eſſe diſiunctos.
Vnitatis enim ratio ſi in ſola dignita-
tis

tis ęqualitate ſiue autoritatis intelliga tur, nõ eſſe uera cõuincitur, idq́ à no bis iam pluribus ante probatum eſt.

AD ILLOS QVI AIVNT, quod ſola relatione Deum Verbum deceant humana.

Cap. XXVII.

GARRIVNT nonnulli de carnali diſpenſatione unigeniti & uenerabile & magnum ac ſuperius ſpiritibus ama- XX VII.
biliſſimum myſterium, per quod etiam ſaluati ſumus, ad ſenſus fragiles deferentes, decus contaminant pulchritudinemq́ ueritatis, cum eos oporteat, non ſi quid rectè habere uideantur roborare conari, ſed inſpicere magis ſubtili acutoq́ mentis oculo ſacrum ꝓpoſitum literarũ, atq́ rectũ ita iter ingredi, ſectantes ea quę patres ſanctiſſimi examinarunt, qui ſancti ſpiritꝰ illuminationib. eruditi, ſanxere nobis ſymbolũ, fidei, ipſum.

ſum dicentes ꝙ ex patris ſubſtãtia ineſtimabiliter natum eſt Deũ uerbũ, per ꝙ omnia facta ſunt, quæ in cœlo & quę in terra, propter nos homines & noſtræ ſalutis cauſa deſcendiſſe, carnem factum, paſſum, aſcendiſſe in cœlum, uenturum per tempora, iudicare uiuos & mortuos. Verum nonnulli ſunt, doctos ſe eſſe ſcienteſq́ opinantes, & ſupercilio & tumore inflati, qui ſi hæc uerba audierint, derident, et ea quæ tanquam rectè ſunt dicta, deliramenta magis exiſtimant, cum præſertim credamus, illuminatione ſpiritus ſancti patuiſſe ſanctis patribus ſcientiam ueritatis: at illi tanq̃ ſi ſoli poſſint meliora ſentire, non ipſum exiſtimant unigenitum Dei filium, quod eſt ex ſubſtantia eius Deum uerbum paſſum eſſe, ſua carne pro nobis humanæ. Licet eo quod Deus intelligitur, in ſua natura habeat ut pati non poſſet: hominem autem ſeorſus et ſeparatim eum

um ponentes, qui eſt ex ſancta uirgine procreatus: deinde ei quantum ipſis uidetur modum gloriȩ tribuentes, adunatum fuiſſe dicunt uerbo Dei & patris, & rationem adunationis exponentes, donatam eſſe ipſi dicunt à Deo æqualitatem dignitatis ſiuæ autoritatis, & ut ſimili appellatione & CHRISTVS & filius dicatur & dominus. Sin uero etiam paſſus eſſe aliquid dicatur homo, qui ab ipſis excogitatur: oportere aiunt in ipſum Deum uerbũ referri, eo quod coniunctus ſit ipſi æqualitate dignitatis, cum naturis diuerſis unuſquiſque id ſit quod eſt. Explanabo autem uim ſententiarum quantũ quantum ipſe ualuero, ſacrarum literarũ exempla proponens. Eſuriјt CHRISTVS, itinere fatigatus eſt, dormiuit, ingreſſus ire in nauiculam, pulſatus eſt à miniſtris, uerberibus, à Pilato flagellatus eſt, ſputamina militũ excepit, qui lancea latus pungentes, acetum

tum mixtũ felle ori eius obtulerunt: guſtauit autem & mortem cruce, paſſus & alia conuitia Iudæorũ. Hęc omnia homini quidẽ contigiſſe commemorat, referri uerò in filij ueri perſonam. At nos credimus, ſicut in unum Deum patrem omnipotentem, omnium uiſibilium & inuiſibilium factorem. Ita etiam in unum dominum noſtrum IESVM CHRISTVM filium eius. Diuidere uerò ſe orſus in hominem Emmanuel recuſamus, & ſeorſum in Verbũ. Scientes autem quod factum ſit iuxta nos uerbum & homo, uerè ipſum eundemq́ dicimus Deum de Deo, humanè uerò hominẽ iuxta nos ex muliere. Affirmamus autem propter familiaritatem carnis quidem eum infirmitates fuiſſe perpeſſum: ſeruaſſe uerò naturæ ſuæ impaſſibilitatem eo quod non homo erat ſolum, ſed idem cũ etiã Deus natura. Et quemadmodum erat proprium corpus

ipſius,

ipſius, ita enim naturales corporis & inculpabilis paſſiones, necnon ea quæ ei illata ſunt petulantia non nullorum: patiebatur autem impaſſibiliter, qui non idcirco ſe humiliauit, ut eſſet tantum ſimilis noſtri, ſed quia, ut ante dixi, naturæ ſuæ, ut iſtis omnibus ſuperior reſeruaſſet, ac ſi diceremus, quod per conuerſionem uel commutationem naturæ ſuæ, in naturam tranſierit carnis: neceſſe erat onnibus modis nos inuitos etiam confiteri arcanam diuinamq; naturam fuiſſe paſſibilem. Sin autē manſerit incommutatus, licet iuxta nos homo ſit factus, & eſt proprium cœleſti naturæ ut pati non poſſet: deinde per adunationem ipſius, fuerit corpus paſſibile, patitur corpore patiente, eo quod ipſius fuiſſe dicitur proprium: manet uero ipſe impaſſibilis eo quod ipſius eſt. Porrò ꝓpriū ut pati non poſſet, & ſi glorificatus eſt Emmanuel ꝑ paſſionem, ut ipſe dixit

cum

cum pro nobis pretioſum crucem eſſet paſſurus, nunc glorificatus eſt filius hominis, cur paſſionis gloriam homini tribuentes, ſolā habenti coniunctionem cum eo in ęqualitate dignitatis, non erubeſcunt? Nam ſicut ipſi exiſtimant, coniunxit ſibi ſecundum uoluntatem patris & complacitum hominem. Similiter & eum ſuæ gloriæ parem efficit & conceſſit, ut ſimili appellatione CHRISTVS & filius & Deus nominetur & dominus. Ergo necꝫ incarnatum eſt uerè uerbum, nec prorſus homo eſt factum, & fortè etiam falſos mendacesq́ꝫ dicere doctores ſanctos mundi totius, nullum patiatur detrimentum. Aut enim dicant, imò magis ꝓcedant in medium, probaturi, quod coniunctionis quæ ab ipſis inducitur modus habeat uim, & idem uerbum hominem factum. Aut ſi ea nō ita habere exiſtimant, quare coniunctionis nobis inconiunctæ modum ex-

excogitāt, ueritate neglecta: cum deceat eos dicere humanitati noſtrę adunatum fuiſſe Dei uerbum & patris, ita enim carne quidem propria intelligatur paſſus humana: quantum uerò ptineat ad diuinitatis naturā, moleſtiæ omnis expers ut Deus. Quod uerò relationem nominātes, quæ neſcio quomodo ab ipſis reperta eſt, glorię detrahant Emanuel quoque, eum uix unum ſanctorū efficiant Prophetarum. Et quod inter menſuras conſtituant plurimorum, in eoq; procul dubiò capiantur. Probabo. Porrò diuinæ ſcripturæ ponēs exempla. Murmurabat aliquando in deſerto aduerſus Moyſen & Aaron, populus Iſraēl, dicentes: Vtinam mortui eſſemus, percuſſi à Domino in Aegypto, cum ſedebamus ad ollas carnium, & edebamus carnes uſq; ad ſatietatem. Dicit deinde ſapientiſſimus Moſes (erat enim conſequens tam temerè impatientes confutare) Nos autem qui ſu-

mus? Neque enim aduerſum nos eſt murmuratio ueſtra, ſed aduerſus Deum. Regnabat autem per illa tempora etiam Deus omnipotens, per ſanctos Prophetas populo Iſraël. Illi autem in hoc etiam puſillanimes. Accedebant ad diuinum Samuel dicẽtes: Ecce tu ſenuiſti, & filij tui non ambulant in uijs tuis, & nunc conſtitue ſuper nos regem, qui iudicet nos, ſicut & cæteræ gentes. Moleſtè quidem nimis ferebat id Propheta. Ait autem Deus omnipotẽs: Audiui uocem populi, ſicut locutus eſt ad te, quia te nõ ſpreuerunt, ſed me, ut nõ regnem ſuper eos. Dixit aũt alicubi etiã CHRISTVS ſanctis Apoſtolis: Qui recipit uos, me recipit. Necnon etiam miſericordes pro tribunali ſuo allocuturũ ſe pollicetur: Venite benedicti patris mei, percipite paratũ uobis regnum à conſtitutionẽ mundi. Probitatis uerò ipſorum mores familiariter agnoſcens, de his quibus benè conſultum

fuerat

ſuerat ab ipſis. Quamdiu feceritis, in quit, uni horum minimorũ, mihi feciſtis. Ecce in his relationis modus qualis ſit, cognoſcitur. Vehementer murmurabat aduerſus Moyſem et Aaron populus Iſraël, & res quidem hæc habet relationẽ in Deum: erant tamen Moyſes & Aarõ homines ſimiles noſtri. Eodem pacto etiam in alijs intelliges, quorum nuper fecimus mentionem, ſed erant quidẽ, ut ante dixi, ſancti, et admirabiles homines, homines tamen ſimiles noſtri. Eóue igitur modo etiam homo Deo uerbo coniunctus, ut illi aiunt relationem in id ſuarum habeat paſſionum? Et quomodo iam non ſit homo communis, & ſeorſus? & aliud nihil? Ergo nõ eſt uerè Deus, Emanuel, non unigenitus filius, non Deus ſecundum naturam. Deinde quam ob cauſam nemo aliorum à Deo uerbo honoratus eſt ęqualitate dignitatis ſiue autoritatis: ſolũ autem hunc paria omnia ſortitũ fuiſ-

ſe contendunt, maximè quum Deus ſaluator omnium, nõ iudicat ad perſonam, ſed iuſtum iudiciũ, ſicut ipſe commemorat: Quare ergo conſidet ſolus, quômodo ueniet iudex obſequentibus angelis? Quare autem ſolus tã à nobis, quàm à ſupernis principibus adoratur? ſed ualdè, inquit, te enim quoq; id agere inuenimus: Paſſim enim ipſum confiteris, quatenus ei carnis attribuas paſſiones: licet impaſſibilem ſerues ut Deũ. At nos, uir optime, quum prius adunauerimus uerbum & hominem. Carni quidem paſſiones tribuimus, impaſſibilẽ uerò ut Deum ſeruabimus. Nam licet factus ſit ſimilis noſtri, attamen ſcire debemus, cœleſtium dignitatum, & diuinæ eius eminentiæ maieſtatem. Præmiſſa igitur unitate, ea quæ quaſi aliquo fundamento fidei præiacto, carne quidẽ paſſum eſſe confitemur: manſiſſe uerò extra paſſiones. Quippè cum in ſe habeat, ut pati non poſſit.

ſit. Sin uerò in partem ponamus Deum et hominem, naturas à ſe diuidentes, et ſecundum ſolam relationem dicamus Deum uerbum ſuũ duxiſſe, ea quæ corpori contigerunt, Moyſi quippè & Aaron modum habebit, is qui ex ſancta uirgine procreatus Emmanuel, quod eſt interpretatum, Nobiſcũ Deus. Ergo & ipſi per Prophetas ſanctos dicãt: Dorſum meum poſui in flagella, maxillas autem meas in palmas. Faciem autem meam nõ auerti à confuſione ſputorum. Porrò infoderunt manus meas & pedes meos, numerauerũt omnia oſſa mea. Et porrò dederunt in cibum meum hyſopum, & in ſiti mea obtulerunt mihi acetum. Ipſi omnia hæc unigenito attribuimus, quæ pro nobis diſpenſatoriè carne paſſus eſt, ſecũdum ſcripturas. Viuifica enim eius paſſione nos ſanati ſumus, et infirmatus eſt propter peccata noſtra ipſe, impaſſibilem uerò eum natura eſſe cognoſcimus.

mus. Nam, ſi, ut dudū dixi, idem homo eſt ſimul & Deus. Sunt quidem certæ humanitatis eius paſſiones. Porrò Dei proprium eſt, ut impaſſibilis intelligatur. Hæc ita ſentientes, ſeruabimus pietatem, & per rectas cogitationes & ſenſus ad cœleſtis uocationis palmam perueniemus, in CHRISTO, per quem, & cum quo Deo & Patri gloria cum Spirituſancto Amen.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

BEATI CYRILLI ALEXANdrini Archiepiſcopi, Liber Apologeticus pro duodecim capitulis, ad Orietales Epiſcopos, qui illa ſcriptis taxarant.

QVI ſuam mẽtem ſanctiſſimo Deo dicarunt, & ueritatis dogmata profiteri delegerunt, cauent & prophana irreligioſorum hæreticorum uaniloquia, confirmante internũ & abſconditũ cordis oculum ſcriptura diuinitus inſpirata bonis cogitationibus. His qui recta peruertunt obluctantur, idq; ſtrenuè quaſi dicentes: zelando zelati ſumus dominum. Itaq; quum Neſtori- 3. Reg. 9.
us, multas & diuerſas blaſphemias cõtra CHRISTVM ſaluatorem noſtri omnium effuderit, & quodammodo uenerandum & magnum incarnationis ſacramentum funditus remoueat, non ignoramus adhæc uelle ſilere,

periculoſum eſſe, cæterum cum ſæpiſsimè cõſuluerimus illi, ut à talibus blaſphemijs ceſſaret, nihil quàm penitus proficeremus, neceſſariò tandem ad defendenda pietatis dogmata acceſsimus, & ſelectis quibuſdam illius dogmatibus, ea utiliter anathematizauimus, hoc eſt, eos qui talia ſentire
Gal.2 nolunt, obtemperantes, in hoc beato Paulo dicenti: Si quis uobis Euangelizauerit præter id quod accepiſtis, anathema ſit, ſed etſi nos, uel angelus de cœlo Euangelizauerit uobis præter id quod accepiſtis, anathema ſit. At neſcio quo pacto id grauatim ferant pleriq; , uel ſint eiuſdem ſententiæ ac opinionis cum illo: uel ſimulant quidem ſe uitare opinionis ſocietatem, attentant autem modis omnibus ipſum adiuuare, & reddere exoſos eos qui ſaluatorem CHRISTVM ſimul prædicare uolunt. Verum tamẽ cogitandum erat, quod increpare diuerſa docentes, cõciliandis illis amoris in

tis in CHRISTVM ſynceritatem, of
ficium fuerit, nunc autem, cum non
faciant melius, ut oportebat, atque a-
deo multum in eis deſideratur, imò fa
cti ſunt infenſiſſimi his, quorum ſi fu
iſſent imitatores, cum ipſis corona re
dimiti forent. Itaq; anathematiſmos
arripiunt, quaſi non habeant bene,
unde & unicuiq; ſuarum mentium
adinuentiones ſcribendo appoſue-
runt, rati, ſequi ſtultas quaſdam ac fri
uolas fabulationes commenti ſunt,
attracturos etiam librorum ſuorum
imprudentes lectores. Itaq; & nobis
neceſſarium fuit, è diuerſo ueritatem
tractare, & refellere obloquutionem φιλονεικ-
oſtendereq; aduerſarios eſſe dicacita μονὰς
tis ſtudioſos, uel ſaltem ueritatis inda
gatores. Proinde præordinabimus
ſingulos anathematiſmos. Deinde
his adiungenus quæ ab illis compoſi
ta ſunt. Poſtremum ſubdentes & no-
ſtra, ea diuinàs ſcripturas ſcientibus
quaſi iudicibus offeremus, petentes

ab his qui ueritatem ſciunt ſententiã rectam, & inculpatam.

Anathematiſmus primus.

SI quis non confitetur Deum eſſe ſecundum ueritatem, Emmanuelem & propter hoc Dei genitricẽ, ſanctam uirginem: genuit enim carnaliter carnem factum Dei patris Verbum, Anathema ſit.

Orientalium oppoſitio

ET quis carnaliter carnem factum Dei Verbum, natum eſſe ſimul confitebitur? Nam ſi carnaliter genuit, iam non ut Virgo. Et ubi ponemus hoc? Spiritus ſan-
Luc. 1. ctus ueniet ſuper te, & uirtus altiſsimi obumbrabit tibi, ſi carnaliter iuxta illius mentem uirgo, & non ut Deum decet genuerit, Et quomodo hãc ſtella inſolito modo apparens demonſtrauit, Magi ex Perſide illa du-
Math. 2. ce aduenerunt natum quærentes, & inuento, dona obtulerũt, Angeli qui deſcen

deſcenderant de cœlo, cũ paſtoribus mixti, de natali tripudiarunt dicentes: Gloria in excelſis Deo, & in terra Luc, 2
pax, in hominib. beneuolentia? Hæc cuius indicia, carnalis uel eius quæ Deum decet natiuitatis? Et alioqui ſi abſq; examine et indicio in uoces inciderimus, & conuerſionem & commutationem uerbi in carnem imaginabimur, & ſic etiam peccatũ & maledictum ipſum natum eſſe ſuſpicabimur, ſiquidem minus ad ſequentia & præcedentia contextus ſermonis, & ad ipſam conſuetudinem ſcripturæ attenderimus. Cæterum carnem eſſe factum Verbũ, rectè iuxta Euangeliorum mentem habitationẽ in carne exponimus.

Defenſio Cyrilli.

DIſpẽſationis unigeniti filij Dei in carne ſacramentum ſapientiſſimus Ioãnes Dei declarat, ſcribẽs:
Et uerbum caro factum eſt, & habitauit in nobis. Hæc rectè intelligentes Ioan. 1
beati

beati patres, olim in Nicæa congregati, dixerũt ipſum uerbum ex Deo patre eſſe natum, per quem omnia fecit pater, lumen de lumine, Deum uerum de Deo uero, incarnatum & hominem factum eſſe, hoc eſt, unitum carni, animam habẽti rationalem, & hominem factum eſſe, & cum hoc etiam manſiſſe Deum. Quod autem abſq; conuerſione & cõfuſione unionis opus factum eſt, manente, ut dixi, Dei uerbo: id quod eſt, tametſi facta ſit caro. Immutabilis enim ſecundum naturã eſt, id quod nulli dubiũ. Nam dum dicitur incarnari, non intelligitur, quod in carnis naturã uertatur, ſed aliud quiddam ab illa ſit, & unitum ſit ei. Sic ſentientes beati patres, Dei genitricem nominauerunt, ſanctam uirginem. Crediderũt enim quod incarnatũ, et hominem factum genuerit filium per quem omnia fecit pater. Verum Neſtorius nouellarum blaſphemiarũ inuentor, cum illa opi-

la opinione pugnans, perſtingit quidem uocem Dei genitricem, quaſi non ſit uerè dicta, dicebat autem ſic. Interrogaui, inquit, ſæpe eos, diuinitatem natam dicitis ex ſancta uirgine? Reſiliunt ſtatim ad uerbum. Et quis, inquit, tanto blaſphemiæ morbo laborat, ut illā quę genuit, templū dicat à Spirituſancto Deum in illa conditum eſſe. Deinde quando infero. Quid igitur abſurdum nos dicimus, conſulentes fugiendam uocem & eundum ad commune utraſq; naturas ſignificans. Id nunc blaſphemè dictum putant. Vel confitere manifeſte Deitatem ex beata Maria natam eſſe, uel ſi fugis hanc uocem, dic quare ea uti non liceat. Igitur illo urgente, imò perſuadente impiè, ut ij qui ſanctam uirginem Dei genitricem dicunt, fateri debeant carnis fuiſſe fructum nudum. & ſeorſum deitatis naturam, & ſubſiſtentiæ initium ex muliere habuiſſe Dei uerbum. Nos autem ab

tem ab hac opinione alienos eſſe, qui certiores fieri uolunt, audiat. Nondũ ita delirauimus, ut uelimus ſentire, aliud quàm ſit ſentiendum. Peperiſſe dicimus uirginem, carnem factum ſecũdum ſcripturas Dei uerbum, hoc eſt, hominem: peperiſſe autem illum carnaliter, hoc eſt, ſecũdum carnem. Nam Deus & pater ſecundum diuinitatem, genuit ex ſe Deum exiſtentem filium. Quoniã autem quod natum ex carne caro eſt, genuit uirgo, ut caro exiſtens, carnaliter. Carnaliter enim dicere, nõ eſt tollentis admirabilem natiuitatem, neq; ſubuertentis ſpiritusſancti operationem, qua in utero formauit partum, ſed docentis potius, quòd ſicut Deus gignit diuinè, hoc eſt, dignè Deo, ſecundũ ſuam naturã, ita & homo humanè, hoc eſt, carnaliter. Deus autẽ exiſtens ſecundum naturam uerbum, quamuis caro factum proceſſit, hoc eſt, ut decet eum, qui ſecundũ ueritatẽ eſt Deus.

θεϊκῶς ἀνθρωπίνως

Solus

Solus enim habuit matrem nuptias non expertam, & ſeruauit uirginem eam, quæ ipſum peperit ſecundũ carnem. Admiror autem quod grauantur dicere ipſam ſanctam uirginem, Dei genitricem, cum Deo dignè ipſam genuiſſe faterentur: nõ enim homo communis gignitur Deo dignè. Dona item allata eſſe dicũt à Magis, quæ & oblata, & ei qui intelligebaẽ, et ei qui uidebaẽ. Diuidentes in duos iterum poſt unionem unum Dominum IESVM CHRISTVM. Qui enim intelligitur, factus eſt uiſibilis, non imitatione naturæ, ſed unitione cum corpore quod uidebatur. Et profectò ipſos ſpectatores & miniſtros fuiſſe uerbi ſanctos Apoſtolos ſacra ſcriptura oſtendit: quamuis non unicuiq; manifeſtum, quod ſit incorporeum et intangibile, ac inuiſibile Dei uerbum. Verum inuenio dicẽtes ſanctos Apoſtolos. Quod erat ab initio, quod audiuimus, qđ uidimus, quod ſpecta-

Matth. 2

Luc. 1

ſpectauimus oculis noſtris, quod manus noſtræ palpauerunt de uerbo uitæ. Oblata igitur dona uni, hoc eſt, CHRISTO. Etenim eſt in eodẽ Deus ſimul & homo, idem. Hac ratione nato ipſo, tripudia quidẽ fuere ſanctorũ angelorũ, exercitus autem ſpirituum dicentium ipſum ſaluatorẽ ac redemptorem. Porrò quum Euangeliſta dicat, Verbum caro factũ eſt, formidandum dicunt, ſi dictio Factum eſt, propriam ſeruet ſignificationem, uerſio quædam intelligatur, circa diuinam uerbi naturam fuiſſe. Laudo quidem metum, miror autem, quod cauentes dictionem, ueramq́ & neceſſariã manifeſtationem, ſic factum fuiſſe carnem uerbum dicunt, proinde ac ſi dicatur, factum fuiſſe maledictũ & peccatum. Deinde quo pacto nõ uident mente præditi, quod beatus Euangeliſta ponens dictionem, factum eſt, mox omnis conuerſionis ſuſpicionẽ tollit, adijciẽs; Et habitauit in nobis.

Abſur-

Abſurdum autem & alioquin foret dicere, ſic factam eſſe carnem uerbũ, ut factum eſſe dicitur maledictum et peccatum. Non enim ipſummet maledictum uel peccatum factum eſt, ſed cum iniquis reputatus eſt, iuſtus exiſtens, ut aboleat peccatum: & appellatus eſt maledictus, qui benedicit creaturam, ut ſoluat noſtrum maledictum, & liberet à pœna credentes in ipſum. Igitur non eſt factus ſecundũ ueritatem maledictum & peccatum, appellatus autem illorũ nominibus, ut aboleat maledictum & peccatum. Igitur ſi ſic factum eſſet caro, aboleuiſſet utiq; carnem, ſicut & maledictum & peccatum, & neq; factus eſſet homo, neq; incarnatus eſſet ſecundum ueritatem, Sed in hoc ſolo eſſet ſacramentum, & in nudis nominibus inuenitur tropus. Tollitur autẽ omnino & reſurrectionis ſpes. In cuius igitur mortem Baptizati ſumus? Vbi uerbũ fidei quod prædicamus? αὐτό- χρημα

M Con-

Confeſſi enim quod Dominus IE-SVS, & credentes quod Deũ ipſum excitauit è mortuis, ſaluamur. Igitur in unum qui ſimilis nobis, et commu nem hominem erit fides? non ultra autem uerbum, quod in humana for ma propter nos apparuit adoramus, Non accepit ſerui formam, liber ut Deus non humiliauit ſeipſum, qui di uinitatis excellentia conſpicuus eſt? qui in forma & æqualitate patris nõ demiſit ſe in exinanitionem? Quamuis diſtribuat de ſua plenitudine crea turæ bona? Apage cum malo iſto cõſilio. Aliter nos edocuerũt ſancti Patres, incarnatum eſſe & hominem factum eſſe ſecundum ueritatem ipſum Dei patris uerbum dixerũt, abſque conuerſione & confuſione. Ineffabilis autem omnino eſt diſpenſationis modus. Teſtes autem eorum quæ dicta ſunt ſermones illorum erunt.

Senten-

Sententiæ.

PEtrus Martyr epiſcopus Alexã-drinus. Vnde & Euangeliſta uerè loquitur, dicens: Verbum caro factum eſt, & habitauit in nobis. Tunc uidelicet, quando angelus ſalutauit uirginem, inquiens: Aue gratia plena, Dominus tecum. Quod dicit Gabriel: Dominus tecum. Pro hoc eſt dictum, Dominus uerbum tecũ: ſignificat enim ipſius gigni in utero, & fieri carnem, ſicut ſcriptũ eſt: Spirituſſanctus ueniet ſuper te, & uirtus altiſſimi obumbrabit tibi. Porrò & quod naſcitur, ſanctũ uocabitur filius Dei. Ioan. 1 Luc. 1

Athanaſius Epiſcopus Alexandrinus. Vnde & quum naſceretur caro ex Dei genitrice Maria, ipſe dicit̃ natus eſſe, qui alijs natiuitatem ut eſſent exhibet, ut noſtrã in ſe transferret natiuitatem. Idem in Epiſtola ad Epictetum. Quomodo & ambigere audent, qui uocantur Chriſtiani. Dominus qui è Maria proceſſit, filius quidem

dem ſubſtãtia et natura Dei eſt: quod autem ſecundum carnem, ex ſemine eſt Dauid, carne autem, ſanctæ Mariæ. Qui autem tam audaces fuere, ut dicerẽt CHRISTUM carne paſſum & crucifixum, nõ eſſe Dominum & ſaluatorẽ, & Deum & filium patris? uel quo pacto uolũt nominari Chriſtiani, qui dicũt in hominem ſanctũ, ſicut in unum Prophetarum ueniſſe uerbum? & non ipſum hominem factum, qui ſumpſit ex Maria corpus: ſed aliũ eſſe CHRISTUM, & alium Dei uerbum, eum qui ante Mariam & ante ſecula filium exiſtentẽ patris? uel quomodo Chriſtiani eſſe poſſũt, dicẽtes, alium eſſe filium, & aliũ Dei uerbum. Has nos ſanctorum ſequemur ſententias. Si autem quis diuerſum docet, & diuerſum ſapit extra rectam & regiã uiam fertur. Quod autem et carnaliter dici natũ eſſe CHRISTUM, non inſolitum ſit ſanctis patribus. Eſt autem magis & in aliijs tri-

tum uerbum. Nihilominus nobis ue rè dictũ eſſe demõſtrat, & quod ſubiungitur dictum. Habet autem ſic.

Amphilochius Epiſcopus Iconij. Niſi eñ ille natus eſſet, σαρκικῶς, carnaliter, neque tu natus eſſes ſpirituali ter: niſi ille portaſſet ſerui formã, neque tu gloriam adoptionis filiorũ na tus eſſes. Significat autem & hoc loco carnaliter, hoc eſt, ſecundum carnẽ, ſicut ſcilicet θείως diuinè, hoc eſt, ſecundum diuinitatem.

Cyrilli Anathematiſmus tertius.

SI quis in uno CHRISTO diuidit ſubſiſtentias poſt unitionem, ſola cõiungens eas copulatione, quæ eſt ſecundum dignitatem, hoc eſt, au thoritatem uel poteſtatem, & non potius communem, qui ſecundum unitionem naturalem factus eſt, anathema ſit.

Orientalium obiectio.

ITerum illum ſuorum commonefecimus uerborũ, oſtendentes ipſum

duas ſubſiſtentias dixiſſe, dicit enim in primo Tomo: Itaque quantum ad ſuam naturam nõ ſanctificatum eſt, ſolum Dei patris uerbum. Si autem quis putauerit eum qui ex ſancta uirgine genitus eſt, unctum eſſe & ſanctificatum ſolum, hac ratione & nominatum CHRISTVM, quomodo igitur, quaſi oblitus ſuorum uerborũ ad unã hypoſtaſin cogit, naturas confundens, naturalem diuinam unitionem nominãs. Et quis unquã oſtendet naturalem diuinam unitionem ſacramenti diſpenſationes? Si enim naturalis unitio, ubi gratia? ubi diuinum ſacramentum? Naturæ enim ut edocti ſumus, ſemel ab ordinante Deo ordinatæ, neceſſariis conſequẽtiis ſeruiunt. Num etiam iterum erit, ſecundum reuolutionem & naturæ cõſequentiam, diſpenſationis opus, iuxta deliramenta fabuloſaq; mille annorum ignobilis Apollinarii dogmata.

χιλιαντα

φρτιζίς

Cyrilli defenſio.

DIuinus Paulus, quomodo factus ſit homo, unigenitus Dei uerbum, ut fidelis diſpenſator ſacramentorum Dei, & ipſum habens in ſe loquentem CHRISTVM, manifeſtè omnibus oſtendit. Non enim alicubi, angelos apprehẽdit, inquit, ſed ſemen Abrahæ appræhendit. Vnde oportebat eum per omnia fratribus ſimilem fieri, ut miſericors & fidelis fieret Pontifex in his quæ ad Deum. Nos uerò rectiſsima ſententia dictũ laudamus, ſequentes ubiq; diuinitus inſpiratas ſcripturas, & ualde admirãtes, theologorum uoces, imò & diuinas cenſentes leges, dicimus Dei patris uerbum, non appræhendiſſe, neq; ſanctorum angelorum, neq; ſuã naturam, credidimus autem, ſecundũ quod ſacris litteris uidetur, quod adumbrans ſanctam uirginem, utpote & uirtus exiſtens altiſsimi patris, formauit ſibi corpus ex illa, uerumta- Heb. 1. θεηγόρος

men per operationem ſancti ſpiritus & factus eſt homo, appellatusq́ & filius Abrahæ & Dauidis, non amittẽs propter humanitatem, quod ſit filius Dei & patris ſecũdum ueritatem, manens autem potius quamuis factus ſit caro in natura & eminentia & gloria deitatis: immutabilis enim eſt, & conuerſione melior ut Deus. Eſt igitur unus & idem filius, & Dominus, & ante incarnationem, & poſt incarnationem. Diuidere autem unum in duos filios, & ſoluere ueræ unitionis opus, in diſtinctos ſeorſum & poſitos propriè hominem, & propriè Deum, impietatem habet nulla ſcriptura ſatis ſugillabilem.

Porrò Neſtorius iſta parum cu-
„ rans, audet iſtis uerbis ſic dicere. Hoc
Phil.2 ſentite in uobis, quod & in CHRI-
„ STO IESV, qui in forma ſerui exi-
„ ſtens, ſeipſum exinaniuit, qui for-
„ mam ſerui ſuſcepit. Non dixit, Hoc
„ ſentite in uobis, quod & in Deo uer-

bo,

bo, quod in forma ſerui exiſtens, ſerui formã ſuſcepit. Sed dicens, qui ſuſcepit CHRISTVS, ut duarum naturarum appellationem ſignificatiuam, ſine periculo ipſum & ſerui formam dicit ſuſcepiſſe, & Deum nominat, dum ea quæ dicuntur, in duas naturas ſine repræhẽſione diuidunt.

In altera autem enarratione ite- »
rum dicit, Vt in nomine IESV omne »
genu flectatur, cœleſtium & terreno »
rum & ſubterraneorum, & omnis lin »
gua confitebitur, quod Dominus IE »
SVS CHRISTVS, propter quem fe »
rentem quod fertur non erat. In ſepa »
rabilis eſt ab eo qui uidetur Deus, »
propter hoc, dum non ſeparatur, ho- »
norem non ſeparo, ſeparo naturas, »
ſed unio adorationem. Et iterum in a »
lia explanatione. Dic eum qui ſuſce- »
pit quod ſit Deus, appone ſuſceptũ, »
quia ſerui forma, adijce poſt hæc, con »
nexionis dignitatem, quia duorum »
authoritas communis, quia duorum »

nos ipſis idem eis renunciaremus. Iſtuc ipſum ſcilicet putāt. Appoſita igitur neceſſariò parte epiſtolæ, ſubinferam poſthæc ea quibus ubiq; falſò nugari uelle demonſtrentur. Habet autem ſic. Itaq; quantum ad ſuam naturam nō ſanctificatus eſt ſeparatim, Dei Patris Verbum, ſi autem quis exiſtimet eum qui ex ſancta uirgine natum unctumq; eſſe & ſanctificatum ſolum, hac ratione et nominari CHRISTVM, dicat pertractans, num ſufficiat unctio, adhoc ut appareat quod unctum eſt, æqualis gloriæ & throni cū eo qui ſuper omnia eſt Deus. Quoniam enim Dei Verbum propriè nominari CHRISTVM, non illarum nobis blaſphemiarum inuentor continuo affirmat Neſtorius: propriè autē & ſeorſim CHRISTVM alterū, q ex ſancta uirgine genitus eſt, ne adulteremus gloriā quaſi * minus pulchrā, cōtemptam, & à ueritate alienatā, neque Verbū Dei patris q ſeorſum intelliga-

τὸν νομιζόντι

* deeſſe uidetur aliquo

telligatur unctum eſſe oleo exultationis, affirmamus, neq; ſeorſum & priuatim ut hominẽ, & alium filium ab eo qui Verbum ex Deo eũ qui ex ſancta uirgine, unum autẽ ab omnibus oportere confiteri CHRISTVM aſſerimus, incarnatum & hominem factũ unigenitum Dei Verbũ, unus enim dominus, una fides, unum baptiſma. Igitur nulli qui rectè ſentire ſolet obſcurum eſt, quod uitiant ſenſum eorum quæ à me ſcripta ſunt, & calumniãtur etiam in hoc ueritatẽ. Quin & alio modo culpa uacaret & omni repræhenſione, idq; merito, ſcire forſitan, quod alia quidẽ ſunt ſecundum naturam propriam caro, à Verbo ex Deo patre nato & unigenitus uerbũ ſecundũ ſuam naturam, ſed ſcire hæc non eſt diuidere naturas poſt unitionem, iam ſi quis uoluerit ſacramenti uirtutem exacto mentis oculo conſiderare, uidebit utiq;, quod ſicut dixi in principio, non ſuã naturam apprę

hendit

hendit Deus exiſtens Verbum, ſed ſemen Abrahæ, non conſubſtantialẽ autem Verbo quod ex Deo natum eſt, quod ex ſemine Abrahę ſanctum corpus, id ꝙ ex ſancta uirgine ſumpſit, procedens homo, ut fratribus ſimilis eſſet, ut appelletur primogenitus qui unigenitus. Quamuis autem alterius naturæ à uerbo Dei Patris, unus tamẽ eſt CHRISTVS & Filius & Deus & Dominus, tametſi facta ſit caro. Non caret autem damno, diſſoluere ueræ unitionis modum, & diuidere in duos filios ſubſiſtentias, ſecedẽtes quidem inter ſæ, ut priuatim & ſeorſum ſint: habentes autem ſolum externam connexionem, quaſi in ordine dignitatis. At ſi naturalem unionẽ dixerimus, ueram dicemus: habet enim ſcriptura diuinitus inſpirata hũc morem, hac dictione uti. Scribit enim alicubi quibuſdam diuinus Paulus. Et eramus filiј natura iræ ſicut & cæteri, & neutiquam dixerit quopiã, ſubſi- Eph. 2.

ſubſiſtere ſecundum naturam diui-nam iram, ita ut peccatores illius ſint ſoboles, alioqui prorſus & omnibus modis cũ errore & inſania Manichæorum laboraremus. Vnde ibi natura idem eſt, quod uere. Non igitur confundentes naturas, neq; ipſas inter ſe confermentantes, ſicut dicunt aduerſarij, naturalem dicimus factam eſſe unitionem, ſed ex duabus rebus diſſimilibus, deitate inquam, & humanitate unum factum eſſe CHRISTVM, & filium & Dominum, ubique affirmamus. Demum de Apollinarij dogmatis, planè nullum ſermonem facimus. Semel enim condemnata tanquam ueritatem adulterantia, auerſari oportet.

Cyrilli Anathematiſmus quartus.

SI quis eas uoces quæ in Apoſtolicis & Euãgelicis ſcriptis de CHRISTO uel à ſanctis, uel ab ipſo dicuntur, duabus perſonis, hoc eſt, ſubſiſtẽ-

tijs

tijs diſtribuit, & alias quidem uoces, uelut homini quem ſeorſum ſequeſtrato uerbo Dei intelligit: alias autẽ, ſoli Dei patris Verbo, utpote Deum ad decentes aptarit, Anathema ſit.

Orientalium oppoſitio.

DEinceps etiam hoc loco illi ſua ipſius uerba ſuggerenda ſunt, dixit enim: Quãuis audias quod profecit ætate, & ſapientia, & gratia, ne putas ſapiens ex incremento factum eſſe uerbum Dei, neque illud nugaciter auſis dicere, quia proficere in ætate & ſapientia, & gratia, homini adaptabimus: tametſi neget hic ſcripturæ teſtimonium, profectus ille iuxta naturam carnis quæ uidebatur, fuerit. Verum nunc nõ eſt tempus redarguendi hoc, feſtinantibus ad propoſitum capitulum. Nam ut oſtenderemus eum dicere, duas ſubſiſtẽtias, & ſibijpſi contrarium, appoſuimus ea quæ olim ab ipſo dicta ſunt. Quod autem duabus perſonis, uel duabus Luc. 2

ſubſi-

ſubſiſtẽtijs, uel duobus filijs, diuiden tes unitionem, hoc eſt, unum filium, uoces adaptare non oportet. Indiuiſi bilis enim & inſeparabilis eſt ſumma unitio, & unus filius, omnibus modis & ſermonibus & cogitationibus eſt. quum autem ſumma unitio ſeruetur, & confiteamur unum filium & CHRISTUM & Dominum, de uno & eodem filio accipienda ſunt, quæ dicuntur. Etenim iuxta uirtutem naturarum unitarum, adaptare conuenit uni filio, quæ dicuntur. Cæterum quod non ſint ſeparãdæ uoces in Euangelijs, quas uel ipſe Dominus de ſe loquutus, uel Apoſtolica ſcripta habent, quam hyperbolen non tranſcendit. Nam ſi uoces non diſtinguimus, quomodo obſiſtemus Arrio & Eunomio, omnia in unam naturam dicta confundentibus, & humilia humanitatis in ſummam perfectæ deitatis naturam referentibus, uel quomodo intelligemus Domini uoces propter

pter naturam carnis quæ uidetur dicentis: Non ueni meam uoluntatem facere: Et, Ego à me ipſo nihil facio, *Ioan.6.* Et mandatum accepi, quid dicam, *Ioan.20* uel quid loquar? Et: Vado ad Patrem *Ioan.8.* meum & patrem ueſtrum, & Dominum meum & Deum ueſtrum. & cętera quæcunq; talia ſunt. Indiuiſibilibus enim uocibus ſicut et naturis manentibus erit ſecundum illum unigeniti Dei Deus Pater, miniſter autem & ſeruus paternorum mandatorum, filius ſecundum unitatem. Et ſi humilia in deitatis naturã expoſuerimus, cui adaptabimus. Ego & Pater unũ. & ſimilis erit patri, ipſum operari? Etenim quemadmodum pater excitat mortuos, ita & filius quos uult, & nõ de quibus imperatur uiuificat, ſed eſt rectè ſecundum ipſius Domini uocem, pater & Deus Pater. Deus quidem nouiſsimis temporibus ex ſemine Dauid carnis, pater autẽ eius qui ex ſe abſq; paſsione & æternè natus

eſt, Dei uerbi, Et ſi ſeruetur confitea-
murq́ filiationem intra unitatis præ-
ſcriptũ, quomodo intelligemus hoc,
Ioan. 8. Amen amen dico uobis, priuſquam
Ioan. 1. Abraham fieret ego ſum. Et hoc. O-
mnia per ipſum facta ſunt. Si inde ſe-
cretæ maneant uoces, utique aptabi-
mus uocem hanc naturæ quæ ex ſe-
mine Dauid nouiſsimis temporibus
facta eſt, quod ſit ante Abraham &
Dauid & omnia per ipſam facta? uel
dicemus piè naturis in confuſis ma-
nentibus, et unitione inſeparabili po
ſita, adaptantes uoces ſecundum u-
nitarum naturarum uim ſicut prædi
ctum eſt. In unum quidem filium &
Dominum & CHRISTVM, ſed nõ in
unam naturam omnia contrahentes
ita & ex uno naturarũ nomine alias
intelligi propter incompræhenſibi-
lem unitionis ſummitatem, quemad-
modũ & hoc. Nullus aſcendit in cœ-
lũ, niſi qui deſcẽdit, filius homins qui
Ioan. 3. eſt in cœlo &. Si igitur uideritis filiũ
homi-

hominis aſcendentem ubi prius erat. Nō ne ex appellatione filij hominis etiam ei in confuſè & in ſeparabiliter unitum intelligimus? Nam quamuis & filium hominis nominarit, propter aſſumptæ & uiſibilis carnis naturam, ſed per ea quæ ab ipſo fiebant Deum ipſum demonſtrabat. Et iterū IESVS CHRISTVS, per quem omnia. Et iterū, IESVS CHRISTVS heri & hodie, ipſe & in ſecula? Si heri & hodie, quomodo per ipſum omnia. Si autē per ipſum omnia, quomodo heri & hodie. Prterea et hoc uerū eſt omnia per ipſum. Et hoc heri & hodie, fide recipiendū. Et hoc, Ipſe in ſecula, credendum ſi ſecundum unitarum in cōfuſè & inſeparabiliter naturarum differentiam uoces aptamus, intelligentes ſecundum uiſibile, Heri et hodie: ſecundum intelligibile autem, In ſecula: ſecundū autem filiationis unitatem, unum & eundem.

Cyrilli defenſio.

VT apparet his qui Anathematiſmos à nobis utiliſsimè et neceſſariò factos, imprudenter ræpræhendere uolunt, unicus ille ſcopus eſt, ut nihil uerum uel ſapiant, uel dicant, declarentq́ ſe ſolo calumniandi ſtudio occupatos. Non'ne ſi mentem ſuam ſtudioſè ac diligenter ſcriptis adhibuiſſent, nō ignoraſſent, quod ſuis ſententijs, & ſermonibus quos faciunt ſtabiliant anathematiſmum, oſtendant'que illum non ineruditè conditum. Et quomodo dicam. Bonus Neſtorius dicebat tale quiddam in Eccleſijs enarrans. Vt autem ipſum manifeſtius, ita ut omnes capere poſſint dicam, Arrius & Eunomius & Apollinarius, & omnes ſocietatis illorum chori, ſtudebant inducere nomen Theotocos, Dei genitrix, ut ſi commixtio fieret, & natura non ſeparentur nihil humile in humilitate ſuſcipiendum eſſet, locum'que haberent

berent ipſi contra deitatem, quaſi omnia quæ dicebantur, de uno dicerentur. Hæc cum ſic dicta ſint utiliſſimè anathematiſmum fecimus, non permittentes in duas diuidi perſonas & ſubſiſtentias, unum Dominum IESVM CHRISTVM. Quod autem et ex noſtris ſermonibus utilitatem capiant notum eſt his qui capere poterunt, ex his quæ ſcripta ſunt. Habent autem ſic. Sicut autem perſonis duabus uel ſubſiſtentijs duabus, uel filijs duobus diuidendo unitionem, hoc eſt unum filium, uoces adaptare non conuenit, indiuiſibilis enim & inſeparabilis eſt ſumma unitio, & unus filius eſt ſecundum omnem & ſermonem & modum & unitionem. Si autem ſumma unitio ſeruetur, & unus filius & CHRISTVS & Dominus ponatur, de uno & eodem filio accipere oportet quæ dicuntur. Sanè ſecundum unitarum naturarum uirtutem accõmodare decet uni filio, quæ

dicunt: Igitur dum ſeruatur ſumma unitas, qualis irreperet dualitas, uel ſaltẽ imaginatio ſectionis adiudicaretur? Et qui audet diuidere, quomodo non exta rectam uiam incedit, & à pietatis dogmatibus in uniuerſũ recedit? Quid igit̃ dicit anathematiſmus? Si quis diuidit uoces ſecundum hũc modũ, ut alias quidem tanquam homini à Deo ſeorſim intellecto adaptet, alias uerò ut Deo dignitas ſoli uerbo Dei, Anathema ſit. Igitur ſeparantes & diſtinguẽtes in homine propriè & ſeorſim, & in Verbũ Dei propriè & ſeorſim, non partiuntur unũ CHRISTVM, non duos dicũt filios: Succenſeant nobis criminatores. Si autem ſectio & ſeparatio eſt, ita ſentire ſecundũ quem modum noſtros ſermones increpare potuerũt, quamuis & ipſi ſicut dicunt, indiuiſibilem et unum, ſecundum ſummam unitionẽ confiteantur eſſe Emmanuelem. Itaque unãquanque uocem de Chriſto à

ſanctis

ſanctis uel etiam ab ipſo forte dictam exponendã eſſe. Laudarim etiam ego, & ut opinor quiſq; recte ſenſerit: nam aliæ quidẽ ſunt Deo dignæ, aliæ uerò diſpenſationi cũ carne congruentiores. Quoniam autẽ eſt unus & idẽ Deus ſimul ac homo hac ratione rectè, aliquando diuinè, aliquãdo humanè loquitur, uerumtamen unius Christi & has & illas uoces eſſe aſſerimus, neq; uulgare dicentes templum quod ex ſancta uirgine, neq; ſine carne ſcientes Dei Patris Verbũ poſt ineffabilẽ unitionem. Admiror autẽ ꝙ quamuis curioſè inquirentes, et ut arbitrantur ſubtiliter examinãtes meas Epiſtolas, quæcunq; in eis ſunt utilia & neceſſaria, ad demonſtrandũ dogmatũ rectitudinem & diligentiã uolẽtes prætereunt: appræhendũt ſupra modũ atrociter, ſi qua ipſis uel minimam coniecturam præbent, ex ipſis contra nos calumnias cõtexi poſſe. Commemorabo autẽ & mea uerba

quæ ſic in prima ad Neſtorium Epiſtola ſcripſi. Voces autem ſaluatoris noſtri in Euangelijs, neque ſubſiſtentijs duabus, neq; certè duabus perſonis diſtribuimus. Non enim duplex eſt, unus & ſolus CHRISTVS, etiãſi ex duabus & diuerſis rebus intelligatur in unitatem indiuiſibilẽ coadunatus, quemadmodũ ſcilicet & homo, & nõ duplex magis, ſed unus ex utriſque. Cæterum humanas & diuinas quoq; ab uno dictas eſſe, cognoſcimus rectè ſapientes. Quãdo enim
Ioan.10 ut Deũ decet, de ſe loquitur: Qui uidit me, uidit patrem. Et ego & pater unum ſumus, diuinam ipſius & ineffabilem intelligimus naturam, ſecundum quam eſt apud ſuũ patrem, propter identitatem ſubſtantiæ, & imago, & character, & ſpendor gloriæ ipſius. Quãdo autem humanitatis menſurã obſeruans Iudæis loquitur: Nũc
Ioan.8 autem me quæritis occidere hominẽ, qui ueritatẽ uobis loquutus ſum. Itè rum,

rum, nihilominus ipſum in æqualita te & ſimilitudine patris Deum uerbum, & ex humanitatis ſuæ menſuris agnoſcimus. Nam ſi neceſſarium eſt credere, quod Deus exiſtens natura, factum eſt caro, hoc eſt, homo anima preditus rationali carnis, quomodo ueriſimile erubeſcere quempiam uoces eius, ſi facti ſunt homini congruentes. Nā ſi uitaſſet ſermones qui hominibus congruit, quis compuliſſet, ut homo fieret ſimilis nobis. Qui autē ſe demiſit propter nos in uoluntariam exinanitionē, propter quam cauſam uitaret ſermones, ſuam exinanitionem docentes. Igitur uni perſonæ omnes uoces in Euangelijs, ſubſiſtentiæ uni uerbo incarnatæ. Dominus enim unus IESVS CHRISTVS, ſecundum ſcripturas. Igitur & ſicut à iam præſcriptis non ignoraſſe deprehēdimur diſpenſationem & ſuas utriuſque naturæ uoces. non permittere autem animalibus & ſpiri

tum non habentibus, duos cogitare uel dicere filios, ut diuidant inter ſe ſubſiſtentias poſt indiuulſam unitionem. Vbi autem uel parum quid ex noſtra Epiſtola poſuerunt in principio ſuorum ſermonum, minãtur nobis, quod in tempore ſint redargututi, quaſi non mediocriter peccent. In uerbum ex Deo patre, & ipſius naturæ incrementũ & profectum quæ ad carnem pertinent, inſipientiſſimè diſtribuerint. Age, et ad hoc ueriſimilia dicamus, adijciendo tãtam Epiſtolæ partem. Ipſi enim metuentes ueritatem, & auditores allicientes, partem quandam poſuerunt, eam quæ ipſis utiliſſima eſſe uidetur, ad hoc ut inde uiderẽtur iuſtè calumnias in nos ſtruxiſſe. Habet autem ſic quod dictum eſt: Etiam ſi audieris quod profecerit Ieſus ætate, & ſapientia, & gratia, ne putes uerbũ Dei patris, ſapiens profectu temporis effectũ eſſe. Commemorabo autem magis, quod hic diui

nus

nus Paulus ſcripſerit, Chriſtus Dei uirtus, & Dei ſapientia, neq; rurſus illud nugaciter auſis dicere, quod proficere in ætate & ſapiẽtia & gratia homini attribuamus. Hoc enim, ut opinor, nihil aliud eſt, q̃ diuidere in duos unũ CHRISTVM, ſed ſicut dudũ dixi: Filius qui eſt ante ſecula, in nouiſſimis ſeculi temporibus, in filium prædefinitus eſſe Dei dicitur, ſuæ carnis natiuitatem approprians diſpenſatiuè, ſic & exiſtens ſapiẽtia eius qui genuit, proficere in ſapientia dicitur, quãuis perfectiſſimus ſit, utpote Deus, humanitatis proprietates per ſummam unionem in ſe conuenienter ſuſcepit. Sanè pro hoc quòd Deus dicit: Iudicium iuſtum iudicate, ueritatem falſis rationibus adumbrant. Neque enim partitionem ſubſiſtentiarũ poſt unitionem dogmatizamus, neque deitatis naturam, augmento & profectu opus habuiſſe dicimus, ſed illud multò magis, quod ſecundum

diſpen-

diſpẽſatiuam appropriationem ſuas fecerit carnis proprietates, eo quod uerbum caro factum eſt ſecundũ ſcri pturas. Quod autem tali fidei & opinioni etiam ſanctorum patrum concinat chorus, oſtẽdere attentabo, adijciens ad maiorem certitudinẽ, partem enarrationis olim ab Attico, beatæ memoriæ Epiſcopo factæ, ea ſic habent.

Attici Conſtantinopolitani.

HOdie Dominus CHRISTVS humanitatis natiuitatem ſuſcepit. Iuxta enim diuinam dignitatem prius extitit. Deinde illis iterum annectit. Humanitatis uerbum exinanitur, natura non exinanibile exiſtens. ſeipſum eñ exinaniuit, forma ſerui aſſumpta, Qui abſq; carne, ꝓpter te incarnatur. Verbũ enim caro factũ eſt, qui tactui non ſubiacet: propter incorpoream naturã, palpatur. Qui principio caret, ſub principio corporali fit: qui perfectus, creſcit: qui inco-

uertibilis

uertibilis, proficit: qui diues, in diuerſorio fit: qui operit cœlum nubibus, pannis inuoluitur: qui rex, in præſepio ponitur. At quod poſt unitionẽ ſubſiſtentias diuidere, delicto non careat, & ſit planè ſubuertere uenerandum incarnationis ſacramentum, nihilominus cognoſcemus legẽtes, ſentẽtias Iulij & Felicis, qui olim Romanæ Eccleſiæ doctores fuere.

Sententiæ.

IVlij Epiſcopi Romani. Prædicatur autem ad completionem fidei, & incarnatus ex uirgine Maria Dei filius, qui & habitauit in hominibus, non in nomine energiam operans. Hoc enim in Prophetis eſt, & in Epiſtolis. Perfectus Deus in carne, & homo perfectus in ſpiritu, non duo filij, unus quidem germanus filius, qui ſuſcepit hominem, alter uerò mortalis homo aſſumptus eſt à Deo, ſed unus unigenitus in cœlo, unigenitus ſuper terram.

Felicis

Felicis ſanctiſſimi Epiſcopi et Martyris Romani.

DE incarnatione uerbi & fide credimus in Dominum noſtrū IESVM CHRISTVM, ex uirgine Maria natum, quod hic eſt Dei æternus filius & Verbum et non homo à Deo aſſumptus, ut alius ſit ab illo. Neq; enim hominem ſuſcepit, Dei Filius, ut alius ab ipſo, Sed Deus exiſtens perfectus factus eſt ſimul & homo perfectus, incarnatus ex uirgine.

Cyrilli Anathematiſmus ſeptimus.

SI quis dicit IESVM tanquam hominem à Deo Verbo habuiſſe uim operandi, ac gloria unigeniti circumdatum tanquam alter ab ipſo ſit Anathema ſit.

Orientalium obiectio.

OPerandi uim habere dominū noſtrum IESVM CHRISTVM à ſpiritu, ut hominem ſimpliciter, uel ut Prophetā, uel ut Apoſtolum, nullus

lus cõfiteretur. Quippe Apoſtolicas uoces de illo propter uiſibilis carnis naturam dictas, necꝫ negabimus, neque expungemus aliquando, dicentes quidem ſecundum efficaciam roboris uirtutis eius, quàm efficaciter operatus eſt in CHRISTO. Suſcitans ipſum ex mortuis, ſoluens dolores inferni. Et iterũ, uirtute Dei exaltatus, & quæcuncꝫ talia. Quamuis & hæc adhæreant, propter uiſibilem nullus excipiat, uelut hominum ſimpliciter operandi uim accepiſſe, uel ut iuſtũ, uel ut Prophetam, uel ut Apoſtolũ. Itacꝫ diuinas uoces necꝫ delebimus, necꝫ inficiabimur, neque imperitè ſimul & blaſphemè, anathematizam9 dictas & adiacentes propter uiſibilis carnis naturã, necꝫ ut hominem ſimpliciter, uel ut iuſtum, uel Prophetã, uel Apoſtolum, operandi inde accepiſſe dicemus. Non eñ dicebat: Hæc dixit Dominus, ſed ut filius legiſlator, Ego autem dico uobis. Matt. 5

Cyrilli

Cyrilli defenſio.

ET nunc quoque iiſdem ſermonibus, defenſionis modus incedet. Nam unus quidem eſt abſq; dubitatione, Dominus noſter IESVS CHRISTVS, qui idem creditus eſt eſſe & ex Deo patre uerbum, perpetuum et ante ſecula, & in nouiſſimis ſeculi temporibus, homo ex muliere, qui admirabilem habuit ſecundũ carnem, natiuitatem. Verumtamen quum unus erat filius & Deus & Dominus operabatur ſigna, per uirtutem plus quã humanam, ſufficientibus argumentis docens, quod quamuis factus ſit caro nihilominus tamen ſit etiam ſic Deus uerus & uirtus patris, non enim deſtitit eſſe quod erat factus homo faciebat igitur inſolita, tum quod dæmonia increpabat, & ſatanam conterebat, tum quod cæcis lumen præſtabat, mortuos reſuſcitabat, mare procelloſum uno uerbo ſedabat, non ſic hominem quendam, & al-

& alterum exiſtẽtem ſeorſim CHRI-
STVM glorificari faciens, quemad-
modum ſcilicet et unũ ex ſanctis Pro
phetis uel Apoſtolis, ſed ſibi gloriam
procurãs, ut ab omnibus crederetur
Deus, exiſtens natura, tametſi factus
eſſet homo. Fuiſſet igitur abſurdiſſi-
mum ferre Neſtoriũ dicentem: Com
munes eñ Trinitatis ſunt efficatiæ,
et ſolis ſubſiſtentijs diſtinctionem ha
bentes. Proinde unigeniti gloria, in-
terdum patri adaptatur, interdũ ſpiri
tui, interdum CHRISTI potentiæ.
Idcirco qui reprehẽdere uolũt, oſten-
dant nobis alium CHRISTVM, qui
priuatim & ſeorſim exiſtat, & intelli-
gatur, cui ſuam potentiam applicue-
rit unigenitus Dei uerbum, quaſi ſit
propriè ab ipſo filius, uel niſi ſit alius
& alius, ſed unus & idem, & ex patre
unigenitus, & ex matre homo, ſecun
dum carnem, quomodo igitur ſilen-
di locus eſſet, & nõ magis debebat ue
ritatis potentia, illius nugis obluctа-

ri,quæ pulchra pietatis dogmata obliterăt. Itaq; erat quidem, & eſt Deus filius. Quoniam autem ſemel ſubiјt menſuram, diſpenſationē irrectaneā fecit. Suſtinuit aūt omnia uoluntarius propter nos, ea propter quum ſint ſecundū naturam uita, uiuificari dicitur à patre, & quum ſit gloriæ Dominus, dicitur gloriam accepiſſe. Hinc Paulus Apoſtolus Hebræus, ex Hebræis uerè doctus in lege, & ex tribu Beniamin, dicebat, non ab hominib.
Gal.1 neq; per hominē, ſed per Ieſum Chriſtum, & Deum patrem, qui excitauit illum, excitauit illū ex mortuis, & gloriam illi dedit. Verum quamuis dicatur gloriam accepiſſe à patre, quum trāſit res ad humanitatis menſuram, nouit ſeipſum habere dignitatem ultra creaturam, ſecundum quod intelligitur, & eſt Deus. Proinde dicebat:
Ioan.6 Om̄ia mihi tradita ſunt à patre meo, & nullus cognoſcit quis ſit filius, niſi pater, neq; patrem quis cognoſcit, niſi fi-

ſi filius, & cui filius reuelauerit. Forſ taſſe quis ſtudioſorum interrogabit: Si omnia tibi tradita ſunt à patre, qua ſi ei qui gloria indiguerit, & debuerit habere datum robur contra omnes, propter humanitatẽ. Quomodo humanis mentibus ultra comprehenſibile eſſe dicis, ſcire te, quemadmodũ ſcilicet & pater. Vtiq; dicit, cognitio enim non eſt coarctata in me, uſq; ad uiſibilia. Nam niſi Deus in carne & ſanguine ſecũdum carnem quidem cognoſceretur, ſecundum naturam autem & gloriam diuinitatis, æqualem cum Deo & patre menſuram ha bere, omnium mẽtem & ſermonem tranſcenderet. Proinde (amplector enim propoſitorum mentem) neque Apoſtolicas uoces negamus, abſit, neque alia quædam minus probabilia, & ad incarnationis ſermonibus aduerſa, uel ſentimus, uel loquimur, uel tractamus. Sequimur autem, ubi ubi ſacras ſcripturas, & Theologorũ

uoces inuenimus, quas ratas eſſe debere concedentes, obſiſtimus ſolis iſtis, qui recta Eccleſiæ dogmata ſubuertunt. Quod autẽ & pater ex mortuis reſuſcitare Dominum noſtrum IESVM CHRISTVM dicitur, quaſi ſcilicet circa carnem eius operandi uis ſuſcipiatur, nullus admiſerit. Ipſe autem, quum ſit uita & uiuificator, et efficax uirtus patris, ſuum uiuificat

Ioan.2 templum, iuxta illud : Soluite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud. Itaque quod uiuificabatur, non erat alienum, neque alicuius ex nobis hominibus ſimilibus, ſed proprium ipſius uerbi corpus.

Cyrilli Anathematiſmus octauus.

SI quis audet dicere, aſſumptũ hominem, coadorandum et conglorificandum & coappellandum cum Deo uerbo, ut alterum cum altero, & non potius una adoratione colit Emmanuelem, & unam illi glorificationem

nem adoptat, ſecundum quod uerbum caro factum eſt, anathema ſit.

Orientalium obiectio.

COadorare, & cōglorificare, quaſi de perſonis, uel ſubſiſtentijs, uel filijs duobus non dicimus, quaſi aliter fiat adoratio Deo uerbo, & aliter carni, ſed unam potius adorationem, & cætera ut in filio offerimus. Et quòd coadoratur, ſicut & ipſe in primo libro. Nam quamuis ſemper ut uerbum cum patre ſuo conſidet, & ex ipſo, & in ipſo ſecundum naturam exiſtat, iterum audit dicentem, & cum carne. Sede à dextris meis, do Pſal. 110 nec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum. Ita & adorari dicimus, ipſum, & à nobis ipſis, & à ſanctis angelis. Proinde ad hęc dicimus, quod ualdè eruditè prouidit his qui cum carne unum & eundem filium adorare uolunt, eo quod aliud quiddam ſit, σὺν & μετὰ cum, id quod &

ipſe poſuit, ſicut prædictum eſt, dicens ipſum cum carne adorandum, negans autem coadorandam cum diuinitate carnem.

Cyrilli defenſio.

MEntis eſſe nos dominos, diuinus Paulus oſtendit, dicens: Probate uoſipſos, num ſitis in fide, nam mens humana, licet nonnunquam propter amorem ſui, ſi à recta uia egrediatur, et à ueris dogmatibus abducentem habeat motionem, fermè ſemper grauatur, & formidat ſuarum cogitationum abſurditatem definire, quum ſe correxerit, & obiter labores ſcrutata fuerit ſanctorum patrum, qui præ omnibus in rectitudine & certitudine dogmatũ celebrantur, ſuam rectè fidem explorabit. Omnes enim quibus integrum cor eſt, illorũ ſententias ſequi non detractant. Quia & ipſi Apoſtolica & Euangelica traditione ſuam mentem quum impleue-

impleuerint, et ex ſacris ſcripturis ſermonem in fide rectũ ac inculpatum prænunciarint, mundi fuere luminaria, ſermonem uitæ continentia. Itaque ſcribit reuerendæ memoriæ pater noſter & Epiſcopus Athanaſius de noſtri omnium ſaluatore CHRISTO in libris De incarnatione.

Confitemur etiam eſſe illum filium Dei, & Deum ſecundum ſpiritum filium hominis ſecũdum carnem, non duas naturas, unum filium, unam quæ adoretur, & alteram quæ non adoretur, ſed unam naturam Dei uerbi incarnatam & adorandam cum carne ſua una adoratione, non autem duos filios, alium quidem filium Dei uerum, & adorandum, alium uerò ex Maria hominem non adorandum, ſcilicet ſecundum gratiam filium Dei factum, ſicut & homines, & poſt alia iterum. Igitur qui natus ex uirgine Maria, filius Dei natura, & Deus uerus, & non gratia ac par-

ticipatione. Secundum carnem ſolam, ex Maria homo: ſecundum ſpiritum autem, ipſe filius Dei, & Deus. Et iterum. Si autem quis præter hæc ex diuinis ſcripturis docet, alium docens filium Dei, & alium ex Maria ſecundum gratiam filium factum ſicut nos, ita ut ſint duo filij, unus ſecundum naturam filius Dei, qui ex Deo, & unus ſecundum gratiam homo ex Maria: uel ſi quis Domini noſtri carnem ſuperne eſſe dicit, & non ex uirgine Maria, uel conuerſam diuinitatem in carnem, uel confuſam, uel immutatam, uel paſſibilem Domini deitatem, uel non adorandam Domini noſtri carnem ut hominis, & non adorandam ut Domini & Dei carnem: hunc anathematizat ſancta & Catholica Eccleſia, diuino Apoſtolo obtemperans, qui di-
Gal.2 cit: Si quis uobis euãgelizauerit, præter id quod accepiſtis, anathema ſit.

Hæc

Hæc quum ſenſerit & ſcripſerit nobis uir ille, nunc uerò Neſtorius gloriam CHRISTI oppugnare uolens, & impudentem linguam taxans iterũ dicit. Confiteor quidem in homine Deum, colo autem eum diuina connexione Deo Verbo coadorandum hominem. Non'ne hic manifeſtè hominem Deiferum nominat CHRISTVM, & connexionem ſimpliciter dicit hominis factam eſſe cum Deo, ſecundum illud fortaſſis quod à Paulo dictum. Qui adhæret Domino unus ſpiritus eſt. Quamuis quomodo non eſt uerum, quod ipſe fuerit potius Deus ſimul & homo & nõ homò quidam qui ſeorſim ac propriè intelligatur, connexionem cum Deo ſecũdum habitudinem habens. Etenim poſt ineffabilem unitionem etiam ſi quis dicat Deum Emmanuelem, hominem factum et incarnatũ Dei Verbum intelligi conuenit. Quamuis hominem nomines, ſcimus tamen cum

hoc & ipſum eſſe Dei Patris Verbũ. Eſt igitur aliud, unum dicere filium, cum unita ſibi carne, Dei Patris Verbum & ſimiliter aliud. In homine dicere eſſe Deum, quemadmodum uidelicet in Prophetis erat, uel ſaltem etiam in nobis ipſis propter ſpiritumſanctum. Itaq; ut mihi uidetur citra periculũ & culpam dixerit quis, ꝙ incarnatũ Dei Verbũ, utpote unus exiſtens filius non abſque ſua carne, ſed cum illa potius adorandum ſit, quemadmodum ſcilicet etiam hominis anima cum ſuo corpore honoratur una autem appellatione, quod ex utriſq; conſtat, ſignificatur animal. Igitur quando de omnium ſaluatore CHRISTO, ſermones facere paratus diuiſeris in duo unum, & hominem propriè ac ſeorſim intelligendum declaraueris deniq; ilum coadorandum et coappellandum Deum, quaſi ille alius ſit à CHRISTO ex Deo ſecundũ naturam genito dicere fueris auſus,

quis

quis ferre poterit tam perſpicuam cõ tra illum criminationem ſilentio præ terire? Potius enim dicendum erat, cõ lo quidem Verbum Dei factum hominem, quod appellatur Deus, & in humanitate adoratur, quia natura Deus eſt, & ex Deo patre apparuit. Eia dicunt aduerſarij, captus es & in Epiſtola ſcribens, quod ſedeat filius cum patre cum propria carne, deinde quomodo intelligis dicẽtem quod cum Deo Verbo hominem coadorare, & coappellare oporteat Idẽ enim dicere & σὺν cum, & μετὰ cum. Proinde redarguamus ignorantes dictorum uirtutem, & rerum naturam nõ inſpicientes. Etenim quando ab una perſona & natura hoc eſt ſubſiſtentia una exanimat ſermo, ea ex quibus eſt, hoc eſt, conſtat naturaliter, affert σὺν cum, hoc eſt μετὰ cum, ſeruauit etiam ſic per ſignificatum quod unũ ſint ſecundum compoſitionem, & non inter duo diſtinctè diſcernit, quã do au-

do autem ante diſtinctis ſubſiſtentijs in duo, & ad hoc quod oporteat ſeorſim alteram intelligi et propriè, ſi σὺν cum, uel μετὰ cum tunc eorum uel etiam plurium, & non unius ſecundũ compoſitionem factam manifeſtatio nem dicimus ut exempli gratia, ſi dicerem fortè cohonorari animam hominis cũ ſuo corpore, qui honor certè fieret, à quopiam erga unum homi nem, qui eſt ex utriſq; uel ſi quis dice ret animam cum ſuo corpore eſſe unum animal, non propterea in duos homines, unum diuidit. Videtur autem potius non ignorari ea ex quibus ſit, hoc eſt, compoſitum ſit naturaliter. Quando uerò dico Petrus & Ioannes coappellantur homines, uel etiam σὺν cum Petro & Ioanne aſcẽdit in templum nõ iam σὺν uel μετὰ. id eſt, Cum, unius cuiuſdam manifeſtationem facit. Non enim Ioannes compoſitus eſt cum Petro, ſed neque ad unius hominis conſtitutionem u-

terq;

terq; aliquid faciunt. Vnde ueritati illudunt, diuidentes imperiti in duos CHRISTOS unum. Si autem putãt quod dicendo, filium cum proprio corpore conſidere patri duos intelligendos filios conceſſerimus, inquirant an non dicamus, unum filium unica confidentia honoratum eſſe, et non duabus, ita ut una & propria tributa ſit corpori, alia uerò iterũ & propria uerbo. Verum hoc nõ poterint oſtendere. Quomodo enim uel unde? Nam unum & eundem filium unum propria carne eſſe Deum ſimul & hominum una conſidentia apud Patrem honeſtare affirmamus. Cæterum dicere hominem adorari cum Deo, & coappellari Deum, omninò eſt confiteri duos adorandos, uel etiam inter ſe appellandos. Atqui ualde fatuus & alienus à rectis & ueris cogitationibus omnino eſt ſermo ille, igitur factus eſt Anathematiſmus contra eos qui modis omnibus diuidunt.

dunt. Emmanuelem in hominē propriè & Deum Verbum propriè. Nobis enim unum & eundem Theologorum ſermo prædicauit, ſacrarūq; ſcripturarum in adulterata cognitio.

Cyrilli Anathematiſmus nouus.

SI quis dicit unum Dominum IESVM CHRISTVM glorificari à ſpiritu, tanquam aliena per illum uirtute uti, & accepiſſe ab ipſa facultatem, ut operari poſſit contra inmundos ſpiritus, & ad implere in hominibus diuina ſigna, & non magis proprium eius ſpiritum dicit, per quem & diuina ſigna efficaciter operatus eſt, Anathema ſit.

Orientalium oppoſitio.

ITerum bonum fuerit, ea quæ ab illo dicta ſunt & quorum ille fortaſſis oblitus fuit, in medium adducere, & ita commonefacere eum. Non enim ſolum Dominum ſigna in ſpiritu feciſſe demonſtrauit ſed etiam ipſum

ſum mortuum uiuificatum eſſe ſpiri-
tu dixit in primo tomo, his uerbis: I-
gitur ſi non paſſus moriendo carnali
ter ſecundum ſcripturas non uiuifica
tus eſſet ſpiritu. Hic uidere licet, quã-
tum ſecum ipſe pugnet, quum in A-
nathematiſmus ſuis negarit Domi-
num in ſpiritu dæmones eijcere, et a-
lia ſigna facere, & ſcriptam in Euan-
gelijs uocem, Domini exprobarit di
centis. Si autem in ſpiritu Dei ego e- Math. 12
ijcio dæmonia. At nos Dominũ no-
ſtrum IESVM CHRISTVM etiam
ſua uirtute & ſpiritus operatione ab-
ſoluiſſe ſigna confitemur, non enim
quaſi careat propria uirtute uti dici-
mus uirtute ſpiritusſancti non autem
ſpiritumſanctum ſimul eſſe dicere, eſ
ſet eorum qui ſcripturas ſanctas ne-
gant, Nam quamuis alicubi ſcriptu-
ra dicat patrem perficere opera mira
culorum, dum dicit. Pater qui manet
in me, ipſe facit opera quę ego facio,
Filius eſt qui facit omnia opera patris
licet

dunt. Emmanuelem in hominē propriè & Deum Verbum propriè. Nobis enim unum & eundem Theologorum ſermo prædicauit, ſacrarūq; ſcripturarum in adulterata cognitio.

Cyrilli Anathematiſmus nouus.

SI quis dicit unum Dominum IESVM CHRISTVM glorificari à ſpiritu, tanquam aliena per illum uirtute uti, & accepiſſe ab ipſa facultatem, ut operari poſſit contra inmundos ſpiritus, & ad implere in hominibus diuina ſigna, & non magis proprium eius ſpiritum dicit, per quem & diuina ſigna efficaciter operatus eſt, Anathema ſit.

Orientalium oppoſitio.

ITerum bonum fuerit, ea quæ ab illo dicta ſunt & quorum ille fortaſſis oblitus fuit, in medium adducere, & ita commonefacere eum. Non enim ſolum Dominum ſigna in ſpiritu feciſſe demonſtrauit ſed etiam ipſum

ſum mortuum uiuificatum eſſe ſpiritu dixit in primo tomo, his uerbis: Legitur ſi non paſſus moriendo carnaliter ſecundum ſcripturas non uiuificatus eſſet ſpiritu. Hic uidere licet, quãtum ſecum ipſe pugnet, quum in Anathematiſmus ſuis negarit Dominum in ſpiritu dæmones eijcere, et alia ſigna facere, & ſcriptam in Euangelijs uocem, Domini exprobarit dicentis. Si autem in ſpiritu Dei ego eijcio dæmonia. At nos Dominũ noſtrum IESVM CHRISTVM etiam ſua uirtute & ſpiritus operatione abſoluiſſe ſigna confitemur, non enim quaſi careat propria uirtute uti dicimus uirtute ſpiritusſancti non autem ſpiritumſanctum ſimul eſſe dicere, eſſet eorum qui ſcripturas ſanctas negant, Nam quamuis alicubi ſcriptura dicat patrem perficere opera miraculorum, dum dicit. Pater qui manet in me, ipſe facit opera quę ego facio, Filius eſt qui facit omnia opera patris Math. 12

licet

licet ea filij ſpiritus dicatur facere, dũ dicit: Si autẽ ego in ſpiritu Dei eijcio dæmonia, Dominus eſt qui facit in ſpiritu, non enim alienus, & filius à patre uel ſpiritu. Neque ſeparatæ & ꝓpriæ facta ſunt trinitatis efficaciæ, ſed propriè eſt trinitatis uniuſcuiusque ſubſiſtentiæ quæ in ſcriptura dicitur efficacia. Quia ſcriptura dicit aliquando omnem creaturam filij opus, dicens. Verbo Domini cœli firmati ſunt aliquando autem ſpiritus, dum dicit, Et ſpiritu oris eius omnis uirtus eorum: ſed non quaſi Pater nõ poſſit omnia facere, conditor eſt & filius, & ſpiritus quoque aſſumitur ad creandum, non quod ita infirmus ſit filius. Verè enim dictum eſt, quod per ipſum facta ſunt omnia, ut Trinitatis nobis eadem ſubſtantia, idem honor, & eadem uirtus commendetur. Dicit hæc interdum à patre, interdum à filio, interdum à ſpiritu ſancto eſſe facta. Sic enim & ab una ſubſtan

tia

tia diuina perfecta eſſe omnia intelligimus. Non ut Verbum eſt in ſubſtantia & in ſubſiſtentia unigenitus, abſq; paſſione natus. Ita & ſpiritus ſanctus ex ipſa procedẽs, in propria ſubſiſtentia exiſtit, ita ut in tribus ſub ſiſtentijs, una ſubſtantia effigietur & multa ipſorum in ſubſtantiæ ratione aliena ſpectetur, ſolis autẽ proprietatibus, characterem referẽtibus ſiue diſtinguentibus inter ipſas intelligantur. Quomodo igitur efficacia eſt alicui propriè cedens. Nam hæc omnia cõmunia una penitus efficatia.

Cyrilli defenſio.

NVnquid mihi teſtium uoce opus erit ad commonſtrandum aduerſarios uana loqui uoluiſſe et ad uerſum nos in circumſpectè blaſphemijs uſos eſſe? Verum hoc ſolus illorum ſermo ut opinor iudicabit. Nã in propoſito Anathematiſmo affirmamus manifeſtà, proprium eſſe filij ſpiritumſanctum, & quod per ipſum

P perfece-

perfecerit diuina ſigna. At illi quamuis ſæpe dicunt me oblitum eſſe meorum ſermonum, in eã perueniunt dementiam, ut putent me dicere, quod IESVS dæmonia non eiecerit per ſpiritum. An non eſt manifeſta calumnia hæc? Nam ſi non dignantur confiteri diuina ſigna eſſe, modum eijciendi dæmonia, dum dicunt, quæ uolunt. Afferant cõtra me ſcripturam, accuſent, quod non hoc dixi manifeſtè ſilentio præteritis diuinis ſignis. Si autem cum alijs diuinis ſignis, nõ caret miraculo, dæmonia eijcere, cur quum didicerint quàm inutile ſit, eligere ſonoram pronunciationem & uitare tanquam rem inutilem, ueritatis ſermonẽ, ſuam contra impudentiam honorarunt, neque paucis dixerunt, quod apud Deum & homines uituperatum eſt. Videntur mihi eſſe obliti CHRISTI dicentis. Quomodo dices fratri tuo, Frater ſine, eijciam feſtucam de oculo tuo, & ecce tra

bes

bes in tuo oculo, Hypocrita, eijce pri
mum trabem de oculo tuo, et tunc ui
debis, ut eijcias feſtucam de oculo fra
tris tui. Itaque quod ſancta Trinitas
eiuſdem ſit ſubſtantiæ, eiuſdem robo
ris & operationis, nõ per ueſtrum di-
dicimus ſermonem, ſed ſumus edocti
potius ex ſacris ſcripturis. Iam quod
propoſitus Anathematiſmus nullo,
modo rectè fidei contrarius ſit, & in
ſermonibus iſtis ne offẽdas, ſed quod
proſit potius, ſine labore uidere licet,
Nam eos qui diuidunt unum Domi
num IESVM CHRISTVM, & diui
dũt ipſum ut iam ſæpiſſimè diximus,
in hominem propriè, & in Deũ Ver-
bum propriè, ita ut duæ intelligan-
tur perſonæ & ſubſiſtentiæ, inter ſe
diſiunctæ, hoc facere non ſinit neq;
permittit dicere, quod unus cõmunis
homo IESVS operandi facultatẽ ac-
ceperit à ſpirituſancto, ut poſſit ſcili-
cet diuina ſigna perficere, quia nul-
lo modo differet à ſanctis Apoſto-

 lis

lís uel Prophetis, qui per diuinam be nignitatem diuinis impleti donis dixerint merito. Gratia Dei ſumus quod ſumus. Hæc uox ſanctis quidem uiris, ſancti ſpiritus gratia diſtributa honeſtatis bene congruit, CHRISTO autem non item, proprius enim eſt eius ſpiritusſanctus, quemadmodum ſcilicet eſt Dei Patris. Operatur autem efficaciter ſicut Pater per Spiritũ ita & ipſe. Cæterum quamuis dicens Iudæis. Multa bona opera oſtẽdi uobis à patre meo, & à me ipſo non loquor Pater autem in me manens, facit opera. Ipſe dicebat iterum. Si autem ego eijcio dæmonia, operationẽ per ſpiritum referens in ſe & Patrem propter identitatem ſubſtantiæ. Et plurimus quidẽ ac prolixus eſſet de illis ſermo, qui tempore congruo his qui uoluerint examinandus erit. Itaque non quaſi aliena uirtute, per ſpiritum operandi facultatem accepiſſe dicimus Emmanuelem, ſed propriã

habuit

habuit conſubſtantialis ſpiritus uirtutem, quam ut Deus habuit. Nam beati quidem Diſcipuli ſigna facientes dicebant: Viri quid nobis attendi tis, quaſi propria uirtute uel pietate feciſſent ambulare portę ſpecioſę aſſi dentem claudum. Proprius autem CHRISTI eſt ſpiritus eius. Illis autem qui noſtra cauillantur hoc dicimus. Quippè ſi quidem conſonat cum illorum mentibus diuidendum indiuiſibilem & ſicut communem hominem operandi facultatem accepiſſe, per ſpiritum IESVM, haud magna ratio eſt eorũ qui ſic affecti ſunt. Sin CHRISTVM unum & Filiũ & Dominum eſſe confitentur, eundemq́ eſſe ſimul Deum ac hominem credãt nobiſcum, quod non operandi facultatem accipit, quaſi meliore quadam & aliena ab illo uirtute, ipſe autẽ potius efficaciter diuiua ſigna quaſi per proprium ſpiritum, in quo & omnis genitorum uirtus, nam ſic ceſſabunt

fruſtra nos irridere & inuidiæ dentes in nobis confringere.

Cyrilli Anathematiſmus decimus.

Pontificem et Apoſtolum confeſſionis noſtræ factum eſſe CHRISTVM diuina dicit ſcriptura, obtuliſſeq́ ſe pro nobis in odorem ſuauitatis, Deo & Patri. Si quis igitur Pontificem et Apoſtolum noſtrum factũ fuiſſe dicit, non ipſum ex Deo Patre uerbum quando factum eſt caro, & homo nobis ſimilis, ſed ut alium ab ipſo propriè hominem ex muliere. Vel ſi quis dicit, quod per ſe ipſe obtulerit oblationem & non magis pro ſolis nobis. Qui enim peccatum neſciuit, oblatione opus non habuit, Anathema ſit.

Orientalium obiectio.

Heb. 5. SI Deus Verbum eſt ſacerdos, cui uel quali Deo ſuo miniſteriũ ſuum offert? Sed adducitur beatus Paulus

lus dicens. Non enim habemus Pon
tificem, qui non poteſt compati infir
mitatibus noſtris, ſed tentatum per
omnia ſecundum ſimilitudinem abſ
que peccato. Quis igitur eſt tentatus
ille? num Deus Verbum, uel huma- Heb. 4.
na natura ſemen Dauidis? Et iterum.
Nemo ſibi aſſumit honorem, ſed uo
catus à Deo, ſicut & Aaron, ita &
CHRISTVS non ſeipſum glorificauit
ut fieret Pontifex. Quis igit̃ ille qui
comparatur ſecundum ſacerdotij di-
gnitatem Aaroni & ei qui non à ſeip
ſo honorem aſſumit, ſed uocatur à
Deo in diuina natura, quę Patri coę-
terna? cui omnia Patris ſunt propria?
& in quam dignitatem, ſe maiorem
aſcendit? Dicemus ſacerdotium diui
na natura dignius? ad quod non à
ſeipſo, ſed à Deo uocatur, perq; il-
lum aſcendit, & per iſtud glorifica-
tur? uel natura ex ſemine Dauid fa-
cta & præfinita. Cui etiam iurauit
Deus, ſecundum Pſaltem daturum

ſe ſacerdotium in æternum. Iurauit enim, inquit, dominus, & non pœnitebit eum. Tu es ſacerdos in æternum ſecundum ordinem, Melchizedeck. Num deitas unigeniti promiſſiones cum iuramento accepit ſuſcepturam ſe ſacerdotium inęternum à Deo per quod ſit glorificanda? & quis nos feret talia dicentes uel cogitantes, quis non contemnet nos Deum introducentes qui Pontifex ordinetur, & pacta cum iuramento recipiat, uocetur que ad ſacerdotium, & non ſibi ipſi accipit honorem, ſed ad illum uocatur & comparatur primo qui ſacerdotium accepit. Et iterum dicit. Tu es ſacerdos in æternum ſecundum ordinem Melchizedeck. Quis igitur qui comparatus eſt Melchizedeck ſecundum ſacerdotium ut illud ſuſcipi et ſanctus Deus Verbum uel caro ex nobis ſuſceptus, ſecundum carnem, ſibi inſeparabiliter & inconfuſè unita? Et iterum dicit. Qui in diebus car-
Heb. 5

nis

niſ ſuæ, preces & ſupplicationes ad eum qui poteſt ipſum ſaluare de morte cum clamore ualido & lachrymis. Nunquid Deus Verbum ſupplicationes & preces, & cum clamore ualido ad aliquem qui poteſt ſaluare ſeipſum offerens exauditum eſt præ reuerentia, & didicit ex his quæ paſſus eſt obedientiam. Si igitur Deus uerbum Pontifex, & didicit ex his quæ paſſus eſt ipſe & conſummatus eſt. Verum ne turbetur noſtra mens, audiens de eo qui paſſus eſt, quamuis exiſtat filius, non enim duos filios ponimus, eum qui paſſus eſt, & qui mãſit impaſſibilis. Neq; enim deitas ſeorſim ſequeſtrata, ab eo qui ex ſemine Dauid filius nominata eſt, ita ut neq; deitas poſt unitionem ſine carne uiſibile filius appellatus ſit. Nam filiatio poſt unitionem utriſq; naturis una eſt, inter ſe non ſeparatis. Non enim poſt hanc unitionem ſeparatio facta eſt. Manet enim perpetuo unitio.

Quin & in paſſionibus carnis deitas inſeparabilis, manet impaſſibilis, & quæ Deum addecet per carnem perficiuntur, unde unum & eundem filium confitemur, naturis in confuſis manentibus, non alium & alium dicentes, abſit, ſed unum & eundem. Itaque Pontificem & Apoſtolum confeſſionis noſtræ IESVM CHRISTVM, ſecundum diuinas ſcripturas factum eſſe, nullus non confitebitur. Itaque non dicimus ſeparatum propriè hominem ex muliere à Dei Patris Verbo, ita ut quod ex ſemine Dauid unitum, ſit inconfuſè, ineffabiliter & inſeparabiliter Verbo quod ex Deo ſacerdotem tentatum per omnia abſque pec cato, & edoctum ex his quæ paſſus eſt, obœdientiam obtulerit Deo & Patri, non pro ſeipſo ſed pro ſolis no bis ſuam carnem. Non enim imperitè dicimus Deum Verbum Pontificem & obtuliſſe ſeipſum Deo & Patri,

tri,

tri, non enim unigeniti deitatis Deus.
Pater, ſed Pater.

Cyrilli defenſio.

ITerum aduerſarijs tempeſtiuè dicemus. Vſq; quo claudicatis ambobus poplitibus ueſtris? Oportebat enim uos habere ſanam & ualidam ad agnoſcendam rectæ fidei dogmata mentem, non duplicitate animę claudicantem, ualdè imbecillè & rectè incedere non ualentem. Inconſtans enim eſt duplex anima, in omnibus uijs ſuis, & non adiuuatur à Domino quod dico ualdè admirans aduerſarios tam effuſè ac temerè propoſitum, etiamnum Anathematiſmum perſtringere uelle, nec abſurdum quod uolunt Dei Patris Verbũ à nobis nominari. Apoſtolum & Põtificem confeſſionis noſtrę quãdo factus eſt homo, nam qui prorſus attentant natiuitatem eius ſecundũ carnem calumniari, et reiectiuã quaſi nõ ueram

ἀνίδλως
προαδλως

ueram facere audent, non ferentes di ci ſanctam uirginem, Dei genitricē, quomodo non & diſpenſationis mo dos uitarentur. Audiant igitur hoc
Eſi.7 ꝙ Eſaias dixit, Niſi credideritis non intelligitis, Etenim diuinus Euangeli ſta Ioannes magnum & præcipuum quiddam hominibus detonuit dicēs,
Ioan.1. Verbum carnem eſſe factū. Qui autem uirtutem ueritatis ſuffurantur, ita carnem ipſum factum eſſe dicunt, ſicut & maledictum & peccatum eſſe fatentur, & de illis iampridem diximus, quę ꝓbabilia erant ut ut poſſint ſermones illorum falſi comprobari. At illis obiurgatoribus nunc illud dicimus. Diſcite audire anguſtiati, ſuſcipite fundamentum ſacramenti ſecundum CHRISTVM prima diſpenſationis exordia, & ipſum ut ita dicam ingreſſum. Credite nobiſcum, imò ſacris ſcripturis. Date date ueritatis calculum confitentes, quod ipſe unigenitus Dei uerbum, qui eſt in ſinu Patris,

tris, per quem omnia, & in quo omnia factus ſit caro, non ferendo conuerſionem, uel contemperationem, ſed exiſtens hoc ſecundum naturam id quod erat, & eſt, & erit, factus autem eſt caro natiuitatē ferens: ex ſancta uirgine, ſecundum carnem inquam, & appellatus eſt filius hominis, & ſimiliter ut nos particeps fuit, ſanguinis & carnis. Hæc cognoſcentibus & tam uenerandam ueramq́ fidem amplexātibus, omnia deinceps apparebunt acceſſa & peruia, & planè nihil aſperum uel obluctans, ſcriptum eſt enim quod perſpicua ſunt intelligentibus & recta inuenientibus ſcientiam. Opinor autem operepretium, ut & nos cauſſam noſtram dicamus, propter quam factus eſt Anathematiſmus. Neſtorius enim qui omnia perturbat, & omnia ſusq́ deque confundit, tale quiddam de ſaluatore noſtro CHRISTO dicebat Miſſus eſt ad prædicandum captiuis

remiſſio-

remiſſionem, hic fidelis Deo factus Pontifex, factus eſt enim hic, nõ perpetuo erat, hic paulatim ad pontificis dignitatem peruenit hæretice: aliaq; his conſimilem parientia impietatem adducit multa. Quis igitur auditis tam fœdis ſermonibus non mallet omnia pati, quam ſilentium Deo exoſum diligere. Mortuus eſt pro nobis CHRISTVS, confuſionem contempſit, crucem & mortem tulit ſecũdum carnem, & nos benefactori neque beneuolum ſermonem rependemus: ſed quieti ſedebimus iam abſurdas audientes blaſphemias, uel fortaſſis etiam inter nos diuidentes crimina: Heus quid dicis: Profecit in ſacerdotem paulatim? Verbum quamuis eſſet Deus, exinaniuit ſeipſum, liber ſecundum naturam accepit ſerui formam, & qui ultra omnem creaturam eſt, et diuinitatis eminet gloria, humiliauit ſeipſum. Si autem profecit, quodammodo exinanitus eſt, uel

quo

quo pacto ſe demiſit ad humiliationem? Vtiq; ante præceſſerunt honor & gloria, dixerit quis, hi exinanitionem. Deinde quomodo ante rem eſt exinanitio. Eia, inquit, Si ipſum Dei Patris Verbum factus eſt Pontifex, quis oro maior eſt ille eius cui ſacerdotali miniſterio ſeruit? Igitur dicam iterum. Crede quod quamuis Deus ſecundum naturam eſſet, in forma Patris filius, non rapinam arbitratus eſt ſe eſſe Deo æqualem ſed ſeipſum exinaniuit formam ſerui aſſumens. Si autem factus eſt homo, aſſumpſit autem ſerui formam quomodo cenſebitur parum & diſpenſationis ſermonibus incongruũ appellari & Apoſtolus & Pontifex? & qui menſurã humanitatis noſtræ non dedignatus quomodo repudianda faceret humana? Forſitan haud difficile foret, id multis tractare ſermonibus, & prolixiorem enarrationẽ protrahere: alterum illis tunc tranſitis ipſorũ

afferam

afferam ſermones? ſcripſerunt enim ſic. Verum ne turbetur ueſtra mens, audiens de eo qui paſſus eſt, quamuis ſit filius. Non enim duos filios dicimus, eum qui paſſus eſt, & eũ qui manſit impaſſibilis. Neque enim deitas ſeorſim ſequæſtrata ab eo qui ex ſemine Dauid filius nominata eſt, ita ut neq; deitas poſt unitionẽ ſine uiſibili carne filius appellatus eſt. Et iterum. Vnde unum & eundem filium confitemur inconfuſis naturis manentibus, non alium & alium dicentes, abſit, ſed unum & eundem Pontificem, & Apoſtolum noſtrum factũ eſſe, Dominum noſtrum IESVM CHRISTVM ſecundum diuinas ſcripturas nullus non confitebitur, nec ſeparatum proprie hominem ex muliere à Dei Patris Verbo. Itaq; ſi unum dicunt filium, nullo modo partientes in duos unum ex ſemine Dauid, & alium ex Deo Patre Verbum, quomodo non lædunt ſacramẽtum,

parti-

parientes diſpenſationem Deo et homini, & non potius unum & eundem Deum et hominem eſſe dicunt, ut ſunt omnia eus quæ diuinè, uel humanè dicta. Nam quando aliquid quod decentiſſimè de ipſo dicit, hoc certè omnimodo & uerum eſſe dicimus. Deum enim ipſum eſſe ſcimus. Etſi humani quidpiam dictum fuerit, etiam hoc admittemus. Confitemur enim, quod Deus eſt in carne & ſanguine, & humanitatis menſuram per humana agnouimus. Mille enim millia ſanctorum Angelorum miniſtrant ei, & diuinum eius Chorum circunſtant Seraphim. Quando autem factus eſt homo, uocatus eſt & Pontifex, non quod maiori Deo offerret ſacrificium, ſed ſibi ipſi et Patri fidei noſtræ confeſſionem procuraret. Audiens quod dictus eſt ſacerdos, propter humanitatem, erubeſcis'ne. Deinde quomodo non admiratus es, quod non ſecundum ſacer-

dotum morem alteri fecerit ſacrificij modum, ſed ſibi ipſi, potius & Patri ut dixi. Quando dicis indignum eſſe Deo ut ſacrificet, aſtipulor & ego ſcilicet ſi ſolum ſit et abſq; carne uerbũ, dixeris rectè: quia autem ſactum eſt caro, inde & ſacrificantē propter humanitatem & in dignitatibus ultra creaturam ſicut Deum. Conſidet enim cum Deo & Patre. Itaq; inde ipſum ſacrificantem ſecundum humanitatem, conſidentem autem, ut Deum. Quid enim dicit beatus Paulus. Talem habemus Pontificem, qui cõſedit in dextra Throni magnitudinis in excelſis. Igit̃ uidentes quod factus eſt homo qui Deus ſit. Eſt autem unus & idē Filius illi omnia attribuimus ut uni, & diſpenſationis ſermones non ignorabimus. Cogitationis uim ſemper proinde & ſapienter ad obedientiam eius accommodantes.

VNDE-

VNDECIMO ET DVODECImo Anathematiſmo eadem obiecta, & reſponſa ſunt, cum his quæ à Theodorito repræhenſionibus habes.

Poſt duodecimam reſponſionem adduntur ſententiæ primæ.

GRegorij beati Epiſcopi Nyſſę) Hoc ſentire, inquit, in nobis, quod & in CHRISTO IESV, qui quum eſſet in forma ſerui non eſt rapinam arbitratus, ęqualē ſe eſſe Deo, ſed ſeipſum exinaniuit, formam ſerui accipiens. Quid pauperius ſub Deo, figura ſerui. Quid humilius ſub rege omnium, quam uenire in communionem pauperis noſtræ naturæ? Qui rex regnantium & Dominus dominantium ſerui forma induitur, ſubditus fit poteſtatem gerentibus. Dominus creaturæ in ſpeluncam diuertit. Qui uniuerſum palmo concludit, non inuenit locum in diuerſorio, ſed in præſepio brutorum reclinatur Phil. 2.

Mundus & immaculatus humanæ naturæ ſuſcipit ſordes, & omni paupertate noſtra perfunctus, uſque ad mortis finem peruenit. Videtis uoluntariæ paupertatis menſuram? uita mortem guſtat, Iudex in iuditium trahitur. Dominus uitæ omnium quæ ſunt ſententiam tolerat iudicis, Rex omnis ultramundanæ uirtutis, lictorum manus non repellit.

Baſilij Epiſcopi Cæſariæ. Non enim tantum, & cœlũ, ac terra, & marium magnitudines, & quæ in aquis uerſantur, & terrena animantia, & plantę, & ſtelle & aër, & hora, & uarius mundi ornatus roboris eminentiam cõmendant, quantũ poſſe Deum non capacem impaſſibiliter per carnem cum morte confligere, ut nó bis ſua paſſione impaſſibilitatem largiatur.

Athanaſij Epiſcopi Alexandrini. Et oſtẽdit quod non apparenter, ſed uerè habuerit corpus, Decebat enim

Dominum

Dominum humanam hanc carnem indutum, cũ ſuis paſſionibus ipſam totam induere, ut ſicut proprium ipſius eſſe dicimus corpus, ita & corporis paſſiones, propriæ tantum eius dicantur, etiamſi non contingant, ſecũdum diuinitatem eius, ſiquidem alterius eſſet corpus, alterius uerò dicerẽtur paſſiones. Si autẽ uerbi caro, uerbum enim caro factum eſt, neceſſarium & carnis dici paſſiones eius, cuius, & caro eſt. Cuius enim dicuntur eſſe paſſiones quales ſunt, maximè condemnari, flagellari, ſitire, & crux & mors, & aliæ corporis infirmitates eius & opera bona ac gratia ſunt. Idcirco rectè non alterius, quam Domini dicuntur, eſſe tales paſſiones ut & gratia ab ipſo ſit: et non fiamus idololatræ, ſed uerè pij. Quia nullam creaturam, nullum communem hominẽ ſed ex natura Dei & uerum filium, hunc & factum hominem, & nihilominus Dominum ipſum ac Deum

& ſaluatorem inuocamus. Sufficiēt igitur ad probationem, uel mediocri ter doctis ſententiæ propoſitæ. Diuina lege manifeſtę dicente. In ore duum uel trium teſtium, ſtabit omne Verbum. Quod ſi quis uoluerit etiam poſthac contendere, au-
ἴθι τλῆθι κα diat ipſe à uobis. Eas hanc contra
τὰ σαυτοῦ teipſum nos uerò rectas ſcripturas & ſanctorum patrum ſequemur ueſtigia. Sic enim lucrabimur ſupernę uocationis premiū in CHRISTO, per quem & cum quo Deo & Patri gloria cum ſancto ſpiritu in ſempiterna ſecula. Amen.

QVAE AB ORIENTALIBVS Epiſcopis & Ioanne Antiocheno hinc inde ſcripta ſunt.

Io annis Comitis ad Imperatorem

Orientales ad Imperatores de his quæ Ioannes Comes egerat.

Manda

Mandatum ſynodi occidentalium ꝙ dedit Legatis euntibus Conſtantinopolim

Synodus occidentalium ad Reges

Mãdatum Synodi Orientaliũ quod dedit ſuis Legatis.

Expoſito fidei ab Orientalibus

Petitio primo Orientalium legatorũ à Regibus

Petitio ſecunda eorũdem à Regibus.

Petitio tertia eorundem à Regibus

Epiſtola legatorum Orientalium ad ſuos in Epheſo

Epiſtola alia eorundem

Epiſtola Orientalium in Epheſo ad Legatos

Epiſtola Orientalium in Epheſo ad Reges

Epiſtola Theodoriti ad Alexandrũ.

Epiſtola legatorum Orientalium ad ſuos in Epheſo

Pars Homiliæ Theodoreti

Homilia Ioannis Antiocheni

EXEMPLAR EPISTOLAE IOannis Comitis Sacrenſis, ſcripta ab Epheſo, ad Reges qua docet, quid egerit, ubi Synodum conuenit.

SCiens conducibile pietati, ſi diuinis ſcripturis commendentur, omnia quæ iuxta puriſſimæ celſitudinis mentem, pro uirili feci, hinc quæ ſint acta diſcetis. Pridie quàm hæ literæ darentur, labore magno, accelerationeq́ mira in Epheſiorum ciuitatē perueni: Aduениſſem autem citius, niſi maximis negotijs impeditus fuiſſē, quæ ueſtræ magnitudine affuturus Deo propitio coram recenſebo. Statim'que ſanctiſſimos Epiſcopos qui hinc & inde conuenerant reuerenter ſalutaui. Propter diſcordiam autem quæ intercedebat inter eos, partes acceſſere conueniebat. Turbatis autem omnibus, Cyrilloq́ & Memnone ſe munientibus, per meipſum ijs qui cō uenerant denuntiaui, & ijs qui aberant

rant manifeſtaui, ut ſequenti die abſque ulla mora omnes in diuerſorio meo confluant. Porrò ne conflictus quidam fieret promiſcuè ipſis conuenientibus (metuendum enim & hoc erat propter ferociam, quæ neſcio unde illis acciderat) ingreſſus, ordinem diſtribui. Præſente autem Neſtorio, ferè cum ipſo aurora & Ioanne pientiſſimo Epiſcopo, aduenit etiam Cyrillus cum omnibus pientiſſimis Epiſcopis, ſolo autem Memnone abſente, magno turbatio tumultusq; exoriri cepit. Dicentibus ijs qui cum Cyrillo uenerant, Neſtorij, qui ab ipſis depoſitus eſſet, ne aſpectum quidem ferendũ eſſe, nihilominus tamen conuenientibus diuinarum ſcripturarũ lectionem fieri, uolebant. Affirmabant autem ij qui Cyrillo fauebant, lectionem diuinarum & terribilium ſcripturarum abſq; Cyrillo non habendam neq; præſente Neſtorio, neque his qui ab Oriente uenerant ſan

ctiſſimis Epiſcopis, & ob hoc magna facta ſeditione imò prelium & pugna. Eadem quoq; & ſanctiſſimi Epiſcopi, qui Ioanni pientiſſimo Epiſcopo aſtabant, contendebant dicentes. Cyrillum non oportere diuinarum literarum lectioni, utpote et illo cũ Mẽnone ab ipſis depoſita. Fiebat igitur ſuper hac re contentio: Iam autẽ maximo diei interuallo exacto, operæpretium exiſtimaui abſq; Cyrillo & Neſtorio, cæteris patefacere regias ſẽtentias, quandoquidem commemoratis illis, neq; ſcriptæ eſſent à mundi Dominis. Verum renuebant & hoc pientiſſimi Epiſcopi, qui cum Cyrillo uenerant, uolebant'que etiam his qui cum Ioanne aduenerant præſentibus aures præbere, eo quod dicebãt eos illegitimè Cyrillum & Memnonem depoſuiſſe: Vix igitur potui perſuaſione & ui (ſiquidem uera dicere oportet) ſequeſtratis Neſtorio & Cyrillo inducere omnem Synodum

ut

ut Regium reſcriptum audiretur. Igiť cõgregatis omnibus Auguſtarũ literarum lectionẽ feci, in qbus depoſiti ſunt Cyrillus, et Neſtorius et Mẽnon Quũ aũt hi, qui cum Ioanne pientiſſimo conuenerant lectionẽ amicè ſuſciperẽt & approbarent, audiuerunt à graui auditorio depoſitionẽ Cyrilli & Ioannis illegittime factam. Cæterũ ne maior fieret ſeditio Neſtorium quidem cuſtodiendũ ſuſcepit Candidianus Comes† conuiuarũ domeſticorũ, qui omnibus cõſilijs & operib. meis interfuit. Cyrillũ autẽ & ipſum cuſtodiendũ tradidi Iacobo circumſpecto Comiti & præpoſito quartæ ſcholæ. Memnõ uero ut prædixi aberat. Vnde miſſis diſpenſatore et lictore ac Protodiacono ſãctiſſimæ Epheſiorũ eccleſię, ei manifeſtaui quod depoſitus eſſet. At memoratus Mẽnon cũ prædictis, fidẽ dedit eis, ſe ſuo periculo cũ omni ſecuritate Eccleſiaſticis pecunias ſeruare. His in hũc modũ actis.

† uel nobilium

actis, quoniam oportebat me & præcibus uocare, deſcendi in ſanctiſſimã Eccleſiam, cognoſcens autem Memnonem agere in Epiſcopio, mitto ex miniſtris meis Primicerium nobiliũ Palatinorum ad ipſum, ut ad me ueniret ut diſcerem num omninò me accedere renueret. Verum ipſe, abſq; mora aduenit, & repræhenſus à me, quare mane nõ ueniſſet. Dixit, ægritudine ſe depræhenſum eſſe, & propterea non affuiſſe. Ne ferret autem alias meas admonitiones uel cõſilia, præuenit ſermones meos, & in meã irrupit domum, traditus igitur et ipſe Iacobo circumſpecto Comiti, cuſtodiendus & à Scutarijs nobilibus, & reuerendiſſimus Palatinis. Hæc primo die à me facta ſunt. Quoniam autem & de pace pientiſſimis Epiſcopis ſermonem habere oportebat, ne Hæreſes & ſchiſmata in Orthodoxa religione fierent. Proinde quanto potui diligentia, ei negotio

meac-

me accommodaui, & poſthac operam daturus, modo placeat & melioribus & pietati conſonum ſit, & recta mens ſit Domini mundi. Quod ſi pientiſſimos Epiſcopos uidero implacatos & non reconciliabiles, neſcio unde in hanc rabiem & aſperitatem uenerint, & ſi quid amplius factum fuerit, quam primum ueſtræ amplitudini ſignificabo.

Finis.

EXEMPLAR RELATIONIS Orientalium ad reges de his quæ Ioannes Comes egerat.

MErito quis dixerit noſtri ſeculi homines, q̃ tuò imperio gubernent̃ beatiores ijs qui ante noſtrã ætatem fuere. Veſtra enim pietas, inter innumeras totius orbis curas, eam quã religionis pietate gerit, omnibus alijs prępoſuit. Magis autẽ ueneratur laudatiſſimum ueſtrum imperiũ ea quæ Dei ſunt, quàm omnia quæ ſuper terram

ram. Quoniam fides in illum ueſtras cogitationes & opera moderans, cū ueſtra pietate in omnibus honeſtis cooperat. Hęc ita certo ſe habere ſemper quidem ex his quæ contingũt didicimus, iſte aũt tempore maxim ècerti ſumus. Poſtq́ enim inexpectata ſacerdotũ exorta ſunt diſturbia, ſingulis ſimul ſe ab inuicē diſcidentibus, & cōmune hoc noſtrũ conſiſtarium cōmotũ, eſt, Aegyptio orbem (id quod ſemper ſolitus eſt) cōturbante, ueſtræ pietatis oraculum per magnificentiſſimum & glorioſiſſimũ Comitem generalem largitionũ Ioannem allatũ omnium uanas choleras reſtinguere ſufficiens eſt, ſiquidē modeſti eſſe uoluerimus. Illud autem maximũ, quod ueſtra Maieſtas literis cauit tollenda offendicula à quibuſdam excitata. Vtēdum autem canone & regula, quā olim à patribus in Nicæa fides expoſita eſt, quæ etiam nihil diminutũ uel ſuperfluum continens, compendiari

am ſa-

am ſalutem concedit, uerbis paucis cõpræhendens omnia, quæcunq; diuinæ ſcripturæ tradiderunt, & eliminans ſeductorũ, & nouã nobis trade re uolentiũ opiniones. Quapropter acceptis literis ueſtris, quũ uidiſſem9 mentẽ ueſtrę Maieſtatis recte patrũ fidei cõuenire, operã dedimus ut confe ſtim eijcerent capitula cõtra Euangelicã & Apoſtolicam doctrinã à Cyril lo expoſita, in quibus omnes et q nũc ſunt, & qui olim fuere ſanctos Anathematizare auſus eſt. Quã aũt impe ro tempore turbulenter Epiſcoporũ prẹſentia cõſpirationẽ fecit, multorũ inexperiẽtia, et aliquorũ morbo olim qdẽ latente, nunc autẽ impudẽti cir cũ curſatione manifeſtatũ, autoritate ſynodali ſtabilire attẽtauit. Hæc autẽ ſicut ueſtra Maieſtas, etiã piẽtiſſimus ſanctiſſimusq; pater noſter et Epiſco pus Acacius, ſcriptis ſanctã Synodũ docuitq; Apollinarij impietatẽ cõtin gat. Optime enim ſcit uir ille decem

&

& centum annos natus qui omnem ætatē in Apoſtolicos ſudores inſumpſit, & plurimis ſynodis interfuit, & Apollinarij aſſeclas uicinos ſemper habuit. Vnde facile depræhendere potuit, quod prędicta capita prauam illam opinionem ſaperent, et iam deceptos Epiſcopos, & ille ſubſcribere ſinentes. Orauimus igitur una cum Ioanne magnificentiſſimo et glorioſiſſimo. Comite, ut ab orthodoxa fide eijcerentur & alienarentur, & ſe ſubſcriberent orthodoxæ fidei Patrum in Nicæa congregatorum, & quum non poſſent propter malum ipſorū præiudicationem factam, coacti ſumus apud eos ſinceram illam rectam confiteri fidem, & illi ſubſcribere, eijcereq́ legitima confeſſione ſuperfluam illam, impijs opinionibus refertam capitulorum expoſitionem. Sufficit enim paruorum illorum uerborum rectæ fidei confeſſio ad redarguendum omnem hæreticum errorem.

rem. Neq; enim prædicta Patrum fides contempſit ea quæ de unigeniti Deitate recenſentur, ſed conſubſtantialem prædicans immobiles fideliũ mentes ſeruauit, & Arrianorum hæreſin ſuſtulit, deq; diſpenſatione exactas definitiones tradidit. Tunc inconuertibilem & incommutabilem Deitatem unigeniti nos docuit, & non purum hominem eſſe, Dominum noſtrũ IESVM CHRISTVM, ſed uerè Filium Dei credendum prędicauit, congrua diuinis ſanctis'que ſcripturis confirmans. Vnde & nos illos ſequentes fidei & expoſitioni confeſſionis, nihil adiecimus, nihilq; ademimus contenti in omnibus ſanctorum Patrum expoſitione. Quoniam autem ô pientiſſimi Reges præceptis poſt hanc firmæ fidei conſonantium, etiam de ſancta ac Dei genitrice uirgine, noſtræ excellentiſſimæ pietati innotuiſſe. Hoc enim Ioannes ille magnificentiſſimus et glo-

rioſiſſimus comes annuntiauit, idq́
diuino petito auxilio. Maius enim ſu
erat quàm ut talia homines attentẽt,
nota facimus ueſtrę pietati, quę ex di
uinis ſcripturis edocti ſumus, confeſ-
ſione noſtrę infirmitatis excludere in
ſerere uolentes inter ea quæ ſuper ho
minem eſſe conſiderauimus. Igitũ fa-
temur Dominum noſtrum IESVM
CHRISTVM Filium Dei unigenitum
Deum perfectum, et hominem perfe
ctum, ex anima rationali et corpore,
ante ſecula quidem ex Patre genitũ,
nouiſſimis autẽ diebus ex Maria uir-
gine ſecundum humanitatem: con-
ſubſtantialem ipſum Patri ſecundũ
Deitatem, & conſubſtantialem no-
bis ſecundum humanitatem. Dua-
rum enim naturarum unio, facta eſt.
Idcirco unum CHTISTVM, unum Fi-
lium, unum Dominum confitemur,
iuxta hanc inconfuſę unionis ſenten
tiam confitemur ſanctam Virginem
Dei genitricem, eo quòd Verbũ in-
carnatum

carnatum & inhumanatum eſt, et ex illius conceptione uniuit ſibi templum ex ipſa aſſumptũ. Hæc quum didicerimus à Theologis uiris, Euangeliſtis & Apoſtolis, & Prophetis & piæ fidei doctoribus ſua tempeſtate claris, tanquam in compendio expoſuimus. Oramus autẽ et obſecramus ueſtram Maieſtatem, piam religionem quæ corrumpi uidetur, morbo ab Aegyptiacis capitulis inuecto, more ſolito defendere, & omnibus præfectis ſanctarum Eccleſiarum ſacerdotibus edocere dignetur, ut explodant capitula à prædicto Cyrillo, magno Eccleſiarum iactura, fidei catholicę introducta, ſoliꝙ ſubſcribant ſanctorum Patrum in Nicęa congregatorum confeſſioni. Neꝙ enim aliter pax in Eccleſijs Dei triumphabit, niſi eiecta fuerit impia illa expoſitio.

MANDATVM QVOD SINOdus dedit Legatis Conſtantinopolim proficiſcentibus ut Orientales iudicarent.

PHILIPPO PRESBYTERO Dei & amantiſſimo et colendiſſimo, ſanctiſſimi & pientiſſimi Archiepiſcopi Apoſtolicæ ſedis, Magnæ Romę Cæleſtini Vicario, & pientiſſimis & ſanctiſſimis Epiſcopis, Arcadio, Iuuenali, Flauiano, Firmo, Theodoto, Acatio, Euoptio, Sancta & uniuerſalis ſynodus, quæ gratia Dei & edicto pientiſſimorum regum in Epheſinorum Metropoli congregata, in Domino ſalutem.

ADmoniti à pientiſſimis Chriſtiq; amantiſſimis Regibus, ut mittantur Legati pro toto orbe, qui propter eos qui nobiſcum in Epheſiorum urbe congregati ſunt, anxius eſt, unanimi calculo decreuimus, & legationis prouinciam, ut pro recta fide

fide et pro ſanctis fratribus, ſanctiſs. et Dei amãtiſs. Archiepiſcopo Cyrillo & Dei amãtiſs. Coëpiſcopo Memnone iniunximus. Vtrorumq́ autẽ ſecuritatis & ueſtrorum & noſtrorũ habentes curam, hoc mandatorium diploma inſtruximus, ut & ſcias propter quæ nos miſerimus & ueſtra pietas cognoſcat, quod nihil præter hæc facere debeatis. Ante omnia igitur ſciat ueſtra ſanctitas, quod cum Ioanne Antioceno, & cum Apoſtatarum concilio cõmunionem nullo modo habere debeatis, eo quod noluerunt nobiſcum deponere impietatis præconem Neſtorium, ſed illi uſq; ad abitionem ueſtram patrocinati ſunt, auſi contra omnes canones condemnare ſanctiſſimum, Deiq́ amantiſſimũ Archiepiſcopum Cyrillum, & ſanctiſſimum deiq́ amantiſſimum Epiſcopum Memnona. Præterea uſq; ad id tempus in Neſtorij dogmatis defendendis anxij ſunt. Sunt item inter

eos Cœleſtiani & depoſiti, audentq; totius orbis Synodũ hæreticum appellare. Iam ſi neceſſitas quædã ſe obtulerit, adeũdi Regem pientiſſimum; quoniam edicto amatoris CHRISTI et pientiſſimi, pro uirili obediendum eſt, ſi noluerunt prædicti ſubſcribere depoſitioni Neſtorij, & per libellos ueniam petere à ſancta ſynodo ſuper ijs quę temerè in noſtros pręſides admiſerunt, Anathematizareq; & Neſtorij dogmata & abijcere eos qui eadem cum illo, uel ſapiunt, uel ſapuere. Denique et laborare nobiſcum, ut reſtituantur nobis ſanctiſſimi Archiepiſcopi Cyrillus & Memnon, permittimus ueſtræ ſanctitati his factis, polliceri quidem ipſis communionẽ. Scribere autem nobis, ut et uobis cõpaciſcentibus perfecta cum ipſis pax conſtet. Verum non erit antea promittenda illis pax, niſi præſides ſuos recipiat ſancta ſynodus. Scire autem uolumus ueſtram ſanctitatem, quod

ſi quid horum à uobis contemptum fuerit, neq; ſancta ſynodus acta habebit rata, neq; uos communionis ſinet eſſe participes.

SVBCRIPTIONES.

Berinian', Erenian', Dalmati' Subſcripſi

Seuerus, Pius, Hellanic' Subſcripſi

Perges iuſſus ſubſcripſi

Palladius, Amphilochi', Perigenes, Iconeus, Ariſtonicus, Valerianus, Cyrus, Meonius, Dynatus, Idduas, Epiphanius, Gregorius, Heſychius, Tribunianus Similiter

Philippus, Heracleon, Petrus, Theodoſius, Euſebius, Benantius, Anyſius, Domninus, Zenobius, Aetius, Timotheus, Eugenius, Callippus, Ioannes Similiter

Theodotus
Ablabius
Domninus
Euſtachius
Cōſtantinus
Eunepius
Euprepius
Patalius
Siluanus
Limonius
Cyrillus
Euporus
Thomas
Rhodon
Tychicus
Martyrius
Micias
Neſtorius
Theodorus
Archelaus
Aphobius
Hermobius
Carius
Reginus

Simi-
liter

Senecion
Docunaſius
Theoſebius
Domnus
Aſterius
Beſſulas
Maximus
Theodulus
Commodus
Modeſtus
Ariſtobulus
Eſthabius
Heraclius
Paulus
Theon
Hieraris
Chryſaorius
Hermogenes
Ariſtocatus
Alexander
Lampetius
Seuerus
Ardeſimus
Apellas

Simi-
liter

Aly-

Alypius
Anderius
Paulus
Macedonius
Acatius
Spudaſius
Aphronius
Philetus
Promachius
Nectarius
Metrodorus
Dorotheus
Tarianus
Abraham
Petrus
Eudoxius
Adelphius
Eulogius
Theonas
Cyrus
Marcellinus
Euagrius
Theodorus
Solon

Simi-
liter

Mandianus
Euſebius
Heraclides
Ammon
Zenobius
Zenon
Iſaac
Nateras
Timotheus
Zenon
Euſebius
Philudephus
Macarius
Pabiſcus
Andreas.
Phœbammon
Sabinius
Euſebius
Alexander
Eutherius
Saadius
Petrus
Ioannes
Ammon

Simi-
liter

eſtas orbi perpetuò ſeruetur. Quia autem & nunc noſtris præcibus flexa ueſtra pietas præcipit per Ioannẽ magnificentiſſimum et glorioſiſs. comitem ut uniuerſalis ueſtra ſynodus ad ueſtram Maieſtatem electos quoſdam pientiſſimos mittat Epiſcopos, & coram omnes cauſas exponant, merito gratias agentes CHRISTI amantiſſimæ ueſtræ Maieſtati, Elegimus ſanctiſſimos ac pientiſſimos Epiſcopos Arcadium, Iuuenalem, Flauianum, Firmum, Theodotum, Acatium, Euoptium & Philippicũ preſbyterum Romæ Cæleſtini ſanctiſſimi & pientiſs. Epiſcopi Apoſtolicæ ſedis magnæ Romæ locũ tenentem; quos his literis ueſtræ ſerenitati commendamus, ut eos benignè uidere & audire digneẽ. Scientes autem quantum anima ueſtra amat CHRISTVM, deoq; ſit dedita, maximi'que faciant CHRISTVM, qui pugnat pro uobis & uos ſeruat. Seruentur, habeanturq;

anturq́ in honore ſemper ſacerdotes eius, iuxta id quod dictum eſt ab eo. Qui uos audit me audit: et qui uos recipit, me recipit. Confidimus & quod nos conturbauit, idem & uos, ſic literis inſertum eſt, conturbat: nos enim non ob aliam cauſſam, qui Epheſi nunc ſumus quàm ut iuxta ueſtrum pientiſſimum edictum de fide tractaremus Quoniã enim prophana Neſtorij dogmata eius immobilem à ſeculo tranquillitatem conturbarunt, merito ſuper ea re conſilium propoſuimus. Poſt decimum & ſextum diem perfiniti termini & Neſtorium ſuis decretis eccleſias conturbantem accerſiuinus. Verum quia ille malè ſibi conſcius comparere detrectauit, inquirentes impia dogmata, quæ de Domini CHRISTI incarnatione ab illo ſcriptis expoſita, ea ipſa Anathematizauimus, & eorum patrem, ab Epiſcopali dignitate omnino alienauimus. Cæterũ Ioannes Antiocenus

poſt

poſt uiceſimum diem præſtituti termini, quaſi zelo fidei nos adiuturus huc peruenit, congregatis apud ipſũ Epiſcopis paulominus triginta, quorum alij Cæleſtiani, alij depoſiti multo antea fuerunt, aduerſus noſtras præſides & Orthodoxæ fidei æmulatores, ſeceſſit, ſanctiſſimumq́ et pientiſſimum Archiepiſcopum Alexandriæ Cyrillum, & ſanctiſſimum ac pientiſſimum coepiſcopum Memnona, neq; accuſatos ab ipſo, neq; citatos iuxta canonum rationem, depoſitioni contumelia affecit. et quaſi cõmunicarit cum ipſo ſancta & uniuerſalis ſynodus, in hanc contra illos iniuſtitiam, ita pias et religioſas ueſtras corripuit aures. At ſancta & uniuerſalis ſynodus (cui aſſidet & magnæ ueſtræ Romæ ſanctiſſimus & pientiſſimus Archiepiſcopus Cœleſtinus, omniſq́ occidẽtalis Synodus pꝫ eos quos ad uos miſit ſãctos Epiſcopos, Aſſidet autẽ & Aphrica omnis

&il-

& Illyricum) legittimè mota, ipſum præfectū concilij apoſtatarum Ioannem & cæteros qui cum eo ſunt, alienos ab omni Eccleſiaſtica communione eſſe decreuit, ácq; omni ſacerdotali miniſterio deſtituit, refutans omnia, quæ ab illis illegitimè facta ſūt, & quæ cum illis acta ſunt ueſtræ Maieſtati pridem literis ſignificauimus, nunc uerò his ſcriptis, & per hos legatos pientiſſimos Epiſcopos ueſtra pia genua protenſis manibus attingimus, rogantes ut quæ uiolenter acta ſunt cum ſanctiſſimis & pientiſſimis Epiſcopis Cyrillo & Memnone, nullum'que canonibus robur habentia, prorſus irritare, ita ut noſtra Synodus capite non careat, & nos & omnes Chriſtiani uniuerſo orbe, luctu intolerabili indeſinēter propter præſides conteramur, ſed petitionū compotes conſuetas præces uniuerſi orbis Eccleſijs Domino CHRISTO offeramus, ut in ſeculum cōcedatur

ueſtrum

ueſtrum CHRISTI amantiſſimũ Imperium. Nam calumnia quæ contra illos facta à Ioanne Antioceno & ſocijs eius, ad omnes nos pertinet eandem fidem habentibus cũ prædictis, & cum eis ſacerdotali miniſterio fungentibus, eo quod & omnis occidentalis ſynodus teſtimonium dat eis rectam & inculpabilem eorum eſſe fidem, & uos quoq; de hoc certiores facti, cõmentariorũ ſcriptis promulgauimus, quod ſint Orthodoxi, ſanctorumq; patrum noſtrorũ ſententiam in dogmatibus catholicæ & apoſtolicæ eccleſiæ habeant. Oramus igitur ueſtrã Maieſtatem, ſoluite & uos & illos à uinculis: uinctis enim fratribus & præſidibus ſanctæ noſtræ Synodi, etiam nos quodammodo uincti ſumus.

Finis.

MANDATVM QVOD ORIENtales legatis ſuis in Conſtantinopolim Epiſcopis dederunt ut iudicentur cum legatis uniuerſa Synodi Orthodoxis Epiſcopis in Conſtantipoli.

SAnctæ Synodo in Epheſo congregatæ. Pientiſſimis & ſanctiſſimis Ioanni Archiepiſcopo Antiocenorum magnæ ciuitatis, & Paulo Epiſcopo Emiſenorum, rationē reddente, & pro ſanctiſſimo Epiſcopo Acacio Berroeënſi, & Imerio Epiſcopo Nicomediæ metropolis, et Macario Laodicenſium urbis, rationem reddente, & pro Cyro Epiſcopi Tyriorum metropolis, & Apringio Epiſcopo Chalcidenſium, rationem reddente & pro Alexandro Epiſcopo Apamiæ, & Theodorito Epiſcopo ciuitatis Cyretanorum, rationē reddente, & pro Alexādro Epiſcopo Hieropolitanorum metropolis, & Helladio Epiſcopo Ptolemaidis præſentes

ſentes præſentibus mandabamus, quæ ſubordinata ſunt.

Quoniam Eccleſiaſticæ cauſſæ gratia, propter quam in hanc Epheſiorum urbem, omnes uocati ſumus, præſenti tẽpore ueſtra nouit pietas, quod iuxta edictum pientiſſimorum Regum noſtrorum in celeberrimam Cõſtantinopolim citati ſumus ad ſuffragandum ueritati, fideiq; ſanctorũ Patrum, & rectis dogmatibus: non tamen omnes iuſſi ſumus eſſe uobiſcum. Operæpræcium autem eſt, ut omnium noſtrum mens, quaſi præſentium manifeſta fiat. Vnde propria habemus, quæ à nobis fiunt, & pertinent ad timorem Dei, et pacificandũ beneq; ordinãdam Eccleſiam. Quapropter hunc uobis libellum, quo mandatum continetur, fecimus quo præcipimus & permittimus, perfectamq; poteſtatem tradimus, quam & nos ſi præſentes eſſemus, haberemus, ut quum uos gratia Dei in præ-

dictam magnam ciuitatem peruene-
ritis, ſiue apud pientiſſimum Regem
opus fuerit, ſiue in cōſiſtorio, ſiue in
ſancto conuentu, ſiue Patrum Syno
do, de his quæ inquiruntur ſermo ha
beatur, hac ualeatis libertate dicendi
ſapientiaq́ ac diligentia ut uos decet,
afferre pro communi Eccleſiarum u-
ſu, laborem hunc ſuſcipiẽtes, pro no-
bis omnibus ſcilicet manentibus &
comitantibus & amantibus, & tam-
quam acta eſſent, habentibus omnia
quæ à uobis in hac cauſa agitis, & a-
cturi eſtis, & iſtuc ipſum oramus ue-
ſtram ſanctitatem, ne quod commu-
ni uſui profuturum, & ad gloriā Do-
mini CHRISTI facere minus alacris
ſit. Iam ſi et uidebitur ſynodalem Epi
ſtolam cum omnium ſubſcriptione
mittẽdam, confitemur omnes cōmu-
niter & ſinguli omni alacritate nos
ſubſcripturos, & ad pium exercitum
miſſuros. Quippè manifeſtum eſt, ꝙ
Capitula quæ à Cyrillo Alexandri-
um

um adiecta ad fidem Patrum, qui in Niceno Concilio tanquam hæretica modis omnibus & à Catholica et Apoſtolica Eccleſia aliena eijciuntur.

Alexander Epiſcopus Hierapolis Metropolis. Si quid iuxta expoſitam fidem à ſanctis Patribus feceritis, neque adieceritis aliquid fidei ſanctorũ Patrum, & reprobantum hæretica ulla capitula Cyrilli Alexandrini ulli conſentio. Huic enim expoſitioni fidei, etiam cum ſancta ſynodo uobiſcum ſcripſi.

Dorotheus Epiſcopus Martianopolis ſecundę Myſię ſubſcripſi ſimiliter commendans ut præmiſſum eſt. Cõſcripſerunt autẽ et cęteri, omnes.

EXPOSITIO FIDEI QVAM dederunt Orientales Epiſcopi legatis ſuis in Conſtantinopolim.

SAnctæ ſynodi tam Orientalis dioeceſeos, quam adiunctorũ eius ex diuerſis dioeceſibus & prouintijs

cõgregati, Bithyniæ, Cappadociæ ſecũdæ, Paphlagoniæ, Piſidiæ, Europæ, Myſiæ, Rodopes, Theſſaliæ, Datiæ, ſubſequentia collocuti ſunt.

Propter Eccleſiaſticas quæſtiones nuper exortas, cõuocati in Epheſiorum ciuitatem, ab his qui ad iuſtè regendum à Deo probati, ſapienterque et piè ſubditos dirigunt, ſine mora, in prædictam uenimus ciuitatem. Non multo autem tempore exacto propter factas à Cyrillo Aegyptio turbas, ſecundoq́ ac tertio literis à pientiſſimus Imperatoribus acceptis, qui adhortantur ut omnes CHRISTI Eccleſiæ uinculo pacis uniantur, contentæq́ fide quæ in Nicæa à ſanctiſſimis Patribus expoſita, explodamus offendicula nuper ſcilicet exorta. Attentauimus quidẽ perſuadere Epiſcopis Aegyptio illi conſentientes, qui hæreticis articulis ab eo expoſitis ſubſcripſere, ut illa quæ manifeſtè fidem Orthodoxam offendunt

dunt amputent, contenti expoſitione, quæ in Nicæa facta eſt iuxta edictum piẽtiſſimorum noſtrorum Regum. Nequiuimus autem ipſis perſuadere propter malam eorum præſumptionom coacti ſumus uos, qui in ſana Patrum fide permanemus, & nihil noui in illã inferri permittimus eam ſcriptis exponere, & ſubſcriptionibus noſtræ confeſſionis ſolidare. Contenta enim paucis uerbis expoſitio, & exactam docebit pietatem, & ueritatis demonſtrans ſemitem, hereticæ impietatis repræhendet errorẽ.

Credimus in unum Deum Patrẽ Deum potentem, omnium, inuiſibilium & inuiſibilium factorem, & in unum Dominum IESVM CHRISTVM, filium Dei genitum, ex patre unigenitum, hoc eſt, ex ſubſtantia paris, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum uerum de Deo uero, genitum non factum, conſubſtantialem patri, ꝑ quem omnia facta ſunt, tam

quæ in cœlo, quàm quæ in terra, qui propter nos homines & propter noſtram ſalutem, deſcendit, & incarnatus eſt, homoq́ꝫ factus, paſſus, reſurrexit tertia die, aſcendit in cœlos, & uenit iudicare uiuos & mortuos. Et in ſanctum Spiritum. Eos autē qui dicunt. Erat aliquando quando non erat, & priuſquam naſceretur non erat, et quod ex nihilo factus ſit, uel ex alia ſubſiſtentia uel eſſentia, dicentes eſſe conuertibilem & commutabilē Filium Dei Anathematizat ſancta Catholica & Apoſtolica Eccleſia. Iſta eſt fides quam expoſuerunt, Patres, primum quidem cōtra Arrium blaſphemantem & dicentem, creaturam Filium Dei, & contra omnem hæreſim Sabelli, Photini, Pauli Samoſatini, Manichæi & Valentini ac Marcionis, & contra omnem hæreſim, quæ in Catholica & Apoſtolica Eccleſia ſurrexit, quos condemnauerunt in Nicea ciuitati congregati tre

centi

centi decem & octo Epiſcopi: In hac fide manentes omnes confitemur, & nos qui in Epheſo conuenimus, & ij qui in noſtris prouintijs agunt pientiſs. Epiſcopi, qui pacti ſunt ſe manſuros in omnibus, quę à noſtris aguntur. Itaq; obtemperamus ſapienti qui dicit: Ne tranſgrediaris terminos antiquos quos poſuerunt fratres tui. Quæ autem nuper à Cyrillo Alexandrino expoſita ſunt hæretica capitula, quibus et Anathematiſmos ſuperfluos et friuolos coniunxit, attentans ſuffragio et ſubſcriptione Epiſcoporum ſtabilire, eijcit ac alienos ab Orthodoxa fide cenſet ſancta, quę in Epheſo congregata ſynodo.

Finis.

PETITIO PRIMA SEPTEM Orientalium Epiſcoporũ, miſſa Regibus ex Chalcedone, eo quod nõ permittebatur eis ingredi in Conſtantinopolim.

ORandum erat, nec à quopiam a-

quæ in cœlo, quàm quæ in terra, qui propter nos homines & propter noſtram ſalutem, deſcendit, & incarnatus eſt, homoq; factus, paſſus, reſurrexit tertia die, aſcendit in cœlos, & uenit iudicare uiuos & mortuos. Et in ſanctum Spiritum. Eos autē qui dicunt. Erat aliquando quando non erat, & priuſquam naſceretur non erat, et quod ex nihilo factus ſit, uel ex alia ſubſiſtentia uel eſſentia, dicentes eſſe conuertibilem & commutabilē Filium Dei Anathematizat ſancta Catholica & Apoſtolica Eccleſia; Iſta eſt fides quam expoſuerunt, Patres, primum quidem cōtra Arrium blaſphemantem & dicentem, creaturam Filium Dei, & contra omnem hæreſim Sabelli, Photini, Pauli Samoſatini, Manichæi & Valentini ac Marcionis, & contra omnem hæreſim, quæ in Catholica & Apoſtolica Eccleſia ſurrexit, quos condemnauerunt in Nicea ciuitati congregati tre

centi

centi decem & octo Epiſcopi: In hac fide manentes omnes confitemur, & nos qui in Epheſo conuenimus, & ij qui in noſtris prouintijs agunt pientiſs. Epiſcopi, qui pacti ſunt ſe manſuros in omnibus, quę à noſtris aguntur. Itaq; obtemperamus ſapienti qui dicit: Ne tranſgrediaris terminos antiquos quos poſuerunt fratres tui. Quæ autem nuper à Cyrillo Alexandrino expoſita ſunt hæretica capitula, quibus et Anathematiſmos ſuperfluos et friuolos coniunxit, attentans ſuffragio et ſubſcriptione Epiſcoporum ſtabilire, eijcit ac alienos ab Orthodoxa fide cenſet ſancta, quę in Epheſo congregata ſynodo.

Finis.

PETITIO PRIMA SEPTEM Orientalium Epiſcoporũ, miſſa Regibus ex Chalcedone, eo quod nõ permittebatur eis ingredi in Conſtantinopolim.

ORandum erat, nec à quopiam alio

lio,in expectationib.abſurdis,ſermo nẽ pietatis amitti,maximo autem ne ab his qui ſacerdotiũ,pręfecturamq́ Eccleſiarum ſortiti ſunt,quos neſcimus quomodo pręſidendi cupiditas & ambitio, frigidæq́ promiſſiones quædam,ad contemnenda ſemel omnia Chriſtiana mandata induxerunt,idq́ hoc ſolo animo, ut ſeruiãt uero qui præſumit ac ſperat, ſe & auxilium ſibi ferentes omnia rectè geſturos,dicimus Alexandrum Cyrillum qui ſola nugacitate in ſanctas Dei Eccleſias hęretica introduxit dogmata,eaq́ miniſterio confidit ſe argumentis comprobaturum & correctionem peccatorum effugere ſolo Memnonis & prædictæ conſpirationis Epiſcoporum miniſterio ſperauit.Quapropter nos, qui ſilẽtium alioquin amamus,& in cæteris Philoſophicè agendũ cenſebimus. Nunc ſilentium,& eius ſapientiæ ſtudium, fidei iacturã pingentes, ad ſolos uos

poſt ſupernam uirtutem, orbis ſeruatores, præcando uertemur, quandoquidem ſcimus proprietate ſollicitudinē uobis peculiariter cōuenire, utpote iis qui uſque in hoc tempus cuſtodierint, uiciſſimque per illam cuſtodiantur; Suſpenſus autem hos libellos offerimus, tanquam coram ſanctiſſimo Deo exhibenda eſſet noſtra excuſatio. Numquid pro religione minus alacres fuerimus, ſed pietate ſtudentes & pro ea ſermones facientes. Nihil enim eſt quod Chriſtianorum temporibus ſacerdotes magis facere deceat, quám ut coram tam fideli Rege teſtimoniorum ferant, etiã ſi parati eſſemus uitã ac corpora noſtra in fideli diſcrimine millies exponere. Idcirco propter Deum, qui uidet omnia, & per Dominum IESVM CHRISTVM, qui iudicaturus eſt omnes in iuſtitia, per Spiritumſanctũ cuius gratia Regnum gubernatis, & per electos Angelos qui uos cuſtodiunt,

unt,quos aſſiſtentes uidebitis,terribi
li throno, & horrendam illam San-
ctificationem ſemper Deo offeren-
tes, quam nunc quidam adulterare
nituntur,pietatem,quæ obſidetur ua
fritię quorundam id quod re ipſa adi
mentes,& hæretica capitula fidei in-
troducta ſtabilientes, quæ omnino à
ſanis dogmatibus aliena ſunt, &
cum hæreticis opinionibus conueni
unt obſecrauimus. Vt uel ſi quis illic
ſubſcribat uel conſentiat,& poſt pro
miſſam à uobis ueniam contendere
ultra nolit, præcipite illum in medi-
um uenire, & Eccleſiaſticis pœnis
ſubiacere. quo pugnare pro pietate
melius poſſis. Nihil enim ô Rex ma-
gis Regium fuerit, pro quo & cum
Perſis & aliis Barbaris prælia com-
mittere feſtinaſti, reddente tibi CHRI
STO pulchras uictorias, pro hac tua
in ipſum alacritate. Obſecramus au-
tem ut fiant apud pietatem tuam
quæ-

quæſtiones in ſcriptis: ſic enim facilius dinoſcentur, & in omne poſterum tempus repræhendentur peccantes. Si autem quis ſermones pro quibus delinquens fuit, negligens uoluerit per præceptum rectæ fidei præualere, tuæ iuſtitiæ ac iudicij fuerit attendere, num & ipſam Doctorum appellationem abiecerint, ij qui de dogmatis introducunt periclitari grauantur, & prædictis ſubijci nolentes, ut non redarguantur impiè egiſſe, neque refutare ea digna putantes, ut mutua eorum conſpiratio non habeatur inutilis. Iam enim per ordinatos manifeſtum eſt, quoſdam ex illis, pro hac impietate, meditatos eſſe ut dignitatibus conceſſis nonnullos demereantur, & alios quoſdam modos excogitaſſe. Et id manifeſtius obſiſtat, et uidebit eos pietas tua nõ multo poſt proditionis ſuæ mercedẽ quaſi ſpolia fidei Chriſti, diſtributuros.

At

&Illyricum) legittimè mota, ipſum præfectũ concilij apoſtatarum Ioannem & cæteros qui cum eo ſunt, alienos ab omni Eccleſiaſtica communione eſſe decreuit, áç omni ſacerdotali miniſterio deſtituit, refutans omnia, quæ ab illis illegitimè facta ſũt, & quæ cum illis acta ſunt ueſtræ Maieſtati pridem literis ſignificauimus, nunc uerò his ſcriptis, & per hos legatos pientiſſimos Epiſcopos ueſtra pia genua protenſis manibus attingimus, rogantes ut quæ uiolenter acta ſunt cum ſanctiſſimis & pientiſſimis Epiſcopis Cyrillo & Memnone, nullum'que canonibus robur habentia, prorſus irritare, ita ut noſtra Synodus capite non careat, & nos & omnes Chriſtiani uniuerſo orbe, luctu intolerabili indeſinẽter propter præſides conteramur, ſed petitionũ compotes conſuetas præces uniuerſi orbis Eccleſijs Domino CHRISTO offeramus, ut in ſeculum cõcedatur ueſtrum

ueſtrum CHRISTI amantiſſimũ Imperium. Nam calumnia quæ contra illos facta à Ioanne Antioceno & ſocijs eius, ad omnes nos pertinet eandem fidem habentibus cũ prædictis, & cum eis ſacerdotali miniſterio fungentibus, eo quod & omnis occidentalis ſynodus teſtimonium dat eis rectam & inculpabilem eorum eſſe fidem, & uos quoq; de hoc certiores facti, cõmentariorũ ſcriptis promulgauimus, quod ſint Orthodoxi, ſanctorumq; patrum noſtrorũ ſententiam in dogmatibus catholicæ & apoſtolicæ eccleſiæ habeant. Oramus igitur ueſtrã Maieſtatem, ſoluite & uos & illos à uinculis: uinctis enim fratribus & præſidibus ſanctæ noſtræ Synodi, etiam nos quodammodo uincti ſumus.

Finis.

MANDATVM QVOD ORIENTALES legatis ſuis in Conſtantinopolim Epiſcopis dederunt ut iudicentur cum legatis uniuerſa Synodi Orthodoxis Epiſcopis in Conſtantipoli.

SAnctæ Synodo in Epheſo congregatæ. Pientiſſimis & ſanctiſſimis Ioanni Archiepiſcopo Antiocenorum magnæ ciuitatis, & Paulo Epiſcopo Emiſenorum, rationē reddente, & pro ſanctiſſimo Epiſcopo Acacio Berroeënſi, & Imerio Epiſcopo Nicomediæ metropolis, et Macario Laodicenſium urbis, rationem reddente, & pro Cyro Epiſcopi Tyriorum metropolis, & Apringio Epiſcopo Chalcidenſium, rationem reddente & pro Alexandro Epiſcopo Apamiæ, & Theodorito Epiſcopo ciuitatis Cyretanorum, rationē reddente, & pro Alexādro Epiſcopo Hieropolitanorum metropolis, & Helladio Epiſcopo Ptolemaidis prę

ſentes

ſentes præſentibus mandabamus, quæ ſubordinata ſunt.

Quoniam Eccleſiaſticæ cauſſæ gratia, propter quam in hanc Epheſiorum urbem, omnes uocati ſumus, præſenti tẽpore ueſtra nouit pietas, quod iuxta edictum pientiſſimorum Regum noſtrorum in celeberrimam Cõſtantinopolim citati ſumus ad ſuffragandum ueritati, fideiq́; ſanctorũ Patrum, & rectis dogmatibus: non tamen omnes iuſſi ſumus eſſe uobiſcum. Operæpræcium autem eſt, ut omnium noſtrum mens, quaſi præſentium manifeſta fiat. Vnde propria habemus, quæ à nobis fiunt, & pertinent ad timorem Dei, et pacificandũ beneq́; ordinãdam Eccleſiam. Quapropter hunc uobis libellum, quo mandatum continetur, fecimus quo præcipimus & permittimus, perfectamq́; poteſtatem tradimus, quam & nos ſi præſentes eſſemus, haberemus, ut quum uos gratia Dei in præ-

dictam magnam ciuitatem peruene-ritis, ſiue apud pientiſſimum Regem opus fuerit, ſiue in cõſiſtorio, ſiue in ſancto conuentu, ſiue Patrum Synodo, de his quæ inquiruntur ſermo habeatur, hac ualeatis libertate dicendi ſapientiaq́ ac diligentia ut uos decet afferre pro communi Eccleſiarum uſu, laborem hunc ſuſcipiẽtes, pro nobis omnibus ſcilicet manentibus & comitantibus & amantibus, & tamquam acta eſſent, habentibus omnia quæ à uobis in hac cauſa agitis, & acturi eſtis, & iſtuc ipſum oramus ueſtram ſanctitatem, ne quod communi uſui profuturum, & ad gloriã Domini CHRISTI facere minus alacris ſit. Iam ſi et uidebitur ſynodalem Epiſtolam cum omnium ſubſcriptione mittẽdam, confitemur omnes cõmuniter & ſinguli omni alacritate nos ſubſcripturos, & ad pium exercitum miſſuros. Quippè manifeſtum eſt, ꝙ Capitula quæ à Cyrillo Alexandrium

um adiecta ad fidem Patrum, qui in Niceno Concilio tanquam hæretica modis omnibus & à Catholica et Apoſtolica Eccleſia aliena eijciuntur.

Alexander Epiſcopus Hierapolis Metropolis. Si quid iuxta expoſitam fidem à ſanctis Patribus feceritis, neque adieceritis aliquid fidei ſanctorũ Patrum, & reprobantum hæretica ulla capitula Cyrilli Alexandrini ulli conſentio. Huic enim expoſitioni fidei, etiam cum ſancta ſynodo uobiſcum ſcripſi.

Dorotheus Epiſcopus Martianopolis ſecundę Myſię ſubſcripſi ſimiliter commendans ut præmiſſum eſt. Cõſcripſerunt autẽ et cęteri, omnes.

EXPOSITIO FIDEI QVAM dederunt Orientales Epiſcopi legatis ſuis in Conſtantinopolim.

SAnctæ ſynodi tam Orientalis diœceſeos, quam adiunctorũ eius ex diuerſis diœceſibus & prouintijs

cõgregati, Bithyniæ, Cappadociæ ſecũdæ, Paphlagoniæ, Piſidiæ, Europæ, Myſiæ, Rodopes, Theſſaliæ, Datiæ, ſubſequentia collocuti ſunt.

Propter Eccleſiaſticas quæſtiones nuper exortas, cõuocati in Epheſiorum ciuitatem, ab his qui ad iuſtè regendum à Deo probati, ſapienterque et piè ſubditos dirigunt, ſine mora, in prædictam uenimus ciuitatem. Non multo autem tempore exacto propter factas à Cyrillo Aegyptio turbas, ſecundoq́ ac tertio literis à pientiſſimus Imperatoribus acceptis, qui adhortantur ut omnes CHRISTI Eccleſiæ uinculo pacis uniantur, contentæq́ fide quæ in Nicæa à ſanctiſſimis Patribus expoſita, explodamus offendicula nuper ſcilicet exorta. Attentauimus quidẽ perſuadere Epiſcopis Aegyptio illi conſentientes, qui hæreticis articulis ab eo expoſitis ſubſcripſere, ut illa quæ manifeſtè fidem Orthodoxam offendunt

duntamputent, contenti expoſitione,quæ in Nicæa facta eſt iuxta edictum piētiſſimorum noſtrorum Regum. Nequiuimus autem ipſis perſuadere propter malam eorum præſumptionom coacti ſumus uos,qui in ſana Patrum fide permanemus,& nihil noui in illā inferri permittimus eam ſcriptis exponere,& ſubſcriptio nibus noſtræ confeſſionis ſolidare. Contenta enim paucis uerbis expoſi tio,& exactam docebit pietatem, & ueritatis demonſtrans ſemitem, here ticæ impietatis repræhendet errorē.

Credimus in unum Deum Patrē Deum potentem,omnium,inuiſibilium & inuiſibilium factorem, & in unum Dominum IESVM CHRISTVM,filium Dei genitum, ex patre unigenitum,hoc eſt,ex ſubſtantia pa ris,Deum de Deo, lumen de lumine,Deum uerum de Deo uero,genitum non factum, conſubſtantialem patri,ꝑ quem omnia facta ſunt, tam

quæ in cœlo, quàm quæ in terra, qui propter nos homines & propter noſtram ſalutem, deſcendit, & incarnatus eſt, homoq́; factus, paſſus, reſurrexit tertia die, aſcendit in cœlos, & uenit iudicare uiuos & mortuos. Et in ſanctum Spiritum. Eos autē qui dicunt, Erat aliquando quando non erat, & priuſquam naſceretur non erat, et quod ex nihilo factus ſit, uel ex alia ſubſiſtentia uel eſſentia, dicentes eſſe conuertibilem & commutabilē Filium Dei Anathematizat ſancta Catholica & Apoſtolica Eccleſia. Iſta eſt fides quam expoſuerunt, Patres, primum quidem cōtra Arrium blaſphemantem & dicentem, creaturam Filium Dei, & contra omnem hæreſim Sabelli, Photini, Pauli Samoſatini, Manichæi & Valentini ac Marcionis, & contra omnem hæreſim, quæ in Catholica & Apoſtolica Eccleſia ſurrexit, quos condemnauerunt in Nicea ciuitati congregati tre

centi

centi decem & octo Epiſcopi: In hac fide manentes omnes confitemur, & nos qui in Epheſo conuenimus, & ij qui in noſtris prouintijs agunt pientiſs. Epiſcopi, qui pacti ſunt ſe manſuros in omnibus, quę à noſtris aguntur. Itaq; obtemperamus ſapienti qui dicit: Ne tranſgrediaris terminos antiquos quos poſuerunt fratres tui. Quæ autem nuper à Cyrillo Alexandrino expoſita ſunt hæretica capitula, quibus et Anathematiſmos ſuperfluos et friuolos coniunxit, attentans ſuffragio et ſubſcriptione Epiſcoporum ſtabilire, eijcit ac alienos ab Orthodoxa fide cenſet ſancta, quę in Epheſo congregata ſynodo.

Finis.

PETITIO PRIMA SEPTEM Orientalium Epiſcoporū, miſſa Regibus ex Chalcedone, eo quod nō permittebatur eis ingredi in Conſtantinopolim.

ORandum erat, nec à quopiam alio

lio,in expectationib.abſurdis,ſermo
nē pietatis amitti,maximo autem ne
ab his qui ſacerdotiū,prefecturamq́;
Eccleſiarum ſortiti ſunt,quos neſci-
mus quomodo preſidendi cupiditas
& ambitio, frigidæq́; promiſſiones
quædam,ad contemnenda ſemel o-
mnia Chriſtiana mandata induxe-
runt,idq́; hoc ſolo animo, ut ſeruiāt
uero qui præſumit ac ſperat, ſe & au
xilium ſibi ferentes omnia rectè ge-
ſturos,dicimus Alexandrum Cyril-
lum qui ſola nugacitate in ſanctas
Dei Eccleſias heretica introduxit do
gmata,eaq́; miniſterio confidit ſe ar-
gumentis comprobaturum & corre
ctionem peccatorum effugere ſolo
Memnonis & prædictæ conſpiratio
nis Epiſcoporum miniſterio ſpera-
uit.Quapropter nos, qui ſilētium a-
lioquin amamus,& in cæteris Philo-
ſophicè agendū cenſebimus. Nunc
ſilentium,& eius ſapientiæ ſtudium,
fidei iacturā pingentes, ad ſolos uos
.poſt

poſt ſupernam uirtutem, orbis ſerua
uatores, præcando uertemur, quan-
doquidem ſcimus proprietate ſollici
tudinē uobis peculiariter cōuenire,
utpote ijs qui uſq; in hoc tempus cu-
ſtodierint, uiciſſimq; per illam cuſto
diantur. Suſpenſus autem hos libel-
los offerimus, tanquam coram ſan-
ctiſſimo Deo exhibenda eſſet noſtra
excuſatio. Numquid pro religione
minus alacres fuerimus, ſed pietate
ſtudentes & pro ea ſermones facien-
tes. Nihil enim eſt quod Chriſtiano-
rum temporibus ſacerdotes magis
facere deceat, quám ut coram tam fi-
deli Rege teſtimoniorum ferant, etiā
ſi parati eſſemus uitā ac corpora no-
ſtra in fideli diſcrimine millies expo-
nere. Idcirco propter Deum, qui ui-
det omnia, & per Dominum IESVM
CHRISTVM, qui iudicaturus eſt o-
mnes in iuſtitia, per Spiritumſanctū
cuius gratia Regnum gubernatis, &
per electos Angelos qui uos cuſtodi

quæſtiones in ſcriptis: ſic enim facilius dinoſcentur, & in omne poſterum tempus repræhendentur peccantes. Si autem quis ſermones pro quibus delinquens fuit, negligens uoluerit per præceptum rectæ fidei præualere, tuæ iuſtitiæ ac iudicij fuerit attendere, num & ipſam Doctorum appellationem abiecerint, ij qui de dogmatis introducunt periclitari grauantur, & prædictis ſubijci nolentes, ut non redarguantur impiè egiſſe, neque refutare ea digna putantes, ut mutua eorum conſpiratio non habeatur inutilis. Iam enim per ordinatos manifeſtum eſt, quoſdam ex illis, pro hac impietate, meditatos eſſe ut dignitatibus conceſſis nonnullos demereantur, & alios quoſdam modos excogitaſſe. Et id manifeſtius obſiſtat et uidebit eos pietas tua nō multo poſt proditionis ſuæ mercedē quaſi ſpolia fidei Chriſti, diſtributuros.

At

At ex nobis quidã à pientiſſimo Iuue nale Hieroſolymitanorum olim or- dinati ſiluimus, quamuis pro canoni bus certandum eſſet, nè uideremur noſtræ gloriæ cauſſa dolere. Et nunc quoq; illius ſtudia & præſtigias tales per Phœnicen ſecundam & Arabiã non ignoramus. Sanè de illis nobis non uacat curam habere, qui ciuitati bus ipſis, quarum nobis miniſteriũ contraditum, atque adeo uita noſtra deſtitui maluimus, quã iſta pro fide promptitudine. Verum aduerſus il- lorum conatus Dei ac ueſtræ pietatis iudicium opponemus. Nunc autem oramus, ut una ac primaria pietas cu retur, & ne Orthodoxæ religionis ſplendor, qui uix tandem ſub ſancti nominis Conſtantino irradiauit, & per beatiſſimos auum & patrem ue- ſtræ pietatis confirmatus eſt, à tua autem Maieſtate etiam in alias bar- baras gentes, & in Perſarum gen- tem prorogatus eſt, nunc in ipſis
Regiæ

Regiæ aulæ penetralibus langueſcat, & apud ueſtrum turbetur ſerenitatem. Non enim duplices in Perſidem ô Rex mittas Chriſtianiſmi doctrinas, neque noſtra, magnum aliquid erunt, nobis diſcordia laborantibus, nemine que exiſtente apud illos qui dijudicet: Neque quis geminis communicabit uerbis & ſacramentis. Neque certe pie à tantis patribus & incondemnatis ſanctis deſciſcet, ſed neque Regni commoda tribuenda erunt his, qui diuerſa inter ſe ſentiunt, neque paruus inde uſus, pietatis hoſtibus excitabitur & in numera alia malignæ contentionis ipſorum, quis enumerarit nocumenta. Si autem quis eſt, qui paruifaciat cœleſtium rationem, talis ſit potius quicumque olim, quam is cui omnem orbis poteſtatem Dominus dedit. Noſtræ autem preces ſunt, ut iudicium à tua pietate accipiamus. Mentem enim

tuam

tuam ad exactam eorum quæ inquiruntur compræhenſionem, Deus inducet. Demũ ſi quid nunc prohiberet, neq; enim tuæ pietatis negotia, omnia nota eſſe poſſunt, petimus à tua ſerenitate, id ad propria tuto & fæliciter commigrare nobis liceat, Nam uidemus ciuitates nobis commiſſas, ex tali mora non parum offendi, propter eos qui etiam in rebus pijs ut uidetur, contentionem quærunt, nulla inde proueniente utilitate.

PETITIO EORVNDEM ſecunda miſſa Regi à Chalcedone.

SAepenumero pietatem ueſtram & per nos ipſos & per eos qui à uobis miſſi docuimus, quod rectè fidei dogma corruptioni obnoxium uideatur, & quod ij qui diſcerpere uideantur Eccleſiæ corpus, qui omnia ſusq; deq; faciunt, & omnem Eccle-

ſiaſticam

ſiaſticam conſtitutionem, omnemq́;
Regiam legem conculant, uniuerſa
que ſimul confuderunt, ut expoſitã
hæreſim à Cyrillo Alexandrino con
firment. Nam ut à ueſtra pietate in
Epheſum uocati ſumus, ad inquiren
dum quæſtiones quæ pullularunt, et
ad confirmandum fidem Euangeli-
cam & Apoſtolicam à ſanctis patri-
bus expoſitam, nondũ omnibus pręſentibus conuocatis epiſcopis, ij qui
particulare concilium habuerunt.
Hæretica illa capita, quæ cum Arrij
& Eumonij & Apollinarij impieta-
te conueniunt, ſcriptis cõmentarijs
roborarunt, & alios quidem decepe-
runt, alios uero terruerunt, alios au-
tem de hæreſi accuſatos in commu-
nionem ſuſceperunt, & alijs qui
non communicabant, mercedem
ut communicarent, dederunt: ali-
os demum ſpe honoris, quibus indi-
gni erant accenderunt, & ita multi-
tudinem ſibi congregarunt, quaſi
neſci-

neſcientes, quod piam religionem non multitudo, ſed ueritas oſtendit. Iterum lectæ ſunt ueſtræ pietatis literæ per magnificentiſſimum, Comitem Candidianum, ſignificantes ꝙ pacificè & fraternè quæſtiones quæ exortæ nuper, inquirantur. Verum conuenientibus omnibus pientiſſimis Epiſcopis, nihil profuit lectio: uenit nobilis Palladiꝰ Magiſtrianus, alias ueſtræ Maieſtatis literas afferens, docentes reſcindenda eſſe omnia quę particulariter conſtituta fuerunt, et concilium denuo congregandum, uerumq; dogma ſanciendum. Contemptum eſt autem & hoc more ſolito pium ueſtrum mandatum ab his qui omnia audent. Aduenit rurſus magnificentiſſimus Magiſter Ioannes, qui tunc comes omniū Largitionum, alias iterum afferens literas ſignificantes quod à ueſtra Maieſtate triū depoſitiones decretæ ſunt, tollendoq; è medio ſuborta offendi-

cula

cula, ſolamq́; fidem in Nicæa expoſi tam à ſanctis & beatis patribus ab omnibus confirmandam. Tranſgreſſi ſunt, ut ſolẽt, & hanc legem, ij qui omnia pro ludibrio habent. Enimuero nec poſt lectionem à cœptis deſtiterunt, & communionem habuere cum depoſitis, & meminerunt eorũ tanquam Epiſcoporum, non permittentes ut capitalia iſta in damnum & corruptionem piæ fidæi expoſita exploderentur, tametſi à uobis ad colloquium ſæpius accerſiti fuerint. Habebamus enim in promptu hęretico rum capitulorum argumenta. Horũ nobis teſtis eſt magnificentiſſimus Magiſter, qui nobis & illis tertio ac quarto conuocatis, & hæc nec prætendere audiens propter illorum inobœdientiam, operæpræcium duxit poſt hac huc nos uocari. Aduenimus, nihil remorati, nec quieuimus donec huc perueniremus, & apud ueſtram pietatem, & apud Illuſtre cõ

 ſiſtorium

ſiſtorium obſecrantes, ut ipſi certa-
men, hoc pro capitulis ſuſciperēt, ac
in colloquium uenirent, uel ea tan-
quam aliena à recta fide exploderēt:
manentes in ſola expoſitione fidei be
atorum Patrum, qui in Nicæa con-
uenerant. Et hi quidem nihil horum
ac ere uoluerunt, ſed manentes in hę
retica contentione permiſſi ſunt Ec-
cleſias frequentare, & ſacerdotio fun
gi: nos uerò ſynaxi deſtituti manſi-
mus tanto tempore, & in Epheſo &
nunc, innumeraq; pericula, & illic et
hic pertulimus, & quum lapidare-
mur, & tantum non perderemur, à
ſeruis Monachorum habitu indutis,
boni conſuluimus, utpote pro pieta-
te talia libenter perferentes.

Poſt hæc uiſum eſt ueſtræ Maieſta-
ti, ut iterum nos ac illos conuocare-
mur; & ut ad inquirenda dogmata,
inobedientes compellerentur. Hæc
ut fierent nobis expectantibus, ue-
ſtra pietas in ciuitatem profecta eſt,
&

& eos quidem, qui de hæreſi accuſabantur, & propter hoc alios ex his depoſitos à nobis, alios uerò excommunicatos, & deinde canonicis pœnis ſubijciendos, præcepit ut in ciuitatē uenirent, ſacerdotio fungerentur & ordinarent. Nos uerò qui pro pietatè tantum certamen ſuſcepimus, & rectis dogmatibus nullum non periculum ſuſtinuimus, neq; ingredi in ciuitatem iuſſit, ut fidei periclitantis negotium ageremus, & pro rectis dogmatibus urgeremus, neque ad propria remigrare permiſit, ſed ſumus in Chalcedone triſtes ac gementes, in Eccleſiæ, quæ exercetur, ſchiſmate.

Idcirco qui nullum reſponſum obtinemus, neceſſarium duximus præſentibus literis, ut doceremus ueſtram pietatem coram Deo & CHRISTO ipſo, ac Sanctoſpiritu, quod ſi quis ordinatus fuerit quis antequam diſcutiātur recta dogmata, ab

his qui hæretica ſentiunt, neceſſe ut ut tota Eccleſia ſcindatur, clerisq; ac plebibus diſſidentibus. Nullus enim piorum feret, hæretica colentibus cō munionem dari, propriam'que ſalutem annihilari. Vbi autem hæc futura ſunt, tunc ueſtra pietas præter ſuã mentem agere cogetur. Nam et ſchiſma præter ſententiam inualeſcet, & eos qui pro pietate certant contriſtabit, non ferentes ut ſuæ animæ pereant, & conſtent contentioſis impia Cyrilli dogmata, quæ iuſtificare uolunt. Multi autem qui pietati ſtudent & omnes nos qui ex Orientali diœceſi, & ueſtræ prouinciæ ex Diœceſi Ponti & Aſiæ & Thraciæ & Illyrici & Italiarum. Neq; enim illi Cyrilli dogmata admitti ſinent, qui & ueſtrę pietati librum beatiſſimi Ambroſij miſerunt diuerſa pullulanti huic ſuperſtitioni docentē. Quapropter ne hoc eueniat, & ueſtra pietas magis conturbetur, ſupplicamus, præ-

camur,

camur, obſecramus, ut edicat ne ordinatio antea fiat, donec Orthodoxa fides formetur, propter quam & nos congregauit ueſtra quæ CHRISTVM amat celſitudo.

Finis.

PETITIO TERTIA EORUNDEM ſimiliter à Chalcedone miſſa.

NOn hunc euentum ſortituram, ueſtræ pietatis expectabamus uocationem. Vocati enim honeſtè ſumus tanquam ſacerdotes à Rege, & uocati ſumus ad confirmandum ſanctorum Patrum fidem, propterea etiam tanquā pio Regi obedituri aduenimus. Vbi autem uenimus, neq; Eccleſiā minus ſequuti ſumus, neq; ueſtrum contempſimus edictum, ſed ueſtros nutos ſequuti ſumus continuè ab eo die, quo in Epheſum peruenimus uſq; in hodiernum. Veruntamen ut uidetur nihil nobis profuit in hoc ſeculo modeſtia noſtra, imò

etiam plurimum ut uidemus obfuit. Nam nos quidem qui ſic uos habuimus, uſque in præſentem diem in Chalcedone tenti conuerſati ſumus nunc autem ad propria dimittimur, Hij uerò qui omnia confuderunt, & orbem turbelis implerunt, & Eccleſias diſcerpere contendunt, & pietatem manifeſtè oppugnant, ſacerdotio funguntur, Eccleſias congregant & ut putant autoritatem ordinandi habent, nimirum illicitè ab illis petitam, ſeditiones in Eccleſia excitant, quę expendenda in uſus pauperum, in ſuos inſumunt milites. Cæterum non illorum tantū ſed et noſter Rex es. Non enim parua portio regni tui eſt Oriens, inqua ſemper recta fides refulſit, & cum hac etiam aliæ prouinciæ & diœceſes, è quibus congregati fuimus. Proinde ne deſpiciat ueſtra Maieſtas fidem, quæ adulteratur, in quam & uos Baptiſati eſtis,

ue-

& ueſtri progenitores, in quam & Eccleſiæ fundamenta ſunt iacta, propter quam ſanctiſſimi Martyres innumera mortis genera cum uoluptate ſuſceperunt, cum qua & barbaros uiciſtis & tyrannos deſtruxiſtis, qua & nunc opus habetis in bello, quo Aphricam præmitis. Eſt enim Deus omnium, commilito ueſter ſi pro pijs eius dogmatibus laboraueretis, & prohibueritis corpus Eccleſiæ diſrumpi. Diſrumpetur enim, ſi opinio quam Cyrillus fidei induxit, & alij hæretici confirmarunt, inualeſcat. Hæc ſæpe quidem coram deo & in Epheſo & hic teſtati ſumus, & ueſtram pietatem docuimus rationem illis, ut coram omnium Deo reddẽtes. Exigit enim et hoc à nobis ſicut Diuinæ ſcripturæ, Propheticæ & Apoſtolicæ docẽt. Etenim beatus Paulus clamat, Teſtificor corã Deo qui mortuos uiuificat, & Domino

noſtro IESV CHRISTO, qui teſtifi catus ſub Pontio Pilato bonam confeſſionē. Et Ezechieli præcipit Deus ut annuntiet populo & minas adijcit dicens. Niſi annuntiaueritis, ſanguinē de manu tua requiram. Timētes itaq; hoc iudicium, neceſſarium exiſtimauimus iterum docere ueſtrā Maieſtatē, quod ij qui permiſſi ſunt Eccleſias habere, in Eccleſijs docent quæ Apollinarius, & Arrius & Eunomius, illegitimè & contra canones ſacerdotio funguntur, & animas eorum qui ſe accedunt, ſi quis & ipſos uolet audire: nam per diuinā gratiam, cui omnium hominum cura eſt, & qui omnes uult ſeruari, maxima pars populi ſana eſt, & propijs ſollicita eſt dogmatibus. Propter illos maximè dolemus, & qui uia cruciamur, timentes ne paulatim ſerpēs morbus plures comprælendat, communeq; malum fiat. Hæc nos ueſtrā ſerenitatem docemus, & docere non

deſiſti-

deſiſtimus, & præcamur ueſtram maieſtatem, ut noſtris præcibus annuat, & nihil ſinat adiíci ad fidem ſanctorum Patrum, qui in Nicæa congregati fuerunt. Quod ſi & poſt hãc noſtram obſecrationem, hanc quæ coram Deo data eſt doctrina non ſuſceperit ueſtra pietas, nos etiam puluerem pedum excutiemus, & clamabimus cum beato Paulo. Mundi ſumus à ſanguine ueſtro. Non enim ceſſamus nocte & die, ab eo die quo in hanc celebrem Synodum aduenimus, & Regi & Principibus & militibus, & ſacerdotibus & laycis teſtari, ne amittamus traditam nobis à Patribus fidem.

pientiſſimum noſtrum Regẽ ad Ru finianum, & illic cauſſam auditurũ. Precetur igitur ueſtra ſanctitas, ut Dominus CHRISTVS nos adiuuet, quo ualeamus ſanctorum Patrum fidem roborare, & in damnum ſanctæ Eccleſiæ exorta capitula radicitus diſcerpere. Eadem ut & ueſtra ſanctitas ſentiat ac faciat obſecramus, maneatq́ in ſua pro fide Orthodoxa alacritate. Porrò cum ſcripta eſſet Epiſtola, noodum occurrerat nobis Dominus Imerius, nam fortaſſis impeditus eſt in itinere. Cæterum nihil uos turbet, ſperamus enim triſtia extingenda, & ueritatem effulſuram, modò ueſtra pietas ſtrenuè nos adiuuet.

ALIA EPISOLA EORVNdem ad eoſdem.

PRecibus ſanctitatis ueſtrę datus eſt nobis acceſſus ad pientiſſ. Regẽ noſtrũ, diuinaq́ gratia, his qui diuerſa ſentiũt in certamine ſuperiores

facti

facti ſumus, quia omnia quidem noſtra accepta fuere apud Chriſti amãtiſſimum Regem, lecta autem ſunt oblata ab illis, & quæ uiſa ſunt indigna ut reciperentur, neq; ullam conſequentiam habebant reiecimus, Cy rilli enim ſurſum ac deorſum memores erant, orabantq; illum accerſiri, ut ipſe pro ſeipſo rationem redderet. Vſq; enim præſentem diem non obedierunt, ſed audierunt, quod oporteat ſermones de pietate, hoc eſt, de ratione fidei haberi, & firmatam eſſe fidem beatorum patrum. Redarguimus & Acacium, qui commentarijs poſuerat, Paſſibilem eſſe Deitatẽ. Quod uſq; adeo grauatim tulit pius Rex noſter ut excuteret pallium, & retrorſum cederet præ blaſphemiæ magnitudine. Scimus autem & totũ conſiſtorium nos ualde habere acceptos, quod pro pietate certamus. Viſum igitur eſt pientiſſimo noſtro Regi, ut unuſquiſq; ſuum ſenſum expo

nat, &

nat, & ſuæ pietati offerat. Reſpondimus autem nos, quod impoſſibile eſt aliam fieri expoſitionem, quam eam quæ in Nicęa à beatiſſimus patribus facta eſt, & placuit eius maieſtati. Propoſuimus igitur illa, in qua ueſtra ſanctitas ſubſcripſit. Cæterum omnis populus Cõſtantinopolitanus iugiter ad nos uenit, orans ut ſtrenuè pro fide pugnemus, multumq́ꝫ laboramus ad retinendum eos, ut ne uideamur occaſionem dediſſe aduerſarijs. Miſimus autem exemplar expoſitionis, ut duo exemplaria fiant. duobusq́ꝫ illis ſubſcribatis.

Ex-

EXEMPLARIA ORIENTALIum ad eos qui Cõſtantinopoli ſunt fratribus.

OMNIBVS MODIS PIENTISSIMIS & ſanctiſſimis ac religioſiſſimis Coëpiſcopis. Ioanni, Ioanni, Imerio, Paulo, Macario, Apringio. Theodorito, Helladio Epiſcopis, ſynodus quæ in Eccleſia Epheſi congregata, in Domino Salutem.

QVoniã didicimus ueſtros pro religione labores, cũ diuina Regis noſtri, Chriſtum amantis, & pientiſſimum, cognouimus experientia, Dominuũ IESVM CHRISTVM Eccleſias ſuas non derelinquere, qui ſanè & uobis Orthodoxis docentem gratiam exhibuit, aduerſarioſq; multo rubore confudit, pientiſſimumq; noſtrum Rgẽ rectæ fidei ſanctiſſimę Eccleſiæ accedere fecit. Cõfidimus autẽ quod & uobis libertate ſacerdotibus CHRISTI digna certẽtibus, & pientiſſimi

ſimi noſtri Regis uita per Deum ſalua, pacificum finem res habituræ ſint Inſamentur hæretica, ut per totum orbem in Eccleſijs iterū ſanctorum Patrum Orthodoxa fides reluceſcat. Verum aduerſarij non ceſſant uſque in præſentem diem ſolitam exercere tyrannidem, eo quod nullam indignationem experti ſunt. Vbiq; enim in Eccleſias, illicitas depoſitiones mittentes, turbant & cleros & plebē. Subſcripſimus item in duobus exemplaribus, quæ à ueſtra ſanctitate nobis ſint miſſa, pro quibus oramus, ut contra pullulantem impietatem, pro ueritate certantes, uſq; ad ſanguinem obſiſtatis, ſcientes quod cum ueſtra ſanctitate concordant ea quæ nos confitemur. Parati etiam ſumus prius mori, quā ſuſcipere unū ex hæreticis Cyrilli Alexandrini capitulis. Quæ autē ad perſonarū dehoneſtationē attinent, perpetuo ſilētio abrogamus, Qui enī recipiūt, eū in hæreticis

illis

illis commentarijs (hæretica commentaria ut ſcitis, Patrum fidei coniunxerunt) hac ratione declarant ſeipſos hæreticos, & ab Orthodoxa fide alienos. Quomodo igitur oro fieri poteſt, ut duo hæc diuerſa, depoſitio & capitula conueniant. Nam ſi fide digni ſunt, qui eum recipiunt, digni fide erunt et in capitulis hęreticis quę expoſuerunt Si autē capitula redarguunt eos hæreticos, omnino hæreticorum eſt & depoſitio. Hæc autem & ad pientiſſimum noſtrum Regem ſcripſimus, miſſo exemplari, ut quod operę pretium uidebitur faciatis. Nō minor enim nobis ſollicitudo eſt, quam pro ueritate ipſa, ne ſi depoſitio, quæ ab hæreticis facta robur accipiat, ualeant & hæretica capitula, & alia quæ ab illis contra multos ſacerdotes facta ſunt. Bona nobis fiducia eſt, quod ueſtra ſanctitas hæc omnia doceat, & illa faciat, quæ contra omnia quę ab hæreticis facta ſunt.

irritet

irritet, ſiue depoſitionem ſiue excommunicationem, idq́ tam ſynodali reſcripto, quàm regio edicto. Non ignorat enim ueſtra pietas quod habemus quoſdam Epiſcopos nobiſcum deſolatos in ſuis prouincijs. Demum miſimus ueſtræ ſanctitati recens factam expoſitionem ab Alexādrino, hæreticorum capitulorum, euidentius etiam per illam oſtendente ſuam impietatem, ſicut & rogauimus ueſtram ſanctitatem, dignemini curare, ut nos ſtatim dimittamur, maximè quia nunc hyems inſtat.

RELATIO ORIENTALIVM in Epheſo ad Regem.

Pientiſſimis & CHRISTI amatoribus Regibus Theodoſio & Valentiniano Auguſtis, à ſancta Synodo quæ in Epheſo congregata.

Edocti ex ſanctiſſimorum & pientiſſimorum miniſtrorum noſtrorum literis, qui pro tota Synodo ad ueſtrum pium exercitum peruene-

runt, tum quod benignus illis ad ueſtrum pietatem potuerit acceſſus; tũ quod Maieſtas ueſtra multũ pro Orthodoxa fide zelet: gauiſi ſumus quaſi præſentes prædictis ſerenam ueſtræ pietatis faciem ſimul intueremur. Cognouimus enim quomodo ea quæ ab aduerſarijs ueſtro iuſto iudicio minus fuere accepta. Sanctorum autem Patrum, qui in Nicæa, fides, pro qua & præſentes pientiſſimi Epiſcopi & nos ſolliciti ſumus, receptionem meruit. Credimus itaque Deum ſic inſtituiſſe ueſtram pietatẽ, ne quo modo commoueretur Apoſtolica fides, per quam à progenitoribus Regnum habet ueſtra Maieſtas, omnesq́ alienas nationes ſubditas habet. Et propterea gratiarum actiones & continuas preces ſolito more, cum magno gaudio, Domino Chriſto offerimus Quoniam autem, ſub ueſtro imperio, magna quædam fiducia eſt ſacerdotibus, confidimus etiã

ea

ea quæ uos mœrore conficiunt et ſol licitudine cognouiſſe ueſtram Maie-ſtatem,illorumq́ remedium petere. Vnde oramus, & ante ueſtigia ue-ſtra prouoluimur, ut nos cum longa nimitate humiliantes ueſtræ pietati ſuſcipiatis, & iuſtè petentes, de offen ſa perſona, ab his qui receperunt hæ-retica capitula Cyrilli Alexandrini, & in Deum ipſum impiè egerunt. Nam qui introduxerunt hæretica ca pitula, & turbauerunt ſanctorũ Pa-trum fidem, hanc ipſorum Partem in ipſis commentarijs etiam illicitam depoſitionem fecerunt. Et credimus non uiſum fuiſſe incorrupto ueſtro, & recto iudicio, iuſtam illorum ſtare condemnationem, quos condemna ri manifeſtè oportet, utpote cõuictos hæreticis. Quæ autem particulariter ſequutura ſunt ab illis & contra Ec-cleſiaſticas conſtitutiones, & contra pientiſſima ueſtra ſcripta, iam à mul-tis didicere ueſtra Maieſtas, ſi in nul-

etiam plurimum ut uidemus obfuit. Nam nos quidem qui ſic uos habuimus, uſque in præſentem diem in Chalcedone tenti conuerſati ſumus nunc autem ad propria dimittimur, Hij uerò qui omnia confuderunt, & orbem turbelis implerunt, & Eccleſias diſcerpere contendunt, & pietatem manifeſtè oppugnant, ſacerdotio funguntur, Eccleſias congregant & ut putant autoritatem ordinandi habent, nimirum illicitè ab illis petitam, ſeditiones in Eccleſia excitant, quę expendenda in uſus pauperum, in ſuos inſumunt milites. Cæterum non illorum tantũ ſed et noſter Rex es. Non enim parua portio regni tui eſt Oriens, inqua ſemper recta fides refulſit, & cum hac etiam aliæ prouinciæ & diœceſes, è quibus congregati fuimus. Proinde ne deſpiciat ueſtra Maieſtas fidem, quæ adulteratur, in quam & uos Baptiſati eſtis,

ue-

& ueſtri progenitores, in quam & Eccleſiæ fundamenta ſunt iacta, propter quam ſanctiſſimi Martyres innumera mortis genera cum uoluptate ſuſceperunt, cum qua & barbaros uiciſtis & tyrannos deſtruxiſtis, qua & nunc opus habetis in bello, quo Aphricam præmitis. Eſt enim Deus omnium, commilito ueſter ſi pro pijs eius dogmatibus laborauerĕtis. & prohibueritis corpus Eccleſiæ diſrumpi. Diſrumpetur enim, ſi opinio quam Cyrillus fidei induxit, & alij hæretici confirmarunt, inualeſcat. Hæc ſæpe quidem coram deo & in Epheſo & hic teſtati ſumus, & ueſtram pietatem docuimus rationem illis, ut coram omnium Deo reddētes. Exigit enim et hoc à nobis ſicut Diuinæ ſcripturæ, Propheticæ & Apoſtolicæ docēt. Etenim beatus Paulus clamat. Teſtificor corā Deo qui mortuos uiuificat, & Domino

noſtro IESV CHRISTO, qui teſtifi catus ſub Pontio Pilato bonam confeſſionē. Et Ezechieli præcipit Deus ut annuntiet populo & minas adiji- cit dicens. Niſi annuntiaueritis, ſanguinē de manu tua requiram. Timētes itaq; hoc iudicium, neceſſarium exiſtimauimus iterum docere ueſtrā Maieſtatē, quod ij qui permiſſi ſunt Eccleſias habere, in Eccleſijs docent quæ Apollinarius, & Arrius & Eunomius, illegitimè & contra canones ſacerdotio funguntur, & animas eorum qui ſe accedunt, ſi quis & ipſos uolet audire: nam per diuinā gratiam, cui omnium hominum cura eſt, & qui omnes uult ſeruari, maxima pars populi ſana eſt, & proprijs ſollicita eſt dogmatibus. Propter illos maximè dolemus, & qui uia cruciamur, timentes ne paulatim ſerpēs morbus plures comprӕhendat, communeq; malum fiat. Hæc nos ueſtrā ſerenitatem docemus, & docere non deſiſti-

deſiſtimus, & præcamur ueſtram maieſtatem, ut noſtris præcibus annuat, & nihil ſinat adijci ad fidem ſanctorum Patrum, qui in Nicæa congregati fuerunt. Quod ſi & poſt hãc noſtram obſecrationem, hanc quæ coram Deo data eſt doctrina non ſuſceperit ueſtra pietas, nos etiam puluerem pedum excutiemus, & clamabimus cum beato Paulo. Mundi ſumus à ſanguine ueſtro. Non enim ceſſamus nocte & die, ab eo die quo in hanc celebrem Synodum aduenimus, & Regi & Principibus & militibus, & ſacerdotibus & laycis teſtari, ne amittamus traditam nobis à Patribus fidem.

pientiſſimum noſtrum Regē ad Ru
finianum, & illic cauſſam auditurū.
Precetur igitur ueſtra ſanctitas, ut
Dominus CHRISTVS nos adiuuet,
quo ualeamus ſanctorum Patrum fi
dem roborare, & in damnum ſanctæ
Eccleſiæ exorta capitula radicitus di
ſcerpere. Eadem ut & ueſtra ſancti-
tas ſentiat ac faciat obſecramus, ma-
neatq́ in ſua pro fide Orthodoxa a-
lacritate. Porrò cum ſcripta eſſet Epi
ſtola, noodum occurrerat nobis Do-
minus Imerius, nam fortaſſis impe-
ditus eſt in itinere. Cæterum nihil
uos turbet, ſperamus enim triſtia ex-
tingenda, & ueritatem effulſuram,
modò ueſtra pietas ſtrenuè nos ad-
iuuet.

ALIA EPISOLA EORVN-
dem ad eoſdem.

PRecibus ſanctitatis ueſtræ datus
eſt nobis acceſſus ad pientiſſ. Re
gē noſtrū, diuinaq́ gratia, his qui di
uerſa ſentiūt in certamine ſuperiores

facti

facti ſumus, quia omnia quidem noſtra accepta fuere apud Chriſti amātiſſimum Regem, lecta autem ſunt oblata ab illis, & quæ uiſa ſunt indigna ut reciperentur, neq; ullam conſequentiam habebant reiecimus, Cyrilli enim ſurſum ac deorſum memores erant, orabantq; illum accerſiri, ut ipſe pro ſeipſo rationem redderet. Vſq; enim præſentem diem non obedierunt, ſed audierunt, quod oporteat ſermones de pietate, hoc eſt, de ratione fidei haberi; & firmatam eſſe fidem beatorum patrum. Redarguimus & Acacium, qui commentarijs poſuerat, Paſſibilem eſſe Deitatē. Quod uſq; adeo grauatim tulit pius Rex noſter ut excuteret pallium, & retrorſum cederet præ blaſphemiæ magnitudine. Scimus autem & totū conſiſtorium nos ualde habere acceptos, quod pro pietate certamus. Viſum igitur eſt pientiſſimo noſtro Regi, ut unuſquiſq; ſuum ſenſum exponat, &

nat, & ſuæ pietati offerat. Reſpondi-
mus autem nos, quod impoſſibile eſt
aliam fieri expoſitionem, quam eam
quæ in Nicęa à beatiſſimus patribus
facta eſt, & placuit eius maieſtati.
Propoſuimus igitur illa, in qua ue-
ſtra ſanctitas ſubſcripſit. Cæterum o
mnis populus Cōſtantinopolitanus
iugiter ad nos uenit, orans ut ſtrenuè
pro fide pugnemus, multumq́; labo-
ramus ad retinendum eos, ut ne ui-
deamur occaſionem dediſſe aduerſa
rijs. Miſimus autem exemplar expo-
ſitionis, ut duo exemplaria fi-
ant. duobusq́; illis
ſubſcribatis.

Ex-

EXEMPLARIA ORIENTALIum ad eos qui Cōſtantinopoli ſunt fratribus.

OMNIBVS MODIS PIENTISSIMIS & ſanctiſſimis ac religioſiſſimis Coëpiſcopis . Ioanni , Ioanni , Imerio, Paulo, Macario, Apringio . Theodorito, Helladio Epiſcopis, ſynodus quæ in Eccleſia Epheſi congregata, in Domino Salutem.

QVoniā didicimus ueſtros pro religione labores, cū diuina Regis noſtri, Chriſtum amantis, & pientiſſimum, cognouimus experientia, Dominuū IESVM CHRISTVM Eccleſias ſuas non derelinquere, qui ſanè & uobis Orthodoxis docentem gratiam exhibuit, aduerſariosq; multo rubore confudit, pientiſſimumq; noſtrum Rgē rectæ fidei ſanctiſſimę Eccleſiæ accedere fecit. Cōfidimus autē quod & uobis libertate ſacerdotibus CHRISTI digna certētibus, & pientiſſimi

ſimi noſtri Regis uita per Deum ſalua, pacificum finem res habituræ ſint Inſamentur hæretica, ut per totum orbem in Eccleſijs iterũ ſanctorum Patrum Orthodoxa fides reluceſcat. Verum aduerſarij non ceſſant uſque in præſentem diem ſolitam exercere tyrannidem, eo quod nullam indignationem experti ſunt. Vbiq; enim in Eccleſias, illicitas depoſitiones mittentes, turbant & cleros & plebẽ. Subſcripſimus item in duobus exemplaribus, quæ à ueſtra ſanctitate nobis ſint miſſa, pro quibus oramus, ut contra pullulantem impietatem, pro ueritate certantes, uſq; ad ſanguinem obſiſtatis, ſcientes quod cum ueſtra ſanctitate concordant ea quæ nos confitemur. Parati etiam ſumus prius mori, quã ſuſcipere unũ ex hæreticis Cyrilli Alexandrini capitulis. Quæ autẽ ad perſonarũ de honeſtatione attinent, perpetuo ſilẽtio abrogamus. Qui eñ recipiũt, eũ in hæreticis

illis

illis commentarijs (hæretica commentaria ut ſcitis, Patrum fidei coniunxerunt) hac ratione declarant ſeipſos hæreticos, & ab Orthodoxa fide alienos. Quomodo igitur oro fieri poteſt, ut duo hæc diuerſa, depoſitio & capitula conueniant. Nam ſi fide digni ſunt, qui eum recipiunt, digni fide erunt et in capitulis hęreticis quę expoſuerunt Si autē capitula redarguunt eos hæreticos, omnino hæreticorum eſt & depoſitio. Hæc autem & ad pientiſſimum noſtrum Regem ſcripſimus, miſſo exemplari, ut quod operę pretium uidebitur faciatis. Nō minor enim nobis ſollicitudo eſt, quam pro ueritate ipſa, ne ſi depoſitio, quæ ab hæreticis facta robur accipiat, ualeant & hæretica capitula, & alia quæ ab illis contra multos ſacerdotes facta ſunt. Bona nobis fiducia eſt, quod ueſtra ſanctitas hæc omnia doceat, & illa faciat, quæ contra omnia quę ab hæreticis facta ſunt.

irritet

irritet, ſiue depoſitionem ſiue excom mnnicationem, idq; tam ſynodali reſcripto, quàm regio edicto. Non ignorat enim ueſtra pietas quod habemus quoſdam Epiſcopos nobiſcum deſolatos in ſuis prouincijs. Demum miſimus ueſtræ ſanctitati recens factam expoſitionem ab Alexãdrino, hæreticorum capitulorum, euidentius etiam per illam oſtendente ſuam impietatem, ſicut & rogauimus ueſtram ſanctitatem, dignemini curare, ut nos ſtatim dimittamur, maximè quia nunc hyems inſtat.

RELATIO ORIENTALIVM in Epheſo ad Regem.

PIentiſſimis & CHRISTI amatoribus Regibus Theodoſio & Valentiniano Auguſtis, à ſancta Synodo quæ in Epheſo congregata.

Edocti ex ſanctiſſimorum & pientiſſimorum miniſtrorum noſtrorum literis, qui pro tota Synodo ad ueſtrum pium exercitum peruene-

ea quæ uos mœrore conficiunt et ſol licitudine cognouiſſe ueſtram Maieſtatem, illorumq́ remedium petere. Vnde oramus, & ante ueſtigia ueſtra prouoluimur, ut nos cum longa nimitate humiliantes ueſtræ pietati ſuſcipiatis, & iuſtè petentes, de offenſa perſona, ab his qui receperunt hæretica capitula Cyrilli Alexandrini, & in Deum ipſum impiè egerunt. Nam qui introduxerunt hæretica capitula, & turbauerunt ſanctorũ Patrum fidem, hanc ipſorum Partem in ipſis commentarijs etiam illicitam depoſitionem fecerunt. Et credimus non uiſum fuiſſe incorrupto ueſtro, & recto iudicio, iuſtam illorum ſtare condemnationem, quos condemnari manifeſtè oportet, utpote cõuictos hæreticis. Quæ autem particulariter ſequutura ſunt ab illis & contra Eccleſiaſticas conſtitutiones, & contra pientiſſima ueſtra ſcripta, iam à multis didicere ueſtra Maieſtas, ſi in nul-

lo ab ipſis offendatur, ueſtriſq; edictis non obluctetur, & Eccleſiaſticã fidem prædicet. Nam etſi millies fugiens tumultus caueat & ipſe priuatim agere malit: opus tamen ne fides iacturam ferat, eo quod illegittima iſta depoſitio, ab his qui hæretica capitula introducunt, facta ſit.

EPISTOLA THEODORITI Epiſcopi Cyri ad Alexandrum Hieropolitanum ſcripta à Chalcedone

NVllam humanitatis, nullam aſperitatis, nullam adhortationis, nullum declamationis genus omiſimus, quo apud pientiſſimũ Regem & illuſtre conſiſtorium non ſumus uſi, teſtificantes corã Deo, qui omnia uidet, & Domino noſtro IESV CHRISTO qui iudicaturus eſt orbem in iuſtitia, & ſpirituſancto, & electis eius Angelis, ne contemnatur fides quæ ab his qui hæretica dogmata ſuſcepere & his ſubſcribere auſi

fuere

fuere adulteratur, & ut præcipiatur ſolum exponendam ſicut in Nicæa & abijciendam ſuper inductam hæreſim, ad damnum & pernicem pietatis. Et uſq; in hodiernum diem nihil efficere ualuimns, nunc huc nũc illuc auditoribus ſeſe ferentibus. Attamen nos nihil horum dehortari potuit, ut ab urgendo propoſitum deſiſteremus, ſed perſequuti ſumus cauſam, Dei gratia, cum iuramento ẽm pientiſſimo noſtro Regi ſuaſimus, quod impoſſibile ſit nobis Cyrillum & Mem nonem conciliari, & quod fieri nequeat ut alijs communicemus, qui non antea eiecerint hæretica capitula. Itaq; nos quidem hãc habemus mentem ſtudium autẽ eſt his qui ſua ipſorum quærunt, non autem quę IESV CHRISTI, ut concilientur eis, & præter mẽtem noſtram. At nõ eſt uobis eius rei cura. Deus enim noſtrum propoſitum exigit, & uirtutem explorat, neque ſupplicia irro

 gat,

gat, ꝓpter ea quę pręter mentē fiunt.

De amico autem ſciat tua ſancti-taś, quod ſi quando eis faceremus mē tionem, uel apud pientiſſimum Regem, uel apud illuſtrė conſiſtorium, defectionis notabamur, tantę ſunt eorum qui intro ſunt erga illum inimicitiæ. Et hoc eſt moleſtiſſimum, pientiſſimus Rex præ omnibus alijs auerſatur nomen manifeſtė dicens. De hoc mihi nullus loquatur, ſpecimen enim ſemel ipſe dedit, Attamen dum hîc ſumus, non ceſſabimus, omni uirtute & eius Patris curam gerere, ſciẽtes factam illis ab impijs iniuſtitiam. Nobis quoq; ſtudium eſt, hinc liberemur, & noſtra liberetur pietas, nihil eñ hinc boni ſperandũ, eo ꝙ iudices ipſi omnes auro cõfidant & contendãt unã eſſe naturũ deitatis & humanitatis, populus autem omnis gratia Dei bene habet, et iugiter ad*egreditur, incepimus autem ipſis etiã diſſerere, & celebrauimus communiones

nes maximas, & quarto illis enarratum eſt precibus tuæ pietatis, de fide & tanta audierunt uoluptate, ut uſq; ad horam ſeptimam non diſcederent ſed perdurauerint uſq; ad æſtum ſolis. In aula enim maxima, & quatuor habente porticus multitudo congregata fuit, & nos ſupernè concionabamur è ſuggeſtu propè tectum. Verũ clerus omnis cum bonis monachis, ualde nobis erat infenſus, ita ut fieret collapidatio, quando à Ruffinianis poſt aduentum pientiſſimi Imperatoris rediremus, & uulnerarentur multi ex laicis & falſis Monachis, qui nobiſcum erant. Non erat autem Rex pientiſſimus quod multitudo cõgregaretur contra nos & ſolis nobis occurrens dicebat. Noui quod malè congregamini. Dicebam autem ei. Quia dediſti fiduciam loquendi, cũ uenia audi. Iuſtum eſt, hæreticos qui demi excommunicatos in Eccleſijs agere, nos uerò qui pro fide certamus

παρασυνάγειν

& propter hoc illos communionis exortes factos, non intrare in Eccleſiam, & ille reſpondit. Et ego quid faciam? Reſponde igitur illi, quod fecit magiſter tuus Comes largitionum, in Epheſo. Ille enim ut inuenit nonnullos congregari, nos autem non congregari compeſcuit eos dicens. Si non fueritis pacifici, non concedã uni Patri congregari, & oportebat etiam tuam pietatem pręcipere hic Epiſcopo, ne permitteret, neq; illis neque nobis congregari, donec conueniamus, ut iuſta tua ſententia, omnibus nota fiat. Adhæc dicebat. Equidem Epiſcopo imperare non poſſũ. Itaq; reſpondi ego. Igitur neq; nobis imperes, & accipimus Eccleſiam, & congregamur, & cognoſcet tua pietas, quod multo plures nobiſcũ ſunt quam cum illis. Adhæc diximus ei, quod noſtra congregatio neq; lectionem ſacrarum ſcripturarũ habebat, neq; oblationem, ſolas autem preces

pro

pro fide & ueſtra Maieſtate, & de reli gione colloquia. Approbauit igitur & ultra non prohibuit hoc fieri, augentur igitur comentus multitudinis ad nos uenientes, & cum uoluptate doctrinas audientes. Oret igitur ueſtra pietas ut cauſſa ueſtra exitum habeat Deo placentem, nos enim quotidie periclitamur, & inſidias monachorum & clericorum, ſuſpicantes et potentiam, incuriam uidentes.

EPISTOLA LEGATORVM orientalium ex Conſtantinopoli ad ſuos in Epheſo.

DOMINIS MAXIME HONOralibus & pientiſſimis Epiſcopis qui in Epheſo uerſantur. Ioannes, Ioannes, Imerius, Paulus, Macarius, Apringius, Theodoritus.

QVintò acceſſus nobis contigit, & quamuis multum de hæreticis capitulis diſceptauimus, iurauerimusq́ ſæpius pientiſs. Regi, quod

impoſſibile ſit nobis communicare his, qui diuerſa ſentiunt, ſi nondum exploſerint capitula, & quod Cyrillus etiamſi reiecerit capitula à nobis ſuſcipiendus ſit, eò quod ipſe tam impiæ hæreſeos, hęreſiarchus factus ſit, nihil tamen profecimus, eò quod & aduerſarij inſtarent & auditores hos tam impudenter obluctantes nõ cõpeſcerẽt nec cogerent eos ut ad inquiſitionem & colloquium uenirent. Hac enim uia effugiunt, ne capitula examinentur, & de his diſputari prorſus non ſinunt. Nos autem propter ueſtras præces uſq; ad mortem inſtare parati ſumus, & neq; Cyrillum ſuſcipere, neque capitula ab eo expoſita neq; illis communicare, priuſquàm explodantur, quæ malè fidei adiecta ſunt. Obſecramus igitur & ueſtram ſanctitatem, ut ſapiatis eadem quæ nos, eundemq; laborem oſtendatis. Certamen enim nobis pro religione eſt, quam ſolam habemus ſpem &

pro-

propter quam expectamus fruituros nos benignitate ſaluatoris noſtri in futuro ſeculo. De pientiſſimo & ſanctiſſimo Epiſcopo Neſtorio ſciat ueſtra pietas quod ſtuduerimus quidẽ ſermonem de illo inſerere, ſed nunc non potuimus eo quod omnes & ad ipſum nomen hoſtiliter afficiuntur. Nihilominus curę nobis erit, tametſi res ſic habeant, per oportunitatem temporis ac auditorum beneuolentiam etiam hoc facere, ſiquidem noſtro propoſito Deus cooperatus fuerit. Porrò ut ueſtra ſanctitas etiã hoc non ignoret, ſcitote quod uidentes Cyrillianos Tyrannide et fraudibus, & adulatione, & donis, omnes, ut ita dicam decepiſſe, non raro pientiſſimum Regem obſecramus et magnificentiſſimos principes, ut & nos ad Orientem dimitteremur et noſtra pietas & propria remigraret, cognoſcimus enim quod in uanum moras nectimus, & inſtituta non perficimus,

eo

eo quod Cyrillus ubique fugit colloquium noſtrum conſcius ſibi, blaſphemas quas in XII capitulis ſuis edidit manifeſtè redarguendas. Placuit autem pientiſſimo Regi, poſt multas adhortationes, ut ſinguli ad propria redeamus, adhoc ut & Aegyptius & Memnon Epheſius, in ſuis locis maneant. Sic enim poterit Aegyptius omnes excæcare muneribus ſuis, ſic ut ille quidem quum innumera fecerit mala, ad thronum ſuum redeat, iſte uir innocens uir ad ſuam manſionẽ dimittatur. Omnem quæ nobiſcum eſt fraternitatem, & nos & qui nobiſcum ſunt plurimũ ſalutamus.

IOANNES EPISCOPVS Antiochiæ Orientis ualere uos in Chriſto precor Domini pientiſſimi & ſanctiſſimi. Subſcripſerunt autem ſimiliter & alij.

Pars

PARS HOMILIAE THEODO-
riti Epiſcopi Cyri dictæ in
Chalcedone quum eſ-
ſent abituri.

CHRISTVS nobis Dux ſit ſermonis, per quem & ipſi ſermones & nos diuinorum eius eloquiorũ miniſtri. Chriſtus qui poſitus eſt in ruinam multorum & reſurrectionẽ, & in ſignum cui cõtradicitur. Olim quidem carnali Iſraël nunc autem & ſpirituali Chriſtus, infidelibus quidẽ lapis offendiculi & petra ſcandali. Credentes autẽ non confũdens precioſus lapis eſt, fundamentũ ſecundũ Eſaiæ uocem, CHRISTVS lapis eſt quem reprobauerunt ędificantes & factus eſt in caput anguli CHRISTVS. Eccleſiæ fundamentum, CHRISTVS lapis qui ſectus abſq; manibus & factus eſt in montem magnum, & obtexit orbem iuxta Danielis Prophetiam, pro quo, & cũ quo, & propter quẽ, impugnabamur: propter quẽ à Regia ciuitate pro-

conuerſi eſtis qui profundum conſili
um conſultaſtis & iniuſtum.

Dicat ad eos & Eſaias: Manus e-
nim ueſtræ pollutæ ſunt ſanguine &
digiti noſtri peccatis. Lingua noſtra
loquuta eſt in iuſtitiam, & os no-
ſtrum iniquitatem meditatum eſt.
Nullus loquitur iuſta, quia concipi-
unt laborem & pariunt iniquitatem,
oua aſpidum excuderunt, & telas a-
raneæ texunt. Videte accuſationem
malitiæ, & putredinis maliciæ iudi-
cium: oua aſpidum, & telas aranei,
partus quid malitiam, præceptum au
tem infirmitatem habet. Oua aſpi-
dum maliciæ ſpecies, tela aranei, infir
mitatis argumentum eſt. Et comedit
ouum eorum confractum, putamem
iunenit. Vidiſti malitiam infirman-
tem, uidiſti offendentem, non offen-
dentem: uidiſti eum qui impugnatur
coronatum? Et qui comedit onum e- οὔριον
orum confractum, urium inuenit, u-
rium autē eſt aliquid ſterile, hoc eſt,

imper-

imperfectum. Eſaia, promulga nobis & malicię ſpeciem. Et in ipſo Baſiliſcus. Hoc autem mirabile, quod Baſiliſcus in illo, & urium, hoc eſt, ſterile. Baſiliſcus autem malitiam ſignificat, quandoquidem beſtiola hæc omnium repitilium ferociſſima eſt, ei confert maliciæ ſobolem. Verum & illa ipſa urion eſt, propter infirmitatē maliciæ. Infirma enim eſt malicia, ſequitur demonſtratio. Tela eorum nō erit in ueſtimentum, non enim ueſtiuntur ab operibus manuū ſuarum. Quare? quia opera eorum opera in iuſtitiæ. Dic ſpeciem in iuſtitiæ, Pedes eorum in malum currunt, nimirum ut aliquid fiat. Et ueloces ad effundendum ſanguinē. Quid ad hęc? Contatio & infelicitas in uijs eorum. nam uiæ eorum tortuoſæ quas tranſeunt, et uiam pacis neſcierunt. Verè lamentis digna ſunt hæc quod ſacerdotes contra ſacerdotes talia dicant. Verum hoc quod dicimus nō quod

tantum

tantum accuſemus illos, quantam no ſtri curam gerimus. Et poſt alia. Verè obſtupeſcit cœlum adhoc & horru it amplius terra: dicit Dominus, quia duo & mala fecit populus iſte. Me, in quit, dereliquerunt fontem aquæ uitæ, et foderunt ſibi ciſternas detritas, quę non poterunt aquam continere. Dicat ad eos Deus per Hieremiam Prophetam. Tranſite ad inſulas Chetim, & uidete, & in Cedar mittite, & conſiderate benè ſi facta ſint talia qualia hæc? ſi imitauerunt gẽtes Deos ſuos. Tranſite ad inſulas Chetim, non uultis, inquit, ferre uerba mea, non fertis prophetas? non accipitis legem? nõ creditis diuinis ſcripturis? Aſſumite gentilium pueros in doctores, ite ad gentes, & diſcite quomodo colantur ab illis dij putatiui * quũ nõ ſint Dij. Tranſite ad inſulas Chetim, & uidete & mittite in Cedar, & benè conſiderate, ſi facta ſunt talia, qualia hæc; num imitauerint gentes, Deos

ſuos & quos? Et illi non ſunt Dij. Et quare hæc dicis? Populus meus mutauit gloriam ſuam, unde nullã utilitatem accipiet. Hæc & de illis congruit dici, Pagani ligna & lapides ueneran tes, ut immortalia illa ſalutant, tu autem illis prædicans ea non uenerari non debere, ſed ſolum uerum Deum qui conſtituit montes ſtathera, & ſyluuas libra, qui metitur manu aquam & cælum palmo, & omnium terram pugillo, qui conſtituit cœlum quaſi Camaran, qui continet rotunditatem omnis terræ, & habitantes in illa quaſi locuſtas. Et hunc qui omnia uerbo fecit, & unica momenti inclinatione exhibet ea quæ non ſunt ut ſint, et dedit his qui non erant ut eſſent ſola uoluntate, quaſi oblitus horum omniũ paſſionibus obnoxium facis, & legẽ ponis, ut adoretur Deus paſſibilis. Et pagani quidem ut prędictum eſt, auariciæ uerbo capti, etiam cœlum impaſſibilẽ uocant, & ſolem impaſſibilem

lem appellant & ſtellas immortales ſtatuunt, & terram quam calcant inter Deos numerant. Nos autem inuiſibilem, unigenitum, incompræhenſilem, inexcogitabilem, paſſibilem eſſe credemus? Abſit. Saluator noſter & benefactor, ne ſic Apoſtatæ ſimus adorationis tuę, ne ſic ignoremus tuā naturam, nec ſic ingrati ſimus de tuis donis, ne ſuſpicemur paſſibilem noſtrum liberatorem, qui nos è paſſionibus ad impaſſibilitatem tranſtulit, & nobis paſſionibus obnoxijs, impaſſibilitatem largitus eſt. Hanc et pro nobis legationē afferimus Deo cui gloria in ſecula Amen.

HOMILIA IOANNIS ANTIOcheni Epiſcopi in Chalcedone dicta, poſt homiliam Theodoriti.

SAncta lex eſt, ut patribus accepta ferātur ea quæ filiorū ſunt. Meus igitur eſt Galaad, & meus eſt Manaſſes, immò nō mei ſunt, ſed Dei, eius q

ueſtram cum noſtra congregauit Eccleſiam,et hunc pro pietate zelum cũ alijs donis largitus eſt. Equidem inter uos ideò ſurrexi, ut dicendo ſalutarẽ ſimul & ualedicerem. Etenim qui no biſcum ſumus ad fratres noſtros con tendentes. Tranſit enim quocunque uult abſque impedimento charitatis natura. Saluto uos, & oro, ut pacem habeatis cum Deo, prius quidem fide les, nunc autem confeſſores. Quiſq; magnas facultates poſſidere cenſetur ſtrenuè militat, & impigrè ut conſeruet quæ poſſidet, nullus igitur à paterna fide deſtituat, quam & nos ut depoſitum apud filios deponimus. Reſpicite ad progenitores quos neq; tormenta, neq; mors, neq; aliud quid humanum ualuit à fidei ſinceritate auellere. Porrò uobiſcum paruæ quidem minæ ſunt, magna autẽ merces, paruæ paſſiones, ſed coronæ magnę. Nemo deprædetur depoſitum ueſtrũ nempe dogmatum certitudinem, ne

mo per-